

17786

Ի. Հ. ՍՏԱԼԻՆ
Վ. Մ. ՄԱԼԱՅՈՎ
Լ. Մ. ԿԱԳԱՆՈՎ
Կ. ՅԵ. ՎՈՐՈԾԻԼՈՎ
Ս. Ի. ԿԱԼԻՆԻՆ
Ա. Ա. ՍՆԴՐԵՅԵՎ
Ա. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

Ա. Ա. ԺԴԱՆՈՎ
Ն. Ի. ՅԵԺՈՎ
Ն. Ա. ԽՐՈԻՇԵՎ
Գ. Մ. ԴԻՄԻՏՐՈՎ

ՃԱՌԵՐ՝ ԱՐՏԱՍԱՆՎԱԾ
Խ Ս Ն Մ

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ

324(47)

Ճ-32

ՊՐՈԼԵՏԱՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՅԵՐԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՑԵՔ

324 (47)

ժ-32

15 JAN 2010
26 SEP 2006

Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆ
Վ. Մ. ՄՈԼՈՏՈՎ
Լ. Մ. ԿԱԳԱՆՈՎԻՉ
Կ. ՅԵ. ՎՈՐՈՇԻԼՈՎ
Մ. Ի. ԿԱԼԻՆԻՆ
Ա. Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ
Ա. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ
[REDACTED]
Ա. Ա. ԺԳԱՆՈՎ
Ն. Ի. ՅԵԺՈՎ
Ն. Ա. ԽՐՈՒՇՉԵՎ
Գ. Մ. ԳԻՄԻՏՐՈՎ

★
ՃԱՌԵՐ՝ ԱՐՏԱՍԱՆՎԱԾ
ԽՍՀՄ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ
ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ

Պ Ե Տ Հ Ր Ա Տ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ • 1938

3594
1137

20 JUN 2013

17486

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
(ԲՈՒՇԵՎԻԿՆԵՐԻ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՏԵՑԻ ԴԻՄՈՒՄԸ

ԲՈՒՈՐ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻՆ, ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻՆ, ԲԱՆՎՈՐՈՒՀԻՆԵՐԻՆ,
ԳՅՈՒՂԱՅԻՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԳԵՂՋԿՈՒՀԻՆԵՐԻՆ, ԿԱՐՄԻՐ, ԲԱՆԱԿԻՆ,
ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՑԻԱՅԻՆ

ԸՆԿԵՐՆԵՐ

1937 թվի դեկտեմբերի 12-ին Խորհրդային Միության աշխատավորները մեր սոցիալիստական Սահմանադրության հիման վրա ընտրելու յեն ԽՍՀ Միության Գերագույն Խորհրդի պատգամավորներ :

Բոլշևիկների կուսակցությունն ընտրություններին հանդես է գալիս ԲԼՈԿ կազմած, ԴԱՇԻՆՔԻ կնքած անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների, ծառայողների, ինտելիգենցիայի հետ : Ընտրական ոկրուգներում ցուցակագրված Գերագույն Խորհրդի պատգամավորության—ինչպես կոմունիստ, այնպես և անկու-

РЕЧИ НА СОБРАНИЯХ ИЗБИРАТЕЛЕЙ
В ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ СССР

Армгиз—Издательство полит. литературы
Ереван, 1938

3321
38
4250 91

սակցական—թեկնածուներն առաջադրված են բանվորների ու ծառայողների ընդհանուր ժողովների կողմից՝ ըստ գործարանների, կարմիր-բանակայինների ժողովների կողմից՝ ըստ գործարանների, կոլտնտեսականների ու մեմատնտեսների ժողովների կողմից՝ ըստ գյուղերի, կոմունիստների ու անկուսակցականների ընտրական դաշինքի հիման վրա։ Այդ թեկնածությունները միահամուռ կերպով պաշտպանեցին աշխատավորների բազմաթիվ միտինգներն ըստ ընտրական ոկրուգների ու տեղամասերի։

Բոլշևիկների կուսակցությունը չի անջրպետվում անկուսակցականներից, այլ, ընդհակառակը, դեպի ընտրություններն է գնում անկուսակցականների հետ բլուկ կազմած, դաշինք կնքած, գնում է բանվորների ու ծառայողների պրոֆեսիոնալ միությունների հետ, կոմյերիտմիության և անկուսակցականների մյուս կազմակերպությունների ու ընկերությունների հետ բլուկ կազմած։

Հետևապես, պատգամավորության թեկնածուները կլինեն ընդհանուր՝ ինչպես կոմունիստների, այնպես և անկուսակցականների համար, ամեն մի անկուսակցական պատգամավոր պատգամավոր է լինելու նաև կոմունիստների կողմից, ճիշտ այնպես, ինչպես ամեն մի կոմունիստական պատգամավոր լինելու յե պատգամավոր անկուսակցականների կողմից։

Բոլշևիկների կուսակցությունը կոչ է անում բոլոր կոմունիստներին ու համակրողներին համերաշխ կերպով, մեկ մարդու պես ձայն տալ ինչպես կուսակցական, այնպես և անկուսակցական թեկնածուների ոգտին։

Բոլշևիկների կուսակցությունը վստահ է, վոր անկուսակցական ընտրողները նույնպես համերաշխորեն ձայն կտան կոմունիստ թեկնածուների ոգտին, ինչպես անկուսակցական թեկնածուների ոգտին։

Ընտրողները հիմք ունեն արդյոք փնտրելու բոլշևիկյան կուսակցության թեկնածուների ոգտին։

Բոլշևիկների կուսակցությունը արժանի՞ յե արդյոք ժողովրդի այն վստահությանը, վորը նա նկատի ունի առաջիկա ընտրություններում։

Ի՞նչ էր մեր հայրենիքն առաջ և ի՞նչ դարձավ նա խորհրդային իշխանության տարիների ընթացքում, բոլշևիկյան կուսակցության ղեկավարության որով։

Ի՞նչ էր մեր հայրենիքը կալվածատերերի ու կապիտալիստ-

ների տիրապետության որով և ինչի՞ հասավ նա բանվորների ու գյուղացիների իշխանության որով, բոլշևիկյան կուսակցության ղեկավարության որով։

Խորհրդային իշխանության տարիների ընթացքում մեր յերկրի կերպարանքը փոխվեց արմատապես։ Հետամնացության ու միջնադարի, խավարի և անկուտուրականության, աղֆատության, աշխատավորների իրավագրկության ու ննշման յերկրից, ինչպիսին էր հին Ռուսաստանը, մեր յերկիրը վերածվեց առաջավոր, կուտուրական, հզոր սոցիալիստական տերության։

Այդ հաջողություններին մեր ժողովուրդը հասավ բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ։

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր հայրենիքն այսուհետև ևս լինի հզոր, կուտուրական ու ազատ սոցիալիստական տերություն, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների ու անկուսակցականների բլուկի թեկնածուների ոգտին։

Մեր յերկրում ընդմիշտ լիկվիդացիայի յեն յենքարկված սնոեսության կապիտալիստական սխտեմն ու շահագործող դասակարգերը, վերացված է արտադրության գործիքների ու միջոցների մասնավոր սեփականությունը և վոչնչացված է մարդու շահագործումը մարդու կողմից։ Վորպես մեր յորերդային հասարակության անխախտ հիմք՝ հաստատված է արտադրության գործիքների ու միջոցների սոցիալիստական սեփականությունը։

Մեր ժողովուրդն այս համաշխարհային-պատմական հաղթանակը ձեռք բերեց բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ։

Ով ձգտում է այն բանին, վոր Խորհրդային Միության աշխատավորներն ընդմիշտ ազատ լինեն շահագործման լծից, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների ու անկուսակցականների բլուկի թեկնածուների ոգտին։

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ մեջ ապահովեց արդյունաբերության ծաղկումը։ Յերկու հնգամյակների տարիների ընթացքում տոեղծված է առաջնակարգ արդյունաբերություն, վոր հագեցված է ժամանակակից տեխնիկայով։ Մեր սոցիալիստական ֆարրիկաների ու գործարանների արտադրության ծավալը գե-

բազանցում է նախապատերազմյան ժամանակվա արդյունաբերության արտադրության ծավալից ավելի քան ութն անգամ:

Մեր ժողովուրդն այս հաջողությունները ձեռք բերեց բուշելիյան կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր ինդուստրիան առաջիկայում ևս զարգանա, առաջ անցնելով կապիտալիստական յերկրներից, նա ձայն կտա բուշելիյան կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի քեկնածուների ոգտին:

Մեր յերկրի գյուղատնտեսության մեջ ավելի քան յերկու տասնյակ միլիոն մանր ու մանրագույն անհատական գյուղացիական տնտեսությունների փոխարեն, վորոնք ունեյին քույլ տեխնիկա և յենքարկված էյին կալվածատիրոջ և կուլակի ճնշման, անել և ամրապնդվել են կալվածատերերից ու կուլակներից ազատ խոշոր սոցիալիստական տնտեսություններ— ավելի քան 243 հազար կոլտնտեսություններ, վորոնց առատորեն մատակարարվել են տրակտորներ, կոմբայներ ու ժամանակակից գյուղատնտեսական այլ մեքենաներ: Մեր կոլտնտեսային գյուղատնտեսությունը խորհունտեսությունների հետ միասին, յեքե նկատի ունենալով նրա բոլոր ճյուղերը, այժմ արտադրում է յերկու անգամ ավելի մքերֆներ, քան նախապատերազմյան ժամանակվա գյուղատնտեսությունը:

Մեր ժողովուրդն այս համաշխարհային-պատմական հաղթանակը ձեռք բերեց բուշելիյան կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր կոլտնտեսություններն ու խորհունտեսություններն առաջիկայում ևս ծաղկեն, մեր յերկրին տալով գյուղատնտեսական մքերֆների լիառատություն, նա ձայն կտա բուշելիյան կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի քեկնածուների ոգտին:

Սոցիալիզմի հաղթանակը ԽՍՀՄ մեջ ապահովեց աշխատավորների դրության արմատական բարելավումը: Ցարական Ռուսաստանում միշտ յեղել է գործազուրկների հսկայական մասսա, ինչպես վոր այն կա ամեն մի կապիտալիստական պետության մեջ նաև այժմ: Նյութական անապահովությունը, անվստահությունը վաղվա որվա նկատմամբ, աղֆատությունը բանվոր դասակարգի մշտական բաժինն էյին: Խորհուրդների իշխանության

որով ընդմիշտ վոչնչացված է գործազրկությունը: Աշխատեցանկացող խորհրդային ֆաղաֆացու առջև վաղվա որվա նկատմամբ անվստահության հարց յերբեք չի ծառանա: Մեր յերկրի բոլոր ֆաղաֆացիների համար որենձով ապահովված է աշխատանքի, հանգստի, ծերության ժամանակ նյութական ապահովության իրավունքը:

Մեր ժողովուրդն այս հաջողությունները ձեռք բերեց բուշելիյան կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր յերկրի աշխատավորներն առաջիկայում ևս ազատ լինեն ամեն տեսակ գործազրկությունից և վաղվա որվա նկատմամբ անվստահությունից, ով ցանկանում է բանվորների ու ծառայողների նյութական-կենցաղային դրության հետագա բարելավում, նա ձայն կտա բուշելիյան կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի քեկնածուների ոգտին:

Ի՞նչ էր գյուղացին կալվածատերերի ու կապիտալիստների իշխանության որով: Նա ամենաընչազուրկ, ամենաիրավազուրկ մարդն էր: Նախահեղափոխական գյուղում կար ավելի քան 40 միլիոն չֆավոր բնակչություն՝ մարդիկ, վորոնց բաժինն էր սովն ու աղֆատությունը: Խորհրդային կարգերը, վոր լիկվիդացիայի յենքարկեցին կալվածատերերին, վոչնչացրին կուլակային ստրկությունը, գյուղացիներին հանձնեցին ավելի քան 150 միլիոն հեկտար կալվածատիրական ու կուլակային հողեր և ապահովեցին կոլտնտեսային կարգերի հաղթանակը, ընդմիշտ ազատեցին գյուղացիությունը չֆավորությունից ու աղֆատությունից և ապահովեցին նրա համար ունևոր ու կուլտուրական կյանքի հնարավորությունը:

Մեր ժողովուրդն այս նվաճումները ձեռք բերեց բուշելիյան կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր գյուղացիությունն ընդմիշտ ապահովված լինի աղֆատության ու սովի վտանգից, ով ուզում է գյուղի ունևոր կյանքի հետագա վերելք, նա ձայն կտա բուշելիյան կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստներին և անկուսակցականների բլոկի քեկնածուների ոգտին:

Ցարական Ռուսաստանը խավար էր ու տգետ: Բնակչության ճնշող մեծամասնությունն անգրագետ էր: Իսկ Խորհրդային յերկրում արդեն իրականացված է ընդհանուր պարտադիր ուսումը—մեր դպրոցներում սովորում է 30 միլիոն յերեխա: Կըր-

թության իրավունքը բոլոր ֆազաֆագիների համար նվաճված և գրի յե առնված մեր Սահմանադրության մեջ: Բնակչության գրագիտութունը յերկրում 90 տոկոսից ավելի յե: Շուտով յերկրում չի լինի վոչ մի անգրագետ ֆազաֆագի: Գիտութունը, գրականութունը, թատրոնը, արվեստը մեր յերկրում այնպես են զարգանում, ինչպես յերբե՛ք: Գիտության և արվեստի նվաճումները բոլոր ֆազաֆագիների սեփականութունն են հանդիսանում:

Մեր ժողովուրդն այս հաջողութունները ձեռք բերեց բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է մեր յերկրում լուսավորության հետագա անման, ով ցանկանում է հորհրդային Միության ժողովուրդների գիտության, գրականության և արվեստի հետագա ծաղկումը, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուների ոգտին:

Կինը ստրուկ էր ցարական Ռուսաստանում և ստրուկ է մնում բոլոր կապիտալիստական յերկրներում: Միայն ԽՍՀՄ մեջ է նա ազատ ու լիիրավ: Ինչպես ֆադաֆում, այնպես և գյուղում կինը գնում է տղամարդու հետ ձեռք-ձեռքի տված՝ սոցիալիզմի կառուցման և պետության կառավարման գործում: Ապահովված ու յերջանիկ մայրության համար պայմաններ ստեղծված են միայն մեր յերկրում: Խորհրդային որեմները պաշտպանում են մոր իրավունքներն ու մանուկների առողջությունը:

Մեր ժողովուրդն այս հաջողութունները ձեռք բերեց բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր մեր խորհրդային կինն առաջիկայում ևս ազատ ու լիիրավ լինի տնտեսության ու կառավարման բոլոր բնագավառներում, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուների ոգտին:

Յարական Ռուսաստանը ժողովուրդների բանտ էր, ազգային ճնշման ու կոտորածի յերկիր միշտ այնպես, ինչպես վոր բոլոր կապիտալիստական յերկրները հանդիսանում են ազգային ճնշման ու գաղութային ստրկացման յերկրներ: Անցյալում ճնշված ժողովուրդները միայն խորհրդային Միության մեջ ձեռք բերին լիակատար ազատագրում ազգային ճնշումից ու անիրավահավասարությունից: Ներկայումս խորհրդային Միության մեջ ԽՍՀՄ

ժողովուրդները միավորված են միասնական Միութենական պետության մեջ՝ հավասարության ու կամավորության սկզբունքներով: Խորհրդային Միությունն աշխարհում միակ յերկիրն է, վորտեղ վերջնականապես վերացված է փոխադարձ անվստահությունը ժողովուրդների միջև, և վորտեղ ժողովուրդների հարաբերությունները կառուցվում են փոխադարձ վստահության, յեղբայրական միության ու բարեկամական համագործակցության սկզբունքներով:

Այս համաշխարհային-պատմական հաղթանակը մեր հայրենիքը ձեռք բերեց բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր խորհրդային Միության ժողովուրդներն առաջիկայում ևս ազատ ու իրավահավասար լինեն, ով ձգտում է ԽՍՀՄ ժողովուրդների բարեկամության հետագա ամրապնդման, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների ու անկուսակցականների բլոկի թեկնածուների ոգտին:

Մեր հայրենիքի նվաճումները նոր ազատ կյանքի կառուցման բնագավառում իսկապես մեծ են: Դրանք ԽՍՀՄ ժողովուրդների կողմից նվաճվել են ներքին ու արտաքին թշնամիների դեմ մղված պայքարում՝ բոլշևիկյան կուսակցության ղեկավարությամբ: ԽՍՀՄ ժողովուրդների բարեկամներն ուրախ են այդ նվաճումների համար և վոզջունում են դրանք: Բայց խորհրդային Միությունն ունի վո՛չ միայն բարեկամներ. նա ունի նաև թշնամիներ: Այդ, նախ՝ լիկվիդացիայի յեթաբրկված շահագործող դասակարգերի մնացորդներն են յերկրի ներսում: Այդ, յերկրորդ՝ կապիտալիստական յերկրների ռեակցիոն-ֆաշիստական ուժերն են խորհրդային Միության սահմաններից դուրս: Յեթե ներքին թշնամիները փոքրաթիվ են ու անգոր, ապա նրանց աջակցող արտաքին թշնամիները մեր հայրենիքի ազատության ու անկախության համար լուրջ վտանգ են ներկայացնում: Մեր հայրենիքն այդ վտանգից ապահովելու համար հարկավոր է ունենալ, նախ՝ լավ կազմակերպված պատժիչ ուժանքներ, վորոնք ընդունակ լինեն անվնաս դարձնելու լրտեսներին, վնասարարներին, դիվերսանտներին և խորհրդային ժողովրդի մշուս թշնամիներին. հարկավոր է ունենալ, յերկրորդ՝ լավ կազմակերպված ու տեխնիկապես սպառազինված Կարմիր Բանակ, վորն ընդունակ լինի խորհրդային սահմանները պաշտպանելու արտաքին հարձակումից:

հարկավոր է ունենալ, վերջապես՝ լավ մտածված ու հետևողականորեն կիրառվող խաղաղության ֆաղափականություն, վորն ընդունակ լինի մերկացնելու կապիտալիստական յերկրների ռազմատենչ շրջանների հափշտակողական ֆաղափականությունը: Մի շարք տարիների ընթացքում խորհրդային իշխանությունը կարողացավ ձեռք բերել այն, վոր մեր հայրենիքն այժմ իր տրամադրության տակ ունի ինչպես ստուգված պատժիչ որգաններ ու լավ սպառազինված կարմիր Բանակ, այնպես էլ հետևողականորեն կիրառվող խաղաղության ֆաղափականություն՝ արտաքին հարաբերությունների բնագավառում: Միայն այս նվաճումների առկայությամբ է բացատրվում այն փաստը, վոր խորհրդային ժողովուրդն ահա արդեն 16 տարի յե, ինչ ազատված է ռազմական ընդհարումներից, վայելում է խաղաղ կյանքի բարիքները և հնարավորություն ունի շարունակելու իր խաղաղ աշխատանքը:

ԽՍՀՄ ժողովուրդները մեր հայրենիքի ազատության ու անկախության պաշտպանության բնագավառում այս հաջողությունները նվանել են բոլշևիկյան կուսակցության ղեկավարությամբ:

Ով ձգտում է այն բանին, վոր ԽՍՀՄ աշխատավորներն առաջիկայում ևս վայելեն խաղաղ աշխատանքի բարիքները, ով ցանկանում է մեր հայրենիքի ազատությունն ու անկախությունը, նա ձայն կտա բոլշևիկների կուսակցության ոգտին, նա ձայն կտա կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր թեկնածուների ոգտին:

Սրանք են մեր հայրենիքի նվաճումները հեղափոխության տարիների ընթացքում, վորոնք ձեռք են բերված բոլշևիկների կուսակցության ղեկավարությամբ:

Սրանք են բոլշևիկների կուսակցության գործերն ու պայքարի արդյունքները, կուսակցություն, վորի խոսքը յերբեք չի տարբերվել գործից, և վորի խոստումները յերբեք դատարկ հրնչյունի չեն վերածվել:

Ահա՛ թե ինչու բոլշևիկների կուսակցությունն իրեն թույլ է տալիս առաջիկա ընտրություններում հավատացած լինել ժողովրդի վստահության նկատմամբ:

Ահա՛ թե ինչու բոլշևիկների կուսակցությունն իրավունք ունի հուսալու, վոր ընտրողները միահամուռ կերպով ձայն կտան կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր թեկնածուների ոգտին:

ԸՆԿԵՐ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐ

Ընտրական կամպանիայի ընթացքում յերևան յեկավ մի քանի կոմունիստների և անկուսակցականների ձգտումը՝ ձայն տալու անպայման և միայն լիդերների ոգտին, կուսակցության ու կառավարության ղեկավարների ոգտին, անկախ այն բանից, թե նրանք վո՞ր ընտրական ոլորագումն են ցուցակագրված: Այդ ընկերներն, ըստ յերևութին, չեն հասկանում, վոր որեւէի համաձայն ամեն մի թեկնածու կարող է փվարկվել միայն մեկ ընտրական ոլորագում: Այդ ընկերներն, ըստ յերևութին, չեն հասկանում, վոր բոլշևիկների կուսակցության և անկուսակցականների պաշտպանությունը գտած այս կամ այն թեկնածուի ոգտին փվարկելը նշանակում է փվարկել վոչ միայն տվյալ թեկնածուի ոգտին, այլ, նախ և առաջ, փվարկել այն ֆաղափականության ոգտին, վոր վարում է բոլշևիկների կուսակցությունն անկուսակցականների հետ միասին, և վորը պարտավորվում է իրականացնել տվյալ թեկնածուն: Խնդիրը կայանում է նրանում, վոր թեկնածուները լինեն կայուն ու ժողովրդի գործին նվիրված մարդիկ և վոր ընտրողները համերաշխ կերպով ձայն տան բոլոր թեկնածուների ոգտին, յեթե նուրիսկ նրանցից վումանք ներկայումս իրենց յերիտասարդությամբ պատճառով ընդհանուրի կողմից նանաչված ղեկավարներ չեն հանդիսանում: Խորհրդային կարգերի առանձնահատկությունն էլ հենց այն է, վոր նա ապահովում է մարդկանց, նրանց ընդունակությունների, նրանց տաղանդների արագ անումը, վոր յերեկ դեռ ֆիչ հայտնի մարդիկ կարող են կարն ժամանակամիջոցում դառնալ ընդհանուրի հարգանքին արժանի հանրաժանոք գործիչներ:

Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության կենտրոնական կոմիտեն կոչ է անում բոլոր կոմունիստներին ու համակրողներին՝ ձայն տալ անկուսակցական թեկնածուների ոգտին նույնպիսի միահամուռությամբ, ինչպես նրանք պետք է ձայն տան կոմունիստ թեկնածուների ոգտին:

Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության կենտրոնական կոմիտեն կոչ է անում բոլոր անկուսակցական ընտրողներին՝ ձայն տալ կոմունիստ թեկնածուների ոգտին նույնպիսի միահամուռությամբ, ինչպես նրանք ձայն են տալու անկուսակցական թեկնածուների ոգտին:

Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակ-

ցության կենտրոնական կոմիտեն կոչ է անում բոլոր ընտրողներին, վոր 1937 թվի դեկտեմբերի 12-ին բոլորը մեկ մարդու պես ներկայանան փետատուփերի մոտ՝ Միության հորհրդի և Ազգությունների հորհրդի պատգամավորներ ընտրելու համար:

Զպետք է լինի վոչ մի ընտրող, վորը չոգտագործի հորհրդային պետության գերագույն որգանի պատգամավոր ընտրելու իր պատվավոր իրավունքը:

Զպետք է լինի վոչ մի ակտիվ ֆաղաֆացի, վորն իր ֆաղաֆացիական պարտքը չհամարի աջակցել առանց բացառության բոլոր ընտրողների մասնակցությանը՝ Գերագույն հորհրդի ընտրություններին:

1937 թվի դեկտեմբերի 12-ի որը պետք է դառնա Լենինի՝ Ստալինի հաղթական դրոշի շուրջը ԽՍՀՄ բոլոր ժողովուրդների աշխատավորների միասնության մեծ տոնի որ:

ԲՈՒՆՈՒՐԸ ԴԵՊԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ:

ԹՈՂ ԿԵՑՑԵ՛ ՈՒ ԱՄՐԱՊՆԴԻ ՄԵՐ ՀԶՈՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ՝ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԿԵՑՑԵ՛ ՄԵՐ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԿԵՑՑԵ՛ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՅԻՆԵՐԻ ԴԱՇԻՆՔԸ:

ԿԵՑՑԵ՛ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԴԱՇԻՆՔԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՈՐԳԱՆԻ ԱՌԱՋԻԿԱ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ:

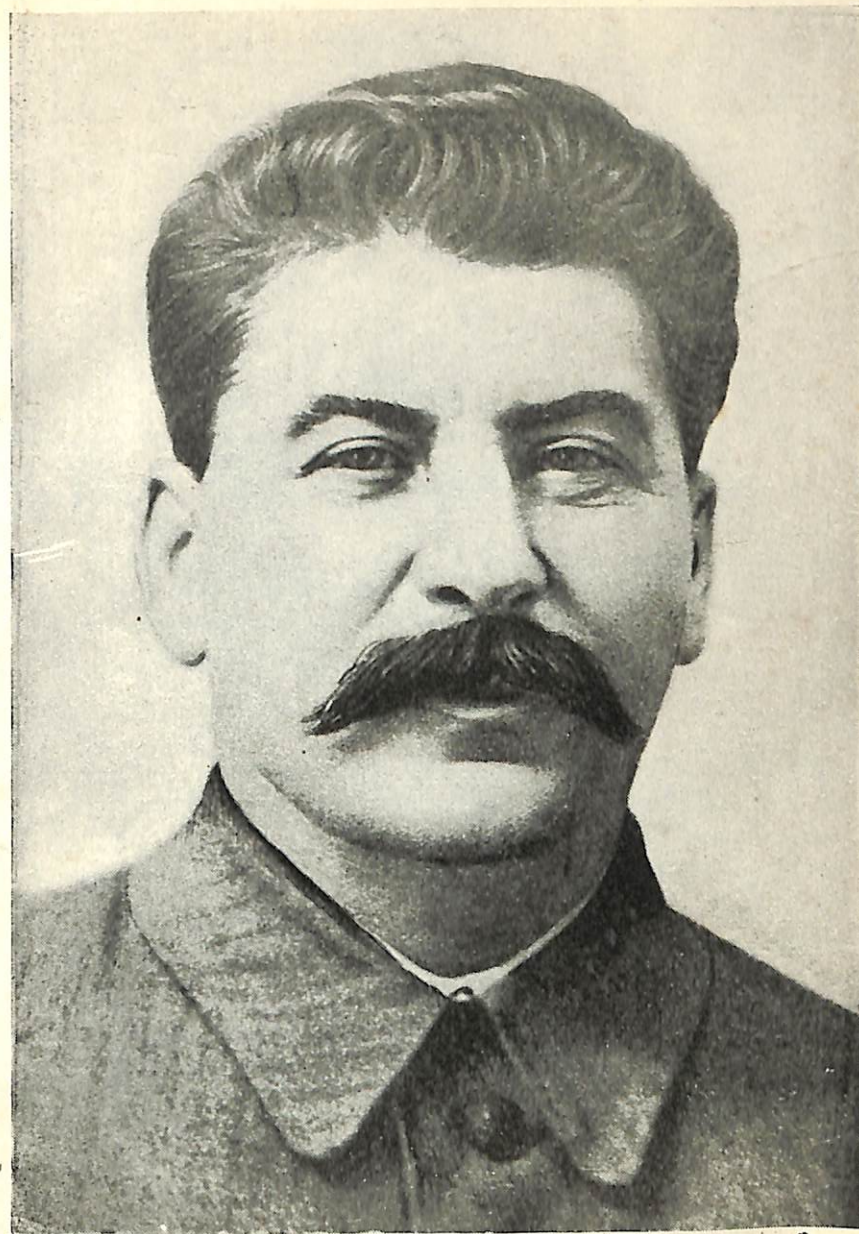
ԿԵՑՑԵ՛ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԿԵՑՑԵ՛ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈՒՇԵՎԻՅՆԵՐԻ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈՒՇԵՎԻՅՆԵՐԻ)

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

6 դեկտեմբերի 1937 թ.

Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆ

ՀԱՌ ՄՈՍԿՎԱ ՔԱՂԱՔԻ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՈՒՅՐՈՒԳԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 ՔՎԱԿԱՆԻ ՊԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 11-ԻՆ

Տրիբունի վրա ընկեր Ստալինի յերևալն
ընտրողները դիմավորում են ովացիաների փո-
քորկով, վորը տևում է մի քանի րոպե: Մեծ
քատրոնի ամբողջ դահլիճը վոտֆի կանգնած
վողջունում է ընկեր Ստալինին: Դահլիճից
անընդհատ լսվում են բացականչություններ.
«Կեցցե՛ մեծ Ստալինը, ուռա՛», «Աշխարհում
ամենադեմոկրատիկ՝ Խորհրդային Սահմանա-
դրությունն ստեղծող ընկեր Ստալինին ուռա՛»,
«Կեցցե՛ ամբողջ աշխարհի ճնշվածների առաջ-
նորդը, ընկեր Ստալինը, ուռա՛»:

Ընկերներ, ճիշտն ասած՝ յես մտադրություն չունեյի հան-
դես դալու: Սակայն մեր հարդեղի նիկիտա Սերգեյեվիչը, կարելի
յե ասել, զոռով բերեց ինձ այստեղ, ժողովի. ասում ե՛՛ մի լավ
ճառ ասա: Ինչի՞ մասին ասեմ, հատկապես ի՞նչպիսի ճառ: Այն

ամենը, ինչ վոր ընտրություններն առաջ հարկավոր եր ասել, արդեն ասված ու վերասված ե մեր դեկավարող ընկերներ կալինին, Մոլոտովի, Վորոշիլովի, Կազանովիչի, Յետովի և շատ ուրիշ պատասխանատու ընկերների ճառերում: Եւ ի՞նչ կարելի չէ ասել աջնէ աջ ճառերին:

Ասում են, պարզաբանումներ են պահանջվում ընտրական կամպանիայի մի քանի հարցերի վերաբերմամբ: Ի՞նչպիսի պարզաբանումներ, վոր հարցերի վերաբերմամբ: Այն ամենը, ինչ վոր հարկավոր եր պարզաբանել, արդեն պարզաբանված ու վերապարզաբանված ե բոլշևիկների կուտակցութեան, կոմյերիտիութեան, Համաժողովեանական Արհեստակցական Միութեանների Կենտրոնական Խորհրդի, Պաշտ-Ավիաբիւի, Ֆիզկուլտուրայի դործերի կոմիտեյի հայտնի դիմումների մեջ: Եւ ի՞նչ կարելի չէ ասել աջնէ աջ պարզաբանումներին:

Իհարկե, կարելի չէր ենպես մի ճառ ասել ամեն ինչի և վոչնչի մասին (քեք-ը ծիծաղ): Հնարավոր ե, վոր այդպիսի ճառը կզբաղեցնէր հասարակութեանը: Ասում են, վոր այդպիսի ճառերի վարպետներ կան վոչ միայն այնտեղ, կապիտալիստական յերկրներում, այլեւ մեզնում, Խորհրդային յերկրում (ծիծաղ, ծափահարություններ): Սակայն, նախ՝ յես այդպիսի ճառերի վարպետ չեմ: Յերկրորդ՝ արժե՞ արդէր, վոր մենք ժամանցի դործերով զբաղվենք այժմ, յերբ մենք ամենքս, բոլշևիկներս, ինչպես ասում են, «մինչեւ կոկորդներս խրված ենք աշխատանքի մեջ»: Յես կարծում եմ, վոր չարժե:

Պարզ ե, վոր այսպիսի պայմաններում լավ ճառ չես ասի:

Բայց եւ այնպես, քանի վոր յես բարձրացել եմ ամբիոն, իհարկե, այսպես թե այնպես պետք ե թեկուզ վորեւե բան ասել (աղմկալից ծափահարություններ):

Ամենից առաջ յես կուզեյի շնորհակալություն հայտնել (ծափահարություններ) ընտրողներին այն վստահութեան համար, վոր նրանք ցուցաբերեցին (ծափահարություններ):

Ինձ առաջադրել եք պատգամավորութեան թեկնածու, եւ խորհրդային մայրաքաղաքի Ստալինյան ոկրուգի ընտրական հանձնաժողովին ինձ ցուցակադրել ե վորպես պատգամավորութեան թեկնածու: Այդ, ընկերներ, մեծ վստահություն ե: Թույլ տվեք բոլշևիկյան խորին շնորհակալություն հայտնել ձեզ այն վստահութեան համար, վոր դուք ցուցաբերեցիք բոլշևիկների կու-

տակցութեանը, վորի անդամն եմ հանդիսանում յես, եւ անձամբ ինձ, վորպես այդ կուտակցութեան ներկայացուցչի (աղմկալից ծափահարություններ):

Յես գիտեմ, թե ինչ ե նշանակում վստահություն: Այդ, բնականաբար, նոր, լրացուցիչ պարտականութեաններ ե դնում ինձ վրա ե, հետեւաբար, նոր, լրացուցիչ պատասխանատվություն: Ինչ արած, մեզնում, բոլշևիկների մոտ, ընդունված չէ հրաժարվել պատասխանատվութեանից: Յես այն ընդունում եմ հոժարութեամբ (բուռն, յերկարատեւ ծափահարություններ):

Իմ կողմից յես կուզեյի հավաստիացնել ձեզ, ընկերներ, վոր դուք կարող եք համարձակորեն հույս դնել ընկեր Ստալինի վրա (բուռն, յերկար ժամանակ չլռող աղմկալից: Բացակայություն դառնիմից. «Իսկ մենք բոլորս հետևում ենք ընկեր Ստալինին»): Կարող եք վստահ լինել, վոր ընկեր Ստալինը կկարողանա կատարել իր պարտքը ժողովրդի հանդեպ (ծափահարություններ), բանվոր դասակարգի հանդեպ (ծափահարություններ), դյուղացիութեան հանդեպ (ծափահարություններ), ինտելիգենցիայի հանդեպ (ծափահարություններ):

Այնուհետեւ, յես կուզեյի, ընկերներ, շնորհավորել ձեզ վերահաս համաժողովրդական տոնի առթիւ, Խորհրդային Միութեան Գերագույն Խորհրդի ընտրութեանների որվա առթիւ (աղմկալից ծափահարություններ): Առաջիկա ընտրութեանները սոսկ ընտրութեաններ չեն, ընկերներ: Դա իրոք մեր բանվորների, մեր դյուղացիների, մեր ինտելիգենցիայի համաժողովրդական տոնն ե (բուռն ծափահարություններ): Դեռ յերբեք աշխարհում չեն յեղել այդպիսի իսկական ազատ եւ իսկական դեմոկրատիկ ընտրութեաններ, յերբեք: Պատմութեանը մի ուրիշ այդպիսի որինակ չգիտեմ (ծափահարություններ): Բանն այն չէ, վոր մեզնում ընտրութեանները կլինեն ընդհանուր, համառար, դադունի ե ուղղակի, թեւեւ այդ բանն ինքնին մեծ նշանակութեան ունի: Բանն այն ե, վոր մեզնում ընդհանուր ընտրութեանները կանցկացվեն վորպես առավել ազատ եւ առավել դեմոկրատիկ ընտրութեաններ՝ աշխարհիս վորեւե այլ յերկրի ընտրութեանների համեմատութեամբ:

Ընդհանուր ընտրութեաններ անցնում են եւ տեղի ունեն նաեւ միքանի կապիտալիստական, այսպես կոչված, դեմոկրատիկ, յերկրներում: Սակայն ի՞նչպիսի պայմաններում են անցնում այնտեղ ընտրութեանները: Դասակարգային ընդհարումների պայ-

4250-91

մաններում, դատակարգային թշնամանքի պայմաններում, կապիտալիստներին, կալվածատերերին, բանկիրներին և կապիտալիզմի այլ շնաձկների կողմից ընտրողներին վրա ճնշում դործադրելու պայմաններում: Այդպիսի ընտրությունները, յեթե նրանք նույնիսկ ընդհանուր են, հավասար, դադարի և ուղղակի, չի կարելի անվանել լիովին ազատ ու լիովին դեմոկրատիկ ընտրություններ:

Մեզնում, մեր յերկրում, ընդհակառակը, ընտրություններն անցնում են միանգամայն այլ պայմաններում: Մեզնում չկան կապիտալիստներ, չկան կալվածատերեր, հետևաբար, չկա նաև ճնշում ունեւոր դասակարգերի կողմից չունեւորների նկատմամբ: Մեզնում ընտրություններն անցնում են բանվորներին, դյուղացիներին, ինտելիգենցիայի դործակցության պայմաններում, նրանց փոխադարձ վստահության պայմաններում, յես կասեյի՝ փոխադարձ բարեկամության պայմաններում, վորովհետև մեզնում չկան կապիտալիստներ, չկան կալվածատերեր, չկա շահադործում և չկա, իսկապես, մեկը, վոր ճնշում դործ դնի ժողովրդին վրա՝ նրա կամքը խեղաթյուրելու համար:

Ահա թե ինչու մեր ընտրությունները հանդիսանում են միակ իսկական ազատ և իսկական դեմոկրատիկն ամբողջ աշխարհում (աղմկալից ծափահարություններ):

Այսպիսի ազատ և իսկական դեմոկրատիկ ընտրություններ կարող եյին առաջ դալ միայն սոցիալիստական կարգերի հաղթանակի հողի վրա, միայն այն բանի բաղայի վրա, վոր մեզնում սոցիալիզմը վոչ թե հենց այնպես կառուցվում է, թյլ արդեն մտել է կենցաղի մեջ, ժողովրդի առօրյա կենցաղի մեջ: 10 տարի սրանից առաջ կարելի յեր դիսկուսիա մղել այն մասին, թե արդյոք կարելի յե մեղ մոտ սոցիալիզմ կառուցել, թե վոչ: Այժմ այդ արդեն դիսկուսիոն հարց չէ: Այժմ այդ փաստերի հարց է, կենդանի կյանքի հարց, կենցաղի հարց, վորը թափանցում է ժողովրդի ամբողջ կյանքը: Մեր Փարբիկաներում ու դործարաններում աշխատում են առանց կապիտալիստների: Աշխատանքը ղեկավարում են ժողովրդի միջից յերած մարդիկ: Հենց այս ել մեզնում կոչվում է սոցիալիզմ դործնականում: Մեր դաշտերում աշխատում են հողի աշխատավորներն առանց կալվածատերերի, առանց կուլակների: Աշխատանքը ղեկավարում են ժողովրդի միջից յերած մարդիկ: Հենց այս ել մեզնում կոչվում է սոցիալիզմ կենցաղի մեջ, հենց այս ել մեզնում կոչվում է ազատ, սոցիալիստական կյանք:

Ահա այդ բաղայի վրա ել մեզնում առաջ յեկան նոր, իսկական ազատ և իսկական դեմոկրատիկ ընտրություններ, ընտրություններ, վորոնց նմանը չկա մարդկության պատմության մեջ:

Ել ի՛նչպես այդ բանից հետո չչնորհավորել ձեզ համաթողովրդական տոնի որվա առթիւ, խորհրդային Միության Գերագույն խորհրդի ընտրությունների որվա առթիւ (ամբողջ դաշինի բուռն ուլացիա):

Այնուհետև յես կուղեյի, ընկերներ՛ր, ձեզ մի խորհուրդ տալ, պատգամավորության թեկնածուի խորհուրդ իր ընտրողներին: Յեթե վերցնենք կապիտալիստական յերկրները, ապա այնտեղ պատգամավորների և ընտրողների միջև դյուլություն ունեն վորոչյուրակերպ, յես կասեյի, բավականին տարօրինակ հարաբերություններ: Գանի դեռ տեղի յեն ունենում ընտրությունները, պատգամավորները սիրալիրություն են անում ընտրողների հետ, քծնում են նրանց առաջ, յերդվում են հավատարիմ լինել, տալիս են մի կույտ ամեն տեսակի խոստովներ: Դուրս է դալիս, վոր պատգամավորների կախվածությունն ընտրողներից՝ լիակատար է: Հենց վոր ընտրությունները կայացան և թեկնածուները դարձան պատգամավորներ, — հարաբերություններն արմատապես փոխվում են: Պատգամավորների՝ ընտրողներից կախված լինելու փոխարեն ստացվում է նրանց լիակատար անկախություն: 4 կամ 5 տարվա ընթացքում, այսինքն ընդհուպ մինչև նոր ընտրությունները, պատգամավորն իրեն զգում է միանգամայն ազատ ժողովրդից, իր ընտրողներից՝ անկախ: Նա կարող է մի բանակից անցնել մյուսը, նա կարող է ճիշտ ճանապարհից շուռ դալ սխալ ճանապարհի վրա, նա կարող է նույնիսկ խճճվել վոչ բոլորովին պիտանի բնույթ ունեցող վորոչ մեքենայությունների մեջ, նա կարող է դիսկոնձի տալ՝ ինչպես իրեն հաճելի յե, — նա անկախ է:

Կարելի՞ յե արդյոք այդպիսի հարաբերությունները համարել նորմալ: Վո՛չ մի դեպքում, ընկերներ՛ր: Մեր Սահմանադրությունը հաշիւ առաւ այս հանգամանքը և նա մի որեւէ անցկացրեց, վորի ուժով ընտրողներն իրավունք ունեն ժամկետից շուտ հետ կանչել իրենց պատգամավորներին, յեթե նրանք սկսում են խորամանկել, յեթե նրանք չեղվում են ճանապարհից, յեթե նրանք մոռանում են ժողովրդից, ընտրողներից իրենց կախված լինելու մասին:

Դա սքանչելի որենք է, ընկերներ՛ր: Պատգամավորը պետք է իմանա, վոր ինքը ժողովրդի ծառան է, նրա պատվիրակը Գերա-

գույն խորհրդում, և նա պետք է ընթանա այն գծով, վորով
ժողովուրդը նրան նակաղ է տվել: Շեղվեց ճանապարհից, ընտ-
րողներն իրավունք ունեն պահանջել, վոր նշանակվեն նոր ընտ-
րություններ, և ճանապարհից շեղված պատգամավորին նրանք
իրավունք ունեն սե ձի նստեցնել (ծիծաղ, ծափահարություններ):
Դա սքանչելի որենք է: Իմ խորհուրդը, պատգամավորության
թեկնածուի խորհուրդն իր ընտրողներին հետևյալն է՝ հիշել ընտ-
րողների այդ իրավունքի մասին, — պատգամավորներին ժամկե-
տից շուտ հետ կանչելու իրավունքի մասին, հետևել իրենց պատ-
գամավորներին, հսկել նրանց և, յեթե նրանց խելքին կիջի շեղ-
վել ճիշտ ճանապարհից, դեցել նրանց իրենց ուսերից, պահանջել,
վոր նշանակվեն նոր ընտրություններ: Կառավարությունը պար-
տավոր է նոր ընտրություններ նշանակել: Իմ խորհուրդն է՝ հի-
շել այս որենքի մասին և հարկ յեղած դեպքում ոգտադործել
այն:

Վերջապես, պատգամավորության թեկնածուի ևս մեկ խոր-
հուրդ իր ընտրողներին: Առհասարակ ի՞նչ պետք է պահանջել իր
պատգամավորներից, յեթե վերցնենք բոլոր հնարավոր պահանջ-
ներից առավել տարրական պահանջները:

Ընտրողները, ժողովուրդն իրենց պատգամավորներից պետք
է պահանջեն, վորպեսզի նրանք մնան իրենց խնդիրների բարձ-
րության վրա, վորպեսզի նրանք իրենց աշխատանքում չիջնեն
մինչև քաղաքական որիվատեղների մակարդակը, վորպեսզի նրանք
մնան լենինյան տիպի քաղաքական գործիչների պոստի վրա,
վորպեսզի նրանք լինեն նույնպիսի պարզ ու վորոշակի գործիչ-
ներ, ինչպես Լենինը (ծափահարություններ), վորպեսզի նրանք
մարտում լինեն նույնպիսի անվախներ և անողորմներ դեպի ժո-
ղովրդի թշնամիները, ինչպիսին Լենինն էր (ծափահարություն-
ներ), վորպեսզի նրանք ազատ լինեն վորևէ խուճապից, խուճապի
նման վորևէ բանից, յերբ գործն սկսում է բարդանալ և հորի-
զոնի վրա ուրվագծվում է վորևէ վտանգ, վորպեսզի նրանք
նույնպես ազատ լինեն խուճապի նման վորևէ բանից, ինչպես
ազատ էր Լենինը (ծափահարություններ), վորպեսզի նրանք բարդ
հարցերի լուծման ժամանակ, վորտեղ պետք է բազմակողմանի
կողմնորոշում և բոլոր պլյուսների ու մինուսների բազմակողմա-
նի հաշվառում, լինեն նույնպես իմաստուն և չաճապարող, ինչ-
պիսին Լենինն էր (ծափահարություններ), վորպեսզի նրանք լի-
նեն նույնպես ճշմարտացի ու ազնիվ, ինչպիսին Լենինն էր (ծա-

փահարություններ), վորպեսզի նրանք նույնպես սիրեն իրենց
ժողովրդին, ինչպես սիրում էր նրան Լենինը (ծափահարություն-
ներ):

Մենք արդյոք կարո՞ղ ենք ասել, վոր պատգամավորության
բոլոր թեկնածուները հենց այդ տեսակ գործիչներ են հանդիսա-
նում: Յես այդ բանը չեյի ասի: Աշխարհում ամեն տեսակ մար-
դիկ լինում են, աշխարհում ամեն տեսակ գործիչներ լինում են:
Կան մարդիկ, վորոնց մասին չես կարող ասել, թե նա ով է.
արդյոք նա լավն է, արդյոք նա վատն է, արդյոք քաջարի յե,
արդյոք վախկոտ է, արդյոք նա մինչև վերջը ժողովրդի կողմն է,
արդյոք նա ժողովրդի թշնամիների կողմն է: Կան այդպիսի մար-
դիկ և կան այդպիսի գործիչներ: Այդպիսիները կան նաև մեղ-
նում, բուլշևիկների մեջ: Ինքներդ դիտեք, ընկերներ՛ր, ընտա-
նիքն առանց այլանդակի չի լինի (ծիծաղ, ծափահարություններ):
Անորոշ տիպի այդպիսի մարդկանց մասին, այնպիսի մարդկանց
մասին, վորոնք ավելի շուտ հիշեցնում են քաղաքական որիվա-
տեղների, քան թե քաղաքական գործիչների, այդպիսի անորոշ,
չձևակերպված տիպի մարդկանց մասին ուսս մեծ դրող Գոգոլը
բավականին դիպուկ կերպով ասել է. «Մարդիկ, ասում է, անո-
րոշ են, վո՞չ այս են, վո՞չ այն, չես հասկանա, թե ինչ մարդիկ
են, վո՞չ քաղաքում Բոգդան են, վո՞չ գյուղում՝ Սելիֆան»
(ծիծաղ, ծափահարություններ): Այդպիսի անորոշ մարդկանց ու
գործիչների մասին նույնպես բավականին դիպուկ կերպով աս-
վում է մեղնում ժողովրդի մեջ. «Հենց այնպես, մարդ է, ելի,
վո՞չ ձուկ է, վո՞չ միս» (ընդհանուր ծիծաղ, ծափահարություն-
ներ), «վո՞չ աստծուն ճրագ, վո՞չ սատանային կրակ» (ընդհա-
նուր ծիծաղ, ծափահարություններ):

Յես լրակատար վստահությամբ չեմ կարող ասել, թե պատ-
գամավորության թեկնածուների մեջ (յես նրանց առաջ շատ
ներողություն են խնդրում, իհարկե) և մեր գործիչների մեջ
չկան այնպիսի մարդիկ, վորոնք ավելի շուտ հիշեցնում են քաղա-
քական որիվատեղների, վորոնք իրենց բնույթով, իրենց ֆիզիո-
նոմիայով հիշեցնում են այնպիսի տիպի մարդկանց, վորոնց
մասին ժողովրդի մեջ ասվում է. «վո՞չ աստծուն ճրագ են, վո՞չ
սատանային կրակ» (ծիծաղ, ծափահարություններ):

Յես կուղենայի, ընկերներ՛ր, վորպեսզի դուք սխտեմատիկ
կերպով ազդեցիք ձեր պատգամավորներին վրա, վորպեսզի ներ-
չնչեցիք նրանց, վոր նրանք պետք է իրենց առջև ունենան մեծ

Լենինի մեծ պատկերը և ամեն բանում նմանվեն Լենինին (ծափահարություններ) :

Ընտրողների ֆունկցիաներն ընտրություններով չեն վերջանում : Նրանք շարունակվում են տվյալ գումարման Գերագույն խորհրդի գոյության ամբողջ ժամանակաշրջանում : Յես արդեն խոսեցի այն որոնքի մասին, վորն ընտրողներին իրավունք է տալիս ժամկետից շուտ հետ կանչելու իրենց պատգամավորներին, յեթե նրանք շեղվում են ճիշտ ճանապարհից : Հետևապես, ընտրողների պարտականությունն ու իրավունքը կայանում են նրանում, վորպեսզի նրանք իրենց պատգամավորներին ամբողջ ժամանակ պահեն վերահսկողության տակ և վորպեսզի նրանք ներշնչեն նրանց՝ վոր մի դեպքում չիջնել քաղաքական որիմտունների մակարդակին, վորպեսզի նրանք, — ընտրողներն իրենց պատգամավորներին ներշնչեն՝ լինել այնպիսին, ինչպիսին եր մեծ Լենինը (ծափահարություններ) :

Սա յե, ընկերներ'ը, իմ յերկրորդ խորհուրդը ձեզ, պատգամավորության թեկնածուի խորհուրդն իր ընտրողներին : (Բուռն, յերկար ժամանակ չլող ծափահարություններ, վորոնք փոխվում են ովացիայի : Ամենքը վոտի յեն կանգնում և իրենց հայացքները դարձնում են դեպի կառավարական ոք-յակը, ուր անցնում է ընկեր Ստալինը : Լսվում են բացականչություններ. «Մեծ Ստալինին ուռա՛», «Ընկեր Ստալինին ուռա՛», «Կեցցե՛ք ընկեր Ստալինը, ուռա՛», «Կեցցե՛ք առաջին լեինինյանը—Միության հորերդի պատգամավորության թեկնածուն—ընկեր Ստալինը : Ուռա՛») :

Վ. Մ. ՄՈԼՈՏՈՎ

ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ
ՈՒՆԵՑԱԾ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԲԼՈԿԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՌ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՄՈԼՈՏՈՎՅԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՈՐԴՈՒԳԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
դեկտեմբերի 8-ին 1937 թ.

I.

ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՄԵՐ
ՈՒՆԵՑԱԾ ԲԼՈԿԻ ԱՐՄԱՏՆԵՐԸ

Ընկերներ', մեր կուսակցությունը հրապարակելով իր «Դիմումը» ընտրողներին, լիովին ծավալեց իր ընտրական դրո-

չը: Այդ դեռ չը կոչում ե գեպի սոցիալիզմի նոր հաղթանակներ, կոչում ե գեպի աշակցութիւն Գերագույն Խորհրդի մեջ ընտրելու ինչպէս կոմունիստ-թեկնածուներին, նույնպէս և անկուսակցական-թեկնածուներին, վորոնց առաջադրել ե բոլշևիկյան կուսակցութիւնը անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների, ծառայողների ու ինտելիգենցիայի հետ մեկտեղ: Այդ դեռ չը կոչում ե ստեղծելու կոմունիստների համերաշխ ընտրական բոլ անկուսակցական բանվորների հետ, անկուսակցական գյուղացիների հետ, անկուսակցական ծառայողների հետ, անկուսակցական ինտելիգենցիայի հետ, ստեղծելու կոմունիստների այդպիսի բոլ անկուսակցականների հետ մեր ամբողջ յերկրում: (Ծափահարութիւններ):

Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութեան գերագույն որդանների ընտրութիւններն անցկացնել անկուսակցականների հետ կոմունիստների ունեցած բոլի հիման վրա, դաշինքի հիման վրա—այս ե մեր խնդիրը:

Կարող եր թվալ, թե դա շատ պարզ ե: Իրոք, վորպիսի՞ պարզ միտք, պարզ կոչ, պարզ ու հստակ հրաւեր ե. կոմունիստներ, գործեցեք անկուսակցական աշխատավորների հետ մեկտեղ, կազմակերպեցեք համերաշխ բոլ ընդհանուր և սուրբ գործի համար, ձեր հայրենիքի, խորհրդային իշխանութեան գերագույն որդանների ընտրութիւնների համար: Այժմ դա մեղ կարող ե թվալ վորպէս միանգամայն պարզ ու հստակ գործ. խորհրդային իշխանութեան գերագույն որդանների ընտրութիւնների ժամանակ ստեղծել կոմունիստների ու անկուսակցականների բոլ: Սակայն դա պարզ ու միանգամայն հստակ դարձաւ միմիայն այժմ, Հոկտեմբերի քսանամյակին, յերբ մենք թեւակոխեցինք Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան արդէն յերրորդ տասնամյակը: Ժողովրդի անկուսակցական ամբողջ մասսայի հետ կոմունիստական կուսակցութեան ունեցած այդպիսի բոլի վոչ մի նման բան ամենեւին չեր կարող լինել մեզնում վոչ միայն մինչև հեղափոխութիւնը, այլև հեղափոխութեան առաջին տարիներին:

Իսկ կարելի՞ յե արդեօք վորեւ նման բան, ամբողջ Ժողովրդի հետ վորեւ կուսակցութեան ունեցած բոլի նման բան յերեւելայել մի ինչ—վոր, ուրիշ, վոչ խորհրդային յերկրում: Ինչո՞ւ համար այնտեղ ևս, բուրժուական յերկրներում, վորեւ կուսակցութիւն չգնա այդ պարզ ու հստակ ուղիով: Թվում ե,

թե դժվար չպիտի լիներ այդ մտքին հասնել, բայց դե չի լինում: Վո՞չ, այդպիսի խնդիրը բուրժուական պետութեան մեջ ամեն մի կուսակցութեան ուժից վեր ե: Այնտեղ, կապիտալիզմի յերկրներում, վոր անխուսափելիորեն բզկաված են դասակարգային կռիւլ, այդ մասին նույնիսկ յերազել անգամ չի կարելի: Բուրժուական վոչ մի կուսակցութեան ուժը չի պատի այդ բանին:

Միայն Խորհրդային Միութեան մեջ Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան 21-րդ տարում, միայն բոլշևիկյան կուսակցութիւնը հնարավորութիւն ստացաւ իր առջև դնելու այդ մեծ խնդիրը: Սա ե՞ պարզ, ե՞ հստակ խնդիր ե, բայց մեծ սարեր պետք ե շուռ տալ, վորպեսզի կարելի լինի իրաւունք և հնարավորութիւն ստանալ այդպիսի խնդիրներ դնելու: Վորովհետև կոմունիստական կուսակցութեան և Ժողովրդի անկուսակցական մասսաների ընտրական բոլ ստեղծել և այդ հիման վրա համերաշխորեն անցկացնել իշխանութեան գերագույն որդանների ընտրութիւնները—դա մեծ գործ ե, դա համաշխարհային—սրատմական նշանակութիւն ունեցող գործ ե:

Վորպեսզի մենք կարողանայինք մոտենալ այդ խնդրին, մենք պետք ե ապրելինք մինչև Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան 20-ամյակը: Իսկ մինչև այդ 20-ամյակին ապրելը չեր կարելի, առանց մինչև հիմքը ջախջախելու Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան բոլոր թշնամիներին մեր յերկրում: (Յերկարատև ծափահարութիւններ):

Հոկտեմբերի գործի համար մղած այդ սրայքարում հենց կազմավորվեց կոմունիստների և անկուսակցական բանվորների ու գյուղացիների դաշինքը: Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան բոլոր ետապներում բոլշևիկները սրայքարում եյին հանուն այն բանի, վորպեսզի ամբապնդեն բանվորների ու գյուղացիների դաշինքը, վորպեսզի կուսակցութեան շուրջը համախմբեն քաղաքի ու գյուղի անկուսակցական աշխատավորների ամբողջ մասսային: Հոկտեմբերի բոլոր և ամեն տեսակի թշնամիների դեմ մղած սրայքարի մեջ կովովեց կոմունիստների այդ դաշինքը անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների և ինտելիգենցիայի հետ: Այժմ մեզնում արդէն հնարավորութիւն կա այդ դաշինքը դարձնել Գերագույն Խորհրդի ընտրութիւններն անցկացնելու հիմք:

Անկուսակցական մասսաների հետ բոլշևիկների այդպիսի դաշինք ստեղծելու հնարավորութեան մասին խոսելու համար

պետք եր խորհրդային Միութեան մեջ սոցիալիզմի հաղթանակ ձեռք բերել: Մենք այդ ձեռք բերինք: Այժմ սոցիալիզմն է վորոշում մեր յերկրի ամբողջ կյանքը:

Մենք վոչ թե պարզապես ջախջախեցինք թշնամիներին, մենք կառուցեցինք նոր պետութիւն, ստեղծեցինք նոր հասարակութիւն, ստեղծեցինք նոր, խորհրդային ժողովուրդ: (Ծափահարութիւններ):

Մենք ստեղծեցինք խորհրդային ժողովուրդ, վորտեղ տեղ չկա շահագործողների համար, վորտեղ բոլոր քաղաքացիներն աշխատավորներ են, վորտեղ, հետեւապես, ամբողջ ժողովուրդը մի ընդհանուր շահ ունի: Այս պատճառով հնարավոր յեղավ խոսել անկուսակցական բանվորների ու գյուղացիների հետ, անկուսակցական ծառայողների ու ինտելիգենցիայի հետ կոմունիստների կնքած ընտրական բլոկի մասին: Այս նվաճումը նրանով է մեծ, վոր անկուսակցականների հետ կնքած այդպիսի դաշինքի մասին մենք կարող ենք խոսել ինչպես ամբողջ խորհրդային Միութեան մեջ, այնպես եւ յուրաքանչյուր խորհրդային հանրապետութեան մեջ առանձին վերցրած:

Մեր յերկրում Գերագույն խորհրդի ընտրութիւնների ժամանակ կոմունիստների ու անկուսակցականների ընտրական բլոկ ստեղծելը նախապատրաստելու համար մենք պետք է նվաճեցինք Ստալինյան Սահմանադրութիւնը: Այդ Սահմանադրութեան, հաղթանակած սոցիալիզմի Սահմանադրութեան հիման վրա պիտի ընթանան ընտրութիւնները գեկտեմբերի 12-ին:

Ստալինյան այդ Սահմանադրութիւնն ստանալու համար մեղ ի՞նչ եր պետք:

Դրա համար մենք պետք է, նախ և առաջ, նվաճեցինք և ամենքից ու ամեն տեսակի հարձակումներից պաշտպանեցինք խորհրդային իշխանութիւնը: Մենք այդ կատարեցինք հաջողութեամբ:

Այնուհետեւ: Դրա համար մենք պետք է ունենայինք այնպիսի կուսակցութիւն, վորպիսին լենինի—Ստալինի կուսակցութիւնն է: (Յերկարատե ծափահարութիւններ):

Այդ Սահմանադրութիւնը նվաճելու համար, վերջապես, մեր ամբողջ դործի գլուխ կանգնած պիտի լիներ նա, ով միշտ գերբոմն է, ով միշտ իր նախապետական կամրջակի վրա յե, ով իր ձեռքին ունի ճիշտ կողմնացույց, ով կարողանում է բոլշևիզմի դրոշի շուրջը համախմբել բոլոր աշխատավորներին, ում ա-

նունը անխզելիորեն միացած է սոցիալիզմի հաղթանակների հետ: Մի խոսքով, մենք Ստալինյան Սահմանադրութիւնն ունենք այն պատճառով, վոր մեր կուսակցութեանը և խորհրդային Միութեան բոլոր աշխատավորներին առաջնորդում է սոցիալիստական Սահմանադրութիւնն ստեղծող ընկեր Ստալինը: (Բառն ծափահարութիւններ, «ուռ» բացականչութիւններ, բոլորը վոտֆի յեն կանգնում, բացականչութիւններ. «Կեցցե՛ք ընկեր Ստալինը»):

Սրանից հետո հասկանալի յե, թե ինչպես մեր առջև իր ամբողջ հասակով մեկ կանգնեց Գերագույն խորհրդի ընտրութիւնների հիմնական խնդիրը—մեր պետութեան գերագույն որդանի պատգամավորների ընտրութիւնների ժամանակ անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների և ինտելիգենցիայի հետ կոմունիստների բարեկամական դաշինքն ապահովելու խնդիրը: Այս խնդիրն իր ամբողջ թափով ծառայում է մեր առջև այն ժամանակ, յերբ մենք ձեռք բերինք խորհրդային ժողովրդի իրոք բարոյական և քաղաքական միասնութիւն, վորն այժմ հանդիսանում է վորպես հիմք մեր սոցիալիստական հասարակութեան, վորը և սոցիալիզմի մարմնացումն է խորհրդային մեծ ժողովրդի կյանքում: (Ծափահարութիւններ):

Ոոսքը վոր բլոկի մասին է: Մեր կուսակցութեան մեջ յերկու միլիոն կոմունիստներ կան և կես միլիոն համակրողներ: Իսկ Գերագույն խորհրդի ընտրութիւնների ժամանակ 90 միլիոնից ավելի ընտրողներ կլինեն: Կոմունիստներն, ինչպես տեսնում ենք, կազմում են ընտրողների ամբողջ մասսայի փոքր մասը միայն, սակայն նրանց ուժը նրանում է, վոր դա ժողովրդի ավանդարդն է: Ամբողջ ժողովրդի շահերի տեսակետից ի՞նչ ավելի լավ բան կարող է լինել, ի՞նչ ավելի լավ բան կարող է լինել մեր պայմաններում, քան կոմունիստների ու անկուսակցականների համերաշխ ընտրական դաշինքը՝ հանուն սոցիալիզմի հետագա հաղթանակների՝ մեր յերկրում: Յեւ ահա մենք ուզում ենք, վորպեսզի յերկու միլիոն կոմունիստները այդ 90 միլիոն ընտրողների հետ միատեղ, համերաշխորեն, համաքայլ դնան Գերագույն խորհրդի ընտրութիւններին: (Միահամուռ ծափահարութիւններ):

Դա փոքր խնդիր չէ, ընկերներ: Ձեռք զարկել այդպիսի խնդրի՝ նշանակում է ձեռք զարկել մեծ դործի: Սակայն ժողովրդական մասսաների հետ բոլշևիկյան կուսակցութեան ունե-

ցած կապն այնքան հաստատուն է, վոր մենք համոզված ենք այն բանում, վոր մեր կուսակցութիւնը բոլոր հիմքերն ունի պատվով կատարելու այս մեծ խնդիրը: (Ծափահարութիւններ):

Այսպիսով, գործը վերաբերում է խորհրդային ժողովրդի ամբողջ մասսայի հետ կոմունիստների ունեցած բնական: Գերագույն խորհրդի ընտրութիւնների ժամանակ մեզնում, մեր խորհրդային ձեռք, պետք է ստեղծվի ժողովրդական միասնական ֆրոնտ, չտեսնված ուժի ու նշանակութիւն ժողովրդական միասնական ֆրոնտ: (Ծափահարութիւններ):

Անկուսակցական մասսաների հետ, ամբողջ ժողովրդի հետ կոմունիստների ունեցած այսպիսի բնական աշխատանքային կապը են միայն յերազել մեր արտասահմանյան բարեկամները: Մենք այդ բանին հասել ենք համառ պայքարով, չխնայելով ուժերը, չվախենալով դժվարութիւններից, և մենք ամբողջ հոգով մեր արտասահմանյան բարեկամների հետ ենք, վորոնք արդեն աշխատանքով կերպով ասում են. կգա ժամանակ, և մեզնում ել այդ բանը գլուխ կգա: (Բուռն ծափահարութիւններ):

II

ՄԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԱՐՏԱՔԻՆ ՎՏԱՆԳԻ ՀԱՆԴԵՊ

Մեզ վիճակից գործն սկսել ու առաջ տանել ծանր պայմաններում: Մինչև աշխատանքի մեզ վիճակված է սոցիալիզմի կառուցման գործն առաջ տանել միայնակ, կապիտալիստական պետութիւնների թշնամական շրջապատման մեջ: Սրանումն է բանվորների ու գյուղացիների առաջին սոցիալիստական հանրապետութիւնի գերութիւնն առանձնահատկութիւնը:

Մեր գործի իրավացիութիւնն մեջ համոզված՝ մենք հենց սկզբից փնտռում էինք միայն մի բան—ժողովրդի խաղաղ աշխատանքն ապահովելու հնարավորութիւնը, խորհրդային կարգի ուժը ցույց տալու պարզ հնարավորութիւնը, մի կարգ, վորտեղ ժողովուրդն ազատված է բոլոր այդ պարտնայե կապիտալիստների, կարվածատերերի ու դեներալ-ուրյադնիկների վրձնակից:

Սակայն և մեր դասակարգային թշնամիներն էլ հասկանում էին, վոր շահագործողներից ազատագրված ժողովուրդը վտանգավոր ուժ է իրենց համար: Դրա համար ել նրանք ամեն բան

անում էին, վորպեսզի խափանեն խաղաղութիւնը, խանգարեն խորհրդային հանրապետութիւնի խաղաղ զարգացումը:

Բանվորական ու գյուղացիական քիչ արյուն չի թափվել խորհրդային իշխանութիւնը պաշտպանելու համար, թշնամիներից դիրք դիրքի հետեւից հետ խելու համար:

Մեզ վիճակից միջանկի տարի շարունակ տանել ոտաբերկրյա ինտերվենտներ զոյութիւնը մեր յերկրի տերիտորիայի վրա, սակայն այնուամենայնիվ մենք նրանց բոլորովին ու ընդմիջող գուրս չպարտեցինք մեր պետութիւնից: (Ծափահարութիւններ):

Կապիտալիստական արտաքին շրջապատումը, սակայն, շարունակում է գոյութիւն ունենալ: Գրեթէ յուրաքանչյուր դարնան մեզ նորից ու նորից վիճակվում եր իմպերիալիստների կողմից ռազմական հարձակման սպասել: Այսօր սրանք էին սպառնում, վաղը՝ մյուսները: Ի՞նչ վորձ ասես չեյին անում ձախողելու մեր խաղաղ կարճատև դադարը, վորի համար մենք այնպես պայքարում էինք: Թե վորքան խորհրդային Միութիւնն համար առանձին մոմենտներում մեծ եր ռազմական վտանգը, յերևում է այն բանից, վոր խորհրդային իշխանութիւնն գոյութիւնն առաջին տարիներին Լենինը մի անգամ չէ վոր դրել է, վորի վրա ամբողջ ուշ բազմիցս մատնանշել է նաև ընկեր Ստալինը:

Բուլչեիկյան կուսակցութիւնն ու խորհրդային իշխանութիւնն ամեն բան արին, վորպեսզի յերկարաձգեն կյանքի խաղաղ ժամանակաշրջանը, վորպեսզի խորհրդային ժողովրդին ազատեն ռազմական ընդհարումներից և ժողովրդի համար հնարավորութիւնն ապահովեն շարունակելու խաղաղ աշխատանքը:

Մեզ հաջողվեց հասնել այն բանին, վոր արդեն 16 տարուց ամբողջ յե, ինչ մեր յերկիրն ապրում է խաղաղ պայմաններում, և վոչ վոք չի կարող ասել, թե մենք վատ ենք ոգտագործել այդ կարճատև դադարը, թե մենք քիչ բան ենք արել ժողովրդական անտեսութիւնն վերելքի համար, կուլտուրական շինարարութիւնն աճման համար, ժողովրդի ամբողջ կյանքը նոր, սոցիալիստական հիմունքով վերանորոգելու համար: (Ծափահարութիւններ):

Մեր յերկրի ժողովուրդը պատերազմներով տանջված եր: Ռուս-ճապոնական պատերազմի և վերջին իմպերիալիստական պատերազմի միջև, վորին մասնակցում եր Ռուսաստանը, անցել է ընդամենը ութ տարուց մի քիչ ամբողջ: 1905 թվականին ճապոնիայի հետ վարած պատերազմում Ռուսաստանը ջարդվեց: 1914 թվի կեսերից նա մտավ նոր, ե՛լ ամբողջ արյունոտ պա-

տերազմի մեջ, վորը յերկարաձգվեց մի շարք տարիներ: Հասկա-
նալի յե, վոր ժողովուրդը ծարավի յեր խաղաղության, ծարավի
յեր պատերազմից կարճատև դադար առնելու:

Խորհրդային իշխանության խոշորագույն արժանիքներից
մեկը պետք է համարել այն բանը, վոր վերջին 16 տարիները ըն-
թացքում մեր ժողովուրդը ազատված է յեղել ռազմական ընդ-
հարումներից: (Ծափահարություններ):

Մենք գիտենք, թե ով է այժմ շտապում նոր պատերազմնե-
րի: Նա, ում տանը ամեն բան կարգին չէ, ում գործերը
խախտւում են: (Ծիծաղ): Իսկապես ասած, ցարական կառավարու-
թյունն էլ խճճվեց 1905 թ. և 1914 թ. պատերազմների մեջ, յերբ
նրա վտոքների տակ հողն այրվում էր:

Մեզ մոտ գրությունն այդպես չէ, ուստի և մենք խաղաղու-
թյուն ենք ցանկանում և համառորեն պայքարում ենք խաղաղու-
թյան գործի համար: Մենք չենք կասկածում, վոր խաղաղու-
թյան այս քաղաքականությունը կարող է և կծառայի վորպես
հիմք անկուսակցական մասսաների հետ կոմունիստների կնքած
ընտրական բլոկի համար: (Բռնուն, յերկարատև ծափահարու-
թյուններ):

Մենք մեր թշնամիներին գլխովին ջարդեցինք—այդ բանը
վոչ վոք չի կարող ժխտել: Սակայն խորհրդային ժողովրդի դըլ-
խավոր թշնամին դառնում է մեր յերկրի սահմաններից դուրս,
ռազմատենչ իմպերիալիզմի բանակում, առանձնապես Փաշիստա-
կան յերկրներում: Նա իր համար հենարան չի կարող դնել մեր
ժողովրդի մասսաներում, սակայն այդ պատճառով նա էլ ավելի
ջանք է գործադրում, վորպեսզի վնասարարությամբ, գիվերսիա-
ներով, ահաբեկելով ու տեռորով մեր շինարարության ստիվը փո-
րի: Դրա համար ոտարերկրյա հետախուզություններն ողտադոր-
ծում են ամեն տեսակի վախկոտ փոքրոգիների, դրա համար
նրանք պահում են ամեն տեսակի լրտես—տրոցկիստներ ու ռիկոյ-
բուխարինյան վնասարարներ ու գիվերսանտներ, վորոնք տակից
փորում են մեր յերկրի պաշտպանությունը, ձգտում են իրենց
արտասահմանյան սպիտակդարձիական—մենչևիկյան ալեխոսների
միջոցով փչացնել, խափանել ոտարերկրյա պետությունների վե-
րաբերմունքը դեպի Խորհրդային Միությունը: Այդ փաստերը
հաշվի չառնել մենք չենք կարող: Մենք այդ բոլոր մատնիչներին,
դավաճաններին, պրովոկատորներին ու լրտեսներին մինչև վերջը
պետք է մերկացնենք: (Ծափահարություններ):

Մենք այժմ ավելի լավ գիտենք, քան վորևէ մեկը, թե ինչ-
պիսի սողանցքներով են նրանք մտնում մեր խորհրդային տունը,
և մենք սովորել ենք ավելի լավ, քան վորևէ մեկը, խփել նրանց
հենց ճակատին: (Բռնուն, յերկարատև ծափահարություններ):

Ոտարերկրյա բուրժուազիայի այս լրտեսներին մենք պետք է
հաշվի առնենք այն պատճառով, վոր նրանց պլանները կապված
են դրսից սպասվող ռազմական հարձակումներին նախապատրաստ-
ման հետ, վոր նրանք յերազում են այն մասին, վորպեսզի ձա-
խողեն մեր ժողովրդի խաղաղ աշխատանքը:

Այս ամենը մեզ ստիպում է լուրջ միջոցներ ձեռնարկել՝ ամ-
բապնդելու յերկրի պաշտպանությունը: Այդ միջոցները մենք
համառորեն անց ենք կացնում, մենք ամբապնդում ենք կարմիր
Բանակը, ամբապնդում ենք պաշտպանողական արդյունաբերու-
թյունը և ուղում ենք, վորպեսզի մեր ամեն մի գործարան ու ա-
մեն մի կոլտնտեսություն լինեն մեր տնտեսության, կուլտու-
րայի և պետական պաշտպանության ամրոցներ: (Բռնուն ծափա-
հարություններ):

Յես կարծում եմ, վոր յերբ մենք այդպես ենք վարվում և
յերբ մենք հանուն պաշտպանության կարիքների կրճատում ենք
մի քանի այլ կարիքների բավարարումը, ապա մենք ճիշտ ենք
վարվում: (Յերկարատև ծափահարություններ):

Մենք համոզված ենք, վոր այս բանում ևս մեզ ամբողջու-
թյամբ կաջակցի կոմունիստների և անկուսակցական մասսաների
բլոկը: (Բռնուն ծափահարություններ):

Մենք կողմնակից ենք խաղաղության քաղաքականության՝
հանուն մեր քաղաքացիների խաղաղ աշխատանքի ապահովման,
հանուն կոմունիզմի, վոր կառուցում է մեր ժողովուրդը: Ինչպես
հայտնի յե, մի քանի Փաշիստական պետություններ այս բանին
պատասխանում են կոմունիզմի դեմ ռազմական յերկյակ և յե-
ռյակ դաշինքներ կնքելով: Դա այսպես է արվում. վորպեսզի
չընկնեն, իրար ձեռք են բռնում, յերկուսով... (ծիծաղ, ծափա-
հարություններ), իրար ձեռք են բռնում յերկուսով, յերեքով,
թերևս և չորսով, ըստ յերեութին, այնպիսիները, ովքեր արդեն
չեն հավատում իրենց սեփական ուժերին: Սակայն, իրար ձեռք
բռնելով, նրանք իրենց դեռևս չեն փրկում այն վտանգից, վոր
նրանք հենց իրենց վտաքերի տակի հողը կորցնում են: (Ծափա-
հարություններ):

Մենք սրտերազմ չենք ուղում,—ամենքն այդ բանը գիտեն:

Մենք պայքարել ենք ու կպայքարենք հանուն խաղաղության գործի: Այլևս ի՞նչ ապացույցներ են պետք այստեղ:

Տեսե՛ք, թե վորքան խաղաղ են վստովում Կրեմլի մեր հնգաթև աստղերը: Նրանց լույսը հեռու և վստահորեն է լուսավորում: Ասում են, վոր այդ աստղերը տեսանելի չեն Մոսկվայի բոլոր ծայրերից: Ասում են նաև, վոր նրանք տեսանելի չեն Խորհրդային Միության համարյա թե բոլոր ծայրերից: (Բուռն ծափահարություններ):

Դե՛հ, իսկ ի՞նչպես կլինի պատերազմի դեպքում, Խորհրդային Միության վրա ռազմական հարձակում տեղի ունենալու դեպքում:

Դրան մենք կարող ենք ասել, վոր Խորհրդային Միության վրա ռազմական հարձակում տեղի ունենալու դեպքում հարձակվողը կփորձի ինչպես մեր յերկաթյա ինքնապաշտպանության ուժը, այնպես և խորհրդային բոսորազույն աստղերի լույսի ուժը, վորոնք լուսավորում են մեր յերկրի սահմաններից շատ հեռու: (Միախառն ծափահարությունների վոքոտ):

III

ԱՄԵՆՔԸ ԴԵՊԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Այս ամենից են յեղնում բոլշևիկները՝ առաջարկելով ընտրական բլոկ անկուսակցականների հետ: Սրանից են յեղնում բոլշևիկները, կոմունիստներին առաջարկելով Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների ժամանակ լիովին աջակցել վոչ միայն կուսակցական, այլև անկուսակցական թեկնածուներին և հույս ունենալով, վոր բոլոր անկուսակցական ընտրողները նույնպես կպաշտպանեն կոմունիստներին, ինչպես և անկուսակցական թեկնածուներին: (Ծափահարություններ):

Ամենքս դեպի ընտրություններ, ամենքս, վորպես միմարդ, դեկտեմբերի 12-ին ներկայանա՞նք Գերագույն Խորհրդի պատգամավորներ ընտրելու համար: Այս պիտի ասի իր հուժկու ձայնով կոմունիստների և անկուսակցական քաղաքացիների ընտրական բլոկը: Վորքան ավելի լավ կատարենք մենք այս խնդիրը, այնքան ավելի շատ և այնքան ավելի վճռական կլինի անկուսակցականների հետ կոմունիստների կնքած ընտրական բլոկի հաջողությունը:

Խորհրդային յերկրի բոլոր քաղաքացիների համար,—մեր ամեն մի քաղաքացու համար,—մեր ընտրական բլոկում տեղ կա: Մեր բլոկը հիմնված է տասնյակ միլիոնավոր խորհրդային քաղաքացիների դաշինքի վրա, սակայն մենք դիտենք, վոր այդ բլոկի յուրաքանչյուր առանձին մասնակից, յուրաքանչյուր առանձին ընտրող դեկտեմբերի 12-ի ընտրություններին ցուցաբերած իր մասնակցութամբ ավելացնում է այդ բլոկի ուժը: (Ծափահարություններ):

Այդ ընտրություններին կմասնակցեն նաև խորհրդային իշխանության թշնամիները: Մենք իրականացնում ենք ընդհանուր, հավասար, ուղղակի և գաղտնի քվեարկությունն առանց վորևէ սահմանափակումների: Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների ժամանակ մեր խնդիրը կայանում է նրանում, վորպեսզի այդ պարոններին թողնենք միայնակ, խորհրդային ամբողջ ժողովրդից խղճալիորեն մեկուսացված վիճակում: (Բուռն ծափահարություններ):

Գերագույն Խորհրդի ընտրությունները նշանակում են, վոր մեր Ստալինյան Սահմանադրությունը գործի յե դրված, վոր նա դարձել է խորհրդային իշխանության չուրջը, բոլշևիկյան կուսակցության չուրջը, ընկեր Ստալինի չուրջը ժողովրդի նոր համախմբման մի հզոր գործիք, վոր սոցիալիզմ կառուցողները մեր յերկրում գնում են դեպի նոր մեծ հաղթանակներ: (Ծափահարություններ):

Գերագույն Խորհրդի ընտրությունները մենք նշում ենք ստալինովյան ռեկորդներով: Մենք կբազմապատկենք այդ ռեկորդները և ուր ուրի վրա կհետևենք այդ հաջողություններին, կուսումնասիրենք այդ հաջողություններն ասրահովող պայմանները, կտարածենք այդ հաջողությունները բանվորների միջև: Ստալինովյան մի ուրվա հաջողությունները մենք կդարձնենք տեական հաջողություններ, ամբողջ ցեղերի, ամբողջ գործարանների հաջողություններ: Մեր գործարաններն աշխատում են ավելի լավ ու ավելի արտադրողաբար, քան արտասահմանյան ամենալավ գործարանները: (Բուռն ծափահարություններ):

Մենք այս ընտրությունները նշում ենք 1937 թվին հացահատիկի նշանավոր բերքով: Մեր յերկիրը դեռևս յերբեք չի հավաքել այնքան հացահատիկ, վորքան այս տարի, յերբ բերքը հասավ 7 միլիարդ փթի: (Ծափահարությունների վոքոտ): Մենք համոզված ենք, վոր գյուղատնտեսության մեջ ձեռք բերած այս

հաջողութիւնները վոչ միայն կապահովեցին, այլև կապահովեցին աշխարհիկները դուրստեստութեան բոլոր ճյուղերում և խորհրդային Միութեան բոլոր մարզերում: (Ծափահարութիւններ):

Գերագույն խորհրդի ընտրութիւնները մենք նշում ենք կուլտուրական նվաճումների բազմապատկումով: Վորպեսզի վերջ տանք կապիտալիզմի մնացորդներին մարդկանց գիտակցութեան մեջ, մենք պետք է ծավալենք հսկայական աշխատանք հանուն մեր կուլտուրայի սոցիալիստական բովանդակութեան իր բոլոր աղբային ձևերով և բոլոր լեզուներով: (Բռնուն ծափահարութիւններ): Թող ե՛լ ավելի արագ աճեն խորհրդային ինտելիգենցիայի ուժերը: Լա՛յն ճանապարհ տանք խորհրդային յերկրի ժողովուրդների տաղանդավոր մարդկանց:

Գերագույն խորհրդի համերաշխ ընտրութիւնները, ղեկավարելով 12-ին ամբողջ 90) միլիոն ընտրողների մասնակցութիւնն ընտրութիւններին, ամենաուժեղ կերպով կամրապնդեն խորհրդային Միութեան հզօրութիւնը, ե՛լ ավելի կբարձրացնեն խորհրդային իշխանութիւնը, կփառաբանեն Լենինի—Ստալինի մեծ դերը բոլոր յերկրների աշխատավորների միջև: (Բռնուն, յերկարատև ծափահարութիւններ):

Մենք պետք է Գերագույն խորհրդի ընտրութիւններն այնպէս անցկացնենք, վորպեսզի կրեմլյան աստղերի կարմիր լույսն ե՛լ ավելի պայծառ փայլի խորհրդային աշխատավորների համար և ամբողջ աշխարհի ճնշվածների համար և վորպեսզի մեր կուլտուրութիւնն ու ընկեր Ստալինն այդ ընտրութիւնների մասին միայն մի խօսք ասեն. «Լա՛վ է»: (Բռնուն, յերկարատև ծափահարութիւններ, վոր վեր են ածվում ովացիայի: Բոլորը վոտի յեն կանգնում: Բացականքութիւններ. «Լենինյան—ստալինյան կի—ին ուռա՛», «Ժողովուրդների մեծ առաջնորդ ընկեր Ստալինին ուռա՛», «Կեցցե՛ Գերագույն խորհրդի պատգամավորութեան թեկնածու ընկեր Մոլոտովը, ուռա՛», «Հանձն կոմունիստների և անկուսակցականների միջև ընտրութիւնների ժամանակ կնքված բլուկի: Սմենքս դեպի ընտրութիւններ, ընկերներ, ուռա՛»):

Լ. Մ. ԿԱԳԱՆՈՎԻՉ

ՀԱՌ՝ ՏԱՇԳԵՆԴԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ
200-ՀԱՋԱՐԱՆՈՑ ՄԻՏԻՆՊՈՒՄ,
1937 թ. դեկտեմբերի 9-ին

Ընկերներ, յես Տաշքենդ յերրորդ անգամն եմ դալիս: Բայց ի՛նչ ահագին տարբերութիւն կա իմ առաջին յերկու և ներկայիս դալու միջև: Նրանք քաղաքացիական պատերազմի տարիներն էին, քայքայման, սովի ու ցրտի տարիներ, խորհրդային իշխանութիւնն ամրապնդելու համար, սպիտակ-գվարդիականների և ինտերվենտների մնացորդների դեմ վերջնական

հաղթանակ տանելու համար մղվող պայքարի տարիներ, մանավանդ այստեղ, նախկին Թուրքեստանում, վորտեղ խորհրդային իշխանությունը դեռ թույլ եր և դեռ բաժանաճներն եյին դործում։

Ինձ վիճակվեց ձեզ հետ միասին, կուսակցության և կառավարության հանձնարարությամբ, նախկին ցարական զաղութում՝ Թուրքեստանում դենել խորհրդային յերիտասարդ հանրապետության հիմքերը։ Ահա թե ինչու յես մեծ ուրախությամբ համաձայնությունս տվի քվեարկել Տաշքենդում, Ուզբեկական խորհրդային հանրապետության մայրաքաղաքում, և յես ձեզ, ընկեր ընտրողներ, իմ բոլշևիկյան անկեղծ շնորհակալությունն եմ հայտնում այն մեծ վստահության, այն պատվի համար, վոր դուք ինձ ցույց տվիք, առաջադրելով իմ թեկնածությունը ԽՍՀ Միության Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր լինելու համար։ (Բառն ծափահարությամբ)։ «Ուռ» բացականչությամբ)։

Թե՛ այն ժամանակ և թե՛ հետագա տարիներին յես, ինչպես և յուրաքանչյուր բոլշևիկ, աշխատանքս տարել եմ այնպես, ինչպես վայել է Լենինին—Ստալինի մեր մեծ, անպարտելի կուսակցության անդամին և հավատարիմ վորդուն։ (Բառն ծափահարությամբ)։ Յեվ յեթե, ընկերներ, մեր աշխատանքն արդասավոր դուրս յեկավ, ապա դրանով մենք պարտական ենք վոչ այնքան անձնական հատկություններին, վորքան մեր կուսակցության քաղաքականության ճշտությանը, նրա ղեկավարող մեծ ուժին՝ Կենտրոնական Կոմիտեյին և աշխատավորների մեծ ուսուցչին և առաջնորդին՝ մեր սիրելի Ստալինին։ (Ովացիա։ «Ուռ» բացականչությամբ ի պատիվ ընկեր Ստալինի)։

Հենց դրա համար ել Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր լինելու բոլոր թեկնածությունները, վոր առաջադրվել են կոմունիստների և անկուսակցական բանվորների ու աշխատավորների բոլոր, դաշինքով, առանց աստիճանների տարբերության, առանց պաշտոնների ու դիրքի տարբերության, հավասարապես արժեքավոր են, հավասարապես կարևոր են։ Նրանց արժեքը նրանումն է, վոր կուսակցությունն անկուսակցականների հետ մեկտեղ վստահում է նրանց, վոր նրանք անսահմանորեն հավատարիմ են ժողովրդի շահերին, հավատարիմ են բոլշևիկյան կուսակցության գծին ու քաղաքականությանը։

Աշխարհում կուսակցություններ չառ կան, բայց մարդկության պատմությունը չի իմացել և չգիտե մի այնպիսի կուսակ-

ցություն, վորպիսին մերն է։ Յեվ սա պարծենկոտություն չէ, այլ պատմական ոբյեկտիվ ճշմարտություն, վոր ապացուցված է Լենինին—Ստալինի փառապանծ դրոշի տակ մեր կուսակցության մղած պայքարի տասնյակ տարիներով։ (Բառն ծափահարությամբ)։

Աշխարհում գոյություն ունեն շատ կուսակցություններ, վորոնք ընտրությունների ժամանակ հանդես են դալիս բազմախոստում, յերբեք չլենսադործվող դեկլարացիաներով։ Այդ կուսակցությունները մասսաների մոտ դնում են միայն ընտրական կամպանիաների որերին, վորպեսզի ստի, խաբեբայության և կեղծավորության միջոցով վորքան կարելի յե շատ ձայներ ստանան և ժողովրդի շահերը յենթարկեն տիրող մի բուռ բանկիրներին, Փաբրիկանտներին և դործարանատերերին։ Ել յես չեմ խոսում այնպիսի խաբեբաների և սրկիաների մասին, ինչպիսին Փաշիստներն են։ Կապիտալիստական վո՛ր յերկրում ասես, բուրժուական քաղաքականները պնդում են, թե ժողովուրդը, ընդհանուր, ուղղակի, հավասար և զաղտնի ձայնավությունս ստանալով, «տեր» է դառնում։ Իսկ իրոք այդ ճիշտ չէ, դունավորված խաբեյություն է միայն։ Կյանքում այդ դուրս է դալիս պատրանք, ստապատիր մի շնորհագիր, վորովհետև բուրժուական ամենադեմոկրատական յերկրի բանվորը, դյուղացին, աշխատավորը, քվե տալով ընտրությունների ժամանակ, ընտրական բյուլետենից դատ վոչինչ չունի։

Ամեն մի բուրժուական յերկրում բանվորները, դյուղացիները և ինտելիգենցիան, թեպետ և ընտրությունների ժամանակ քվե յեն տալիս, իրականում դանդաղ են իսկական տերերի իշխանության տակ, վորոնք տիրում են արտադրության բոլոր միջոցներին, Փաբրիկաներին և դործարաններին և փաստորեն հրամայում են միևնույն կուսակցություններին և կառավարություններին, վորոշելով նրանց քաղաքականությունը։ Միքանի հարյուր խոշոր միլիոնատեր, բանկիր, Փաբրիկանտ և դործարանատեր վորոշում են միլիոնավոր մարդկանց ամբողջ բախտը, կառավարության ամբողջ քաղաքականությունը ուղածդ, նույնիսկ ամենադեմոկրատական յերկրում։ Թող թույլ տրվի ասել, այդ ի՞նչ տեր է, յերբ նա այսոր ձայն է տալիս իբրև «տեր», իսկ վաղն իսկական տերը՝ Փաբրիկանտը նրան փողոց է չարտում և դարձնում դործազուրկ, աղքատ։ Այդ ի՞նչ «տեր» է, վոր դողում է իր

(Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող ուլացիա: Բացականություններ՝ «Ուռա», «Կեցցե՛ մեծ Ստալինը»): Մեր կուսակցությունն աշխատավոր մասսաների վստահությունն արդարացրել է իր ամբողջ պատմության ընթացքում: Մեր կուսակցության խոսքը յերբեք չի տարբերվում դործից—իսկ սա գլխավորն է: Բուռն կյան նշանավոր լողունները, Լենինի և Ստալինի 1917 թվականի լողունները—«Խլխանությունը խորհուրդներին», հաշտության, հացի, հողի և ազատության լողունները—մեր կուսակցությունը վոչ միայն առաջադրել է, այլև ամբողջովին իրականացրել այդ հոյակապ լողուններն ու պլանները:

Մենք հաղթանակ տարանք քաղաքացիական պատերազմում: Մենք վերականգնեցինք քայքայված տնտեսությունը: Դրանից հետո մեր ժողովուրդը, բուռն կյան կուսակցության կողմից դեկավարվելով, ձեռք զարկեց իր յերկրի սոցիալիստական վերակառուցմանը: Կուսակցությունը և աշխատավոր մասսաները ձեռք զարկեցին մեր յերկրում սոցիալիզմ կառուցելու համար մղվող հարձակման ստալինյան գլխավոր պլանն իրականացնելու:

Ստալինյան առաջին և յերկրորդ հնդամյակները վճռողական քննություն հանդիսացան սոցիալիզմի համար մղվող պայքարում: Կարելի չէ առանց չափազանցություն ասել, վոր առաջին և յերկրորդ հնդամյակները, ինդուստրացումը և մանավանդ գյուղատնտեսություն կոլեկտիվացումը—դա մի հոյակապ հեղափոխություն է, վոր աշխարհը յերբեք չի տեսել: Մենք լուծել ենք հարյուր—միլիոնավոր մարդկանց դեպի սոցիալիզմ դարձնելու՝ համաշխարհային պատմության մեջ մեծագույն խնդիրը, գյուղատնտեսությունը բարեփոխելու և գյուղացիությանը վերակերտելու, վերադաստիարակելու խնդիրը: Այսօր Գերագույն խորհրդի ընտրական կամպանիային դալիս է մեր նոր գյուղացիությունը՝ կոլտնտեսական գյուղացիությունը, վոր ամբապես և անընդարձ կանդնել է սոցիալիզմի դրոշներին տակ: (Բուռն ծափահարություններ):

Պատմությունը շատ հեղափոխություններ գիտե, վորոնք շատ դժներ են տվել և ժողովրդական արյուն են թափել, իսկ այդ հեղափոխություններից վերջին հաշվով ժողովուրդը ձեռնուռնայն է մնացել: Մեղանում էլ այդ եյին ուզում ժողովրդի թշնամիները: Դրա վրա եյին հույս դրել նաև ոտարերկրյա կապիտալիստները: Յեթե մենք առաջին և յերկրորդ հնդամյակները չանցկացնեյինք, յեթե մենք ձեզ հետ ձեռք չզարկեյինք մեր

յերկրի և նրա գյուղատնտեսություն սոցիալիստական վերակերտմանը, յեթե մենք ձեզ հետ չկառուցեյինք մետալուրգիական, մեքենաշինական, պղնձի և քիմիական գործարանները, յեթե մենք չամբացնեյինք յերկաթուղային տրանսպորտը, յեթե մենք գյուղատնտեսությունը չտայինք սեփական արտադրության հարյուր—հաղարավոր տրակտորներ և կոմբայներ, ավտոմոբիլներ, ապա մեր հեղափոխության նվաճումները կարող էր պատահել, վոր վոչնչանային: Յեկ մեզ կսպառնար կապիտալիզմի վերականգնման վտանգը: Այո՛, այդ եյին ուզում Փաշիստական, տրոցկիստ—բուխարինական լրտեսները, բուրժուական նացիոնալիստները, մեր հայրենիքի դավաճանները, իմպերիալիստական պետությունների վարձկան չները, ոտարերկրյա հետախուզություններ յերկրի գործակալները: Բայց մեր ժողովրդի յերջանկությունն է, վոր նրա պայքարը դեկավարում է բուռն կյան կուսակցությունը և քաղաքական մտքի ու անխորտակելի կամքի մի այնպիսի հսկա, հանճար, ինչպես ընկեր Ստալինը: (Բուռն ծափահարություններ: «Ուռա» բացականություններ):

Մեր ժողովուրդը, ջախջախելով թշնամիներին, հաղթահարելով դժվարություններն ու պակասությունները, իրականացնելով դժվարություններն ու պակասությունները, ստեղծեց լով ստալինյան առաջին և յերկրորդ հնդամյակները, ստեղծեց սոցիալիստական հզոր ինդուստրիա, աշխարհում խոշորագույն սոցիալիստական հողագործությունը: Այժմ պարզ է, վոր չկա վերադարձ դեպի կապիտալիզմ, վոր սոցիալիզմը հաղթանակել է: Ստալինյան յերկու հնդամյակի հետևանքով մենք ունենք թե՛ պողպատ, թե՛ մոտորներ, թե՛ յերկաթուղային տրանսպորտ, թե՛ հաց, թե՛ քիմիա, թե՛ ինքնաթիռներ—այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է մեր մեծ հայրենիքի պաշտպանության համար, ամեն մի թշնամու վոչնչացնելու համար, վոր կհամարձակվի անցնել մեր սահմանները: (Բուռն ծափահարություններ: Բազմապար «ուռա»):

Մենք, ընկերներ՛, ունենք ամբողջ ժողովրդի սիրած. առաջնակարգ տեխնիկայով հազեցված, անհողողող, իսաապանծ բանվորա—գյուղացիական Կարմիր Բանակ, վոր գիտե, թե ինչի համար է կռվում: (Բարձրաձայն «ուռա»): Բուռն ծափահարություններ): Բայց նոր, լավ բաներ ունենալը քիչ է: Ամենադլիսավորը, վոր ներկայումս մեր յերկիրն ունի,—դա նոր, նշանավոր մարդիկ են, վորոնք աճել, կուտուրական են դարձել և հավատարիմ են իրենց ժողովրդին: Այդպիսի մարդիկ մենք հա-

ըյուր—հաղարներով ու միլիոններով ունենը: (Ծափահարություններ):

Յերեկ յես Տաշքենդի, Կարմիրարեւելյան դործարանում հանգիստեցի յերկաթուղային մի հին բանվորի, վորն ինձ մանրամասնորեն պատմեց իր ընտանիքի կյանքի մասին: Նրա մեկ վորդին արդեն կառուցող ինժեներ է, մյուսը՝ տեխնիկ, իսկ կինը՝ ակտիվ հասարակական աշխատող: Դա, ընկերներ, միակ դեպքը չէ: Այդ է հարյուր—հաղարավոր, միլիոնավոր մարդկանց նոր կյանքը: Նոր մարդիկ, նոր յերկիր, նոր կուլտուրա—ահա թե ինչով ենք մենք դնում դեպի Գերագույն խորհրդի ընտրությունները: Ընկերներ, ի՞նչպես ենտուգիաստ չլինել, ի՞նչպես չսիրել մեր կուսակցութեանը, ի՞նչպես ժողովուրդը չսիրի նրան, ով ապահովել է այդ հաղթանակները, ով մեզ հասցրել է սոցիալիզմի հաղթանակին, ի՞նչպես չսիրել մեծ Ստալինին: (Յերկար ժամանակ չլռող ծափահարություններ և «ուռա» բացականչություններ):

Լենինի—Ստալինի կուսակցութեան աղագային քաղաքականութեան կենսադործումը անսովոր բարձրութեան հասցրեց մեր մեծ խորհրդային պետութեան հզորությունը: Մենք այժմ չունենք յերբմեծի հետամնաց աղագային ծայրամասային յերկրներ: Ստեղծվել և ծաղկում են ի սարսափ թշնամիների և հուրախություն աշխատավոր մարդկութեան միութենական աղագային տասնամեկ հանրապետութիւնները իրենց արդյունաբերութեամբ, կուլտնտեսային կարգերով, իրենց՝ ձեռով աղագային, բովանդակութեամբ սոցիալիստական կուլտուրայով: Մեր բոլոր աղագային հանրապետութիւնները միավորվել, կազմել են միասնական մի հզոր ուժ, միասնական անխղիւ, հզոր մի պետութիւն, վոր կոչվում է խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութիւն: (Ծափահարություններ: «Ուռա» բացականչություններ):

Յես հիշում եմ այն ժամանակաշրջանը, յերբ ինձ վիճակվեց 1920 թվականին առաջին անգամ դալ այն ժամանակվա Թուրքեստանը, վորտեղ դեռ նոր—նոր ելին դրվում խորհրդային իշխանութեան հիմքերը: Այն ժամանակ հարկ եր լինում, վոր խորհրդային իշխանութիւնն ամրապնդելու համար մղված պայքարում հաղթահարեցինք անկուլտուրականութիւնը, խավարը և բավական ուժեղ աղագային պառակտվածութիւնը: Սոցիալիզմի համար մղված պայքարում համառ աշխատանքով կոփվեց ժողո-

վուրդների ստալինյան անքակտելի բարեկամութիւնը, վոր իր փառավոր արտահայտութիւնը դտավ Ստալինյան Սահմանադրութեան մեջ:

Մեր հայրենիքի թշնամիները, առաջին հերթին Փաշիստներն ու նրանց հետախույզները՝ տրոցկիստ—դինովյեվական և ռիկով—բուխարինական լրտեսները ձգտում են թուլացնելու մեր միասնական խորհրդային պետութիւնը: Բայց այդ չի՛ լինի: Թող թշնամիները գիտենան, վոր մեր խորհրդային Միութիւնն ուժեղ ու անխորտակելի յէ: (Ծափահարություններ): խորհրդային ժողովուրդը, կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, անողորմ պայքար է մղում հայրենիքի բոլոր դավաճանների դեմ, բուրժուական նացիոնալիստների դեմ, արյունարբու ֆաշիզմի տրոցկիստ—բուխարինական լրտեսների դեմ: Մեր փառապանծ ներքգործող—կոմատականները, արտահայտելով ժողովրդական մասսաների կամքը, մեկը մյուսի հետեից մերկացնում և վոչնչացնում են ժողովրդի անարդներից ամենաանարգ թշնամիներին, Փաշիզմի ծախու շներին: Ընտրական կամպանիան կոչնի ե՛լ ավելի սերտ համախմբելու աշխատավորներին, ե՛լ ավելի խորաթափանցորեն զարգացնելու նրանց հեռատեսութիւնն ու զգոնութիւնը, վոր—զարգացնելու նրանց հեռատեսութիւնն ու զգոնութիւնը, վոր—վոչնչացնենք սոցիալիզմի այն բոլոր թշնամիներին, վորոնք մնացել են Ուղրեկտանում և խանդարում են առաջնութեան հաղթական շարժմանը:

Թշնամիները մեղ մոտ նոր լրտեսներ կուղարկեն: Բայց թող նրանք իմանան, վոր պրոլետարական դիկտատուրայի պատժիչ ձեռքը կհասնի մոացած դեռ չմերկացված թշնամիներին և նրանց մինչև վերջ կվոչնչացնի: խորհրդային յուրաքանչյուր քաղաքացի գեկտեմբերի 12—ի ուր, իր բյուլետենը ընտրական քվեատուխը գցելիս, մեծ, սուրբ գործ կկատարի: Նս կատարում է անցած ուղու հանրադումարը, սոցիալիզմի պայքարի և մեր յերկրում հաղթանակելու հանրադումարը: Բայց վոչ միայն հանրադումարը: Ընտրական ամբողջ կամպանիայի ընթացքում և գեկտեմբերի 12—ի ուր ընտրողներին բազմամիլիոն մասսաները ե՛լ ավելի ամուր համախմբում են իրենց շարքերը կուսակցութեան շուրջը, խորհրդային իշխանութեան շուրջը, աշխատավորների ամբողջ մասսան իր ուժերը մոբիլիզացիայի յէ յենթարկում ժողովրդի թըշնամիների դեմ, արտաքին վտանգների դեմ հետագա պայքար մղելու համար:

Ընկեր՝ ընտրողներ: Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկներ) Կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեն իր «Գիմով» մեջ բոլոր ընտրողներին կոչ արեց ձայն տալ բոլոր թեկնածուների ոգտին առանց կոչումների և աստիճանների խտրության, այն թեկնածուների ոգտին, վոր առաջադրել է կուսակցությանը՝ բոլի, դաշինք կնքելով անկուսակցականների հետ: Այդ նշանակում է, վոր դուք ձայն կտաք, վարպետի մեր յերկիրն ավելի ու ավելի ծաղկի ի սարսափ բոլոր քշնամիների, և հուրախութուն մեր բարեկամների: Դուք ձայն կտաք ե՛լ ավելի լավ, ե՛լ ավելի ունևոր կյանքի համար: Դուք ձայն կտաք խորհրդային հզոր ժողովրդի համար, հորհրդային մեծ Միության բոլոր ազգությունների բարեկամության, միասնության համար: Դուք ձայն կտաք սոցիալիզմի նոր մեծ հաղթանակների համար: (Միահամուռ ծափահարություններ):

Ընկերներ՝, ինչ վերաբերում է ինձ, Գերագույն խորհրդի պատրաստվողության թեկնածուիս, յես ձեզ խոսք եմ տալիս այսուհետև ել ամուր կապ պահպանել աշխատավորների հետ, բան-վոր դասակարգի հետ, վորի միջից յես ինքս եմ դուրս յեկել, հետադարձ ևս պայքարել ժողովրդի շահերի համար, ինչպես պայքարել եմ մինչև այժմ բոլշևիկյան կուսակցության շարքերում: (Ծափահարություններ: Բարձրաձայն «ուռա»):

Յես ձեզ վստահացնում եմ, վոր այսուհետև ել կլինեմ մեր կուսակցության հավատարիմ վորդին, իմ մեծ ուսուցիչ ընկեր Ստալինի մինչև վերջը հավատարիմ և անձնվեր աշակերտը: (Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող ովացիա: Բացականչություններ՝ «կեցցե՛ մեր սիրելի Ստալինը»):

Մենք չենք կասկածում, վոր Ստալինյան Սահմանադրության մոտ յին ընտրություններին դուրս կգան բոլոր ընտրողները: Մենք չենք կասկածում, վոր մեր յերկրի ընտրողները 1937 թվականի դեկտեմբերի 12-ին ամբողջ աշխարհին մեկ անգամ ել ցույց կտան խորհրդային Միության ժողովուրդների միասնության ու հզորությանը, մեր կուսակցության և ժողովրդական մասսաների կապերի անխզելիությունը:

Ընկերներ՝, աշխատավոր մասսաները, առաջին հերթին բան-վոր դասակարգը՝ այժմ իսկ Գերագույն խորհրդի ընտրությունները հավերժացրեց ստալինյան շարժման նոր վերելքով: Սոցիալիստական անտեսության բոլոր բնադավառներում—ածխի, մետաղուրդիական, նավթի արդյունաբերության մեջ, յերկաթու-

ղային տրանսպորտում, գյուղատնտեսության մեջ—մենք տեսնում ենք յեռանդի ու կայտառության, շարքերի խտացման, աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման մի նոր մակընթացություն: Կարելի յե չկասկածել, վոր Գերագույն խորհրդի ընտրությունները մեր խորհրդային Միությանը կբարձրացնեն նոր և նոր բարձունքների: Մեր մեծ ժողովուրդն իր անսպարտելի կուսակցության ղեկավարության մեջ, իր առաջնորդ ընկեր Ստալինի ղեկավարության մեջ կգնա առաջ ու առաջ, դեպի կոմունիզմի նոր մեծ հաղթանակներ: (Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող ովացիաներ: Հզոր «ուռան» անցում է ծայրից ծայր, հնչում է Կարմիր հրապարակում, անցում է փողոցները, պուրակները, վարտեղ տասնյակ-հազարավոր ընտրողներ բարձրախոսների մոտ լսում են Տաշքենդի Կարմիր հրապարակից տրվող հաղորդումը: Ռուսերեն և ուրբեկերեն դրդում են բացականչություններ ի պատիվ ընկեր Ստալինի, բոլշևիկյան կուսակցության, ի պատիվ ստալինյան ժողովում Լ. Մ. Կազանովիչի):

Կ. ՅԵ. ՎՈՐՈՇԻԼՈՎ

ՃԱՌ ՄԻՆՍԿԻ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿՆ
120-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻՏԻՆԳՈՒՄ
1937 թ. դեկտեմբերի 7-ին

Ընկերներ, ձեզ—բանվորներիդ ու բանվորուհիներիդ, կուլտեսականներիդ ու կոլտնտեսուհիներիդ, կարմիր մարտիկներիդ, հրամանատարներիդ ու քաղաշխատողներիդ, աշխատավոր խոտեղեցիկայի ներկայացուցիչներիդ, ձեզ—Մինսկի ընտրական ոկրուդի կուսակցական և անկուսակցական բոլշևիկներիդ—հայտնում եմ իմ խորին, կարմիրբանակային բոլշևիկյան շնորհակալությունը մեծ պատվի համար, վորին արժանացրել եք դուք ինձ, առաջադրելով խորհրդային Սոցիալիստական Հան-

րապետությունների Միության Գերագույն խորհրդի ձեր թեկնածու:

Ընկերներ, այն բոլոր լավ խոսքերը, վոր ասվեցին այստեղ իմ հասցեյին, յես ամբողջովին և լրիվ վերագրում եմ Լենինի—Ստալինի մեր մեծ կուսակցությանը: Յես մեր կուսակցության զավակն եմ, և յեթե յես վորևե ծառայություն արել եմ ժողովրդին, ապա դրա համար յես պարտական եմ մեր կուսակցությանը, մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինին: (Ծափահարություններ, «ուռա» բացականչություններ):

Հինգ ուրից հետո խորհրդային ամբողջ ժողովուրդը կդնա ընտրական քվեատուխի մոտ, վորպեսզի արտահայտի իր կամքը, վորպեսզի Ստալինյան Սահմանադրության հիման վրա խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միության Գերագույն խորհուրդը ընտրի:

Աշխարհում չկա ուրիշ մի այնպիսի յերկիր, ուր ժողովուրդն այնպիսի սահմանադրություն ունենա, ինչպիսին մեր՝ Ստալինյան Սահմանադրությունն է, ուր ժողովուրդն այնպես իրավահավասար և լիերավ լիներ, ինչպես իրավահավասար և լիերավ է մեր խորհրդային ժողովուրդը:

Բուրժուական շատ պետություններ կան, վոր իրենց դեմոկրատական են անվանում: Այդ դեմոկրատիաների գինը մենք բոլորս շատ լավ գիտենք: Դրանք կեղծ դեմոկրատիաներ են: Այնտեղ, ուր բանվորներն ու գյուղացիները, ուր բոլոր աշխատավորները, դրանց թվում և խոտեղեցիկան, աշխատում են մի վոքը խումբ կապիտալիստների շահերի համար, այնտեղ, ուր դասակարգային անխնա—կատաղի պայքար է յեռում և միլիոնավոր գործազուրկ պրոլետարներ քարշ են տալիս իրենց թշվառ գոյությունը, այնտեղ, ուր բուրժուական իրորենքներն ու կամքն է թելադրում, այնտեղ չկա և չի կարող լինել իսկական դեմոկրատիա, այնտեղ չկա և չի կարող լինել քաղաքացիների իրավահավասարություն:

Միայն մեր յերկրում, հաղթանակած աշխատանքի յերկրում, գոյություն ունի իսկական դեմոկրատիա:

Մեր Ստալինյան Սահմանադրությունը հանդիսանում է սոցիալիզմի նվաճումների փայլուն հանրագումարը, Լենինի—Ստալինի կուսակցության և խորհրդային Միության բոլոր աշխատավորների մեծ նվաճումների հանրագումարը: Միայն խորհրդային Միության մեջ է Սահմանադրությունը բոլոր աշխատավորներին

աշխատանքի և հանգստի իրավունք ապահովում, կրթության իրավունք և ծերության ժամանակ ապահովություն տալիս:

Միայն Խորհրդային Միության մեջ և Սահմանադրությունը ապահովում կնոջ իրավահավասարությունը և յերջանիկ մայրությունը:

Միայն Խորհրդային Միության մեջ բոլոր ազգերի ու ցեղերի ժողովուրդները իրավահավասար են և միասնական յեղբայրական ընտանիքով ապրում են Խորհրդային Հանրապետությունների Միության մեջ:

Ընկերներ, խորհրդային իշխանության գոյություն քսան տարվա ընթացքում մեր յերկրը աղքատ ու խղճուկ, անկուլտուրական ու հետամնաց յերկրից դարձել և հզոր սոցիալիստական տերություն: Սոցիալիզմի տառացիորեն բոլոր ասպարեզներում մեր ունեցած հաղթանակներն ու հաջողություններն այժմ արդեն ամենքն են ընդունում, և նույնիսկ մեր դասակարգային թշնամիները, ճիշտ և, ատամները կրճատցնելով, բայց ստիպված են խոստովանել այդ:

Բայց մեր այդ հաջողությունները Լենինի—Ստալինի կուսակցության հսկայական աշխատանքի ու կամքի, բանվոր դասակարգի, կոլտնտեսական գյուղացիության և բոլոր աշխատավորների հսկայական ուժի արդյունքն է: Սա մեծ Ստալինի կուսակցությանն ու ամբողջ ժողովրդին չդերադանցված կերպով ղեկավարելու արդյունքն է: (Բուռն ծափահարություններ):

Հիշեցե՛ք, ընկերներ, թե ինչ դեր խաղաց Լենինի—Ստալինի կուսակցությունը մեր խորհրդային պատմության ամբողջ ընթացքում: Քաղաքացիական կռիվների և ոտարերկրյա ինտերվենցիայի տարիներին, փլուզման ու սովի ժամանակ Լենինի—Ստալինի կուսակցությունը պայքարի առաջին գծի վրա յեր, նա կազմակերպում էր մասսաներին, ստեղծում էր հեղափոխության զինված ուժերը, նրանց կովի յեր տանում և հաղթանակներ շահում:

Այժմ մենք հզոր Կարմիր Բանակ ունենք, բայց չե՛ք վոր կար ժամանակ, յերբ մեր Կարմիր Բանակը վատ էր զինված և նույնիսկ վատ կերակրված:

Յեւ պետք էր այնպիսի հիանալի կուսակցություն ունենալ, ինչպես Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցությունն է, վորպեսզի բանվորներին և չքավոր մասսաներին վստահորեն առաջ տանի՝

հաղթահարելու բոլոր դժվարությունները դեպի լիակատար հաղթանակ:

Քաղաքացիական կովի կրակի մեջ մեր կուսակցությունը վոչ միայն Կարմիր Բանակ էր ստեղծում, այլ և միաժամանակ սոցիալիստական պետության շինարար կադրեր էր կովում:

Այն ժամանակ բանվոր դասակարգի կուսակցության առջև հսկայական խնդիր էր դրված—սկսած գործը հասցնել մինչև վերջը, ջարդել սոցիալիստական հեղափոխության բոլոր թշնամիներին և, կազմակերպելով բանվոր դասակարգին և նրա միջոցով բոլոր աշխատավորներին, կառուցել անդասակարգ սոցիալիստական պետություն:

Բայց վորպեսզի այդ իրականացվեր, ամենից առաջ պետք էր ապահովել միասնությունն ու միաձուլությունը հենց կուսակցության մեջ:

Դուք շատ լավ գիտեք, վոր մեր կուսակցությունը,—դա կենդանի, շարունակ գործող, հզոր օրգանիզմ է. դուք գիտեք նույնպես, վոր նրա հակառակորդներն ու թշնամիները շատ անգամ են փորձել մեր կուսակցությունը թուլացնել ներսից, ջարդել, վոչնչացնել:

Լենինի և Ստալինի մեծագույն ծառայությունն այն է, վոր նրանք, իբրև պրոլետարական հեղափոխության իսկական ստրատեգներ, անդուլ հետևում էյին, վորպեսզի մեր կուսակցությունը լինի միասնական, համախմբված և պայքարող մասսաների առջևից զնալու ընդունակ: Կուսակցությունը շատ անգամ է Լենինի և Ստալինի ղեկավարությամբ մաքրել իր շարքերը լալիանյութացողներից ու թերահավատներից, մարդկանցից, վորոնք կորցրել են իրենց հավատը՝ հեղափոխության գործի նկատմամբ, և ուղղակի դավաճաններից ու մատնիչներից:

Խորհրդային Միության բանվոր դասակարգն ու աշխատավորությունը, Լենինի—Ստալինի կուսակցության ղեկավարությամբ, մեծագույն հաղթանակներ ձեռք բերին — նրանք ունեն իրենց սոցիալիստական պետությունը: Բայց մեր նպատակը կոմունիզմն է: Մեզ բոլորիս դեռ հսկայական, լարված աշխատանք է սպասում: Մեր շարքերը, առաջավոր ջոկատների շարքերը պետք է լինեն ամուր, կոմունիզմի գործին հավատարիմ: Պայքարողների մեջ, մեր սքանչելի կուսակցության շարքերում չկա և չի կարող տեղ լինել դավաճանների ու մատնիչների համար: Մենք անխնայ պայքար ենք սկսել դավաճանների և լրտեսների

զեմ, վորոնց ուղարկում են մեզ մոտ և պատրաստում են մեզ մոտ արողկիներն ու ոտարերկրյա հետախուզութիւնները, ու չենք դադարեցնի այդ պայքարը, մինչև լրիւ և առանց մնացորդի չվնջնացնենք ժողովուրդներէ բոլոր թշնամիներին, սոցիալիզմի բոլոր թշնամիներին:

Դուք, Բելոռուսիայի մայրաքաղաքի աշխատավորներդ, գիտեք, թե ինչքան շատ չարիք, ինչքան շատ դարչնելութիւն արին դաւաճաններն ու լրտեսներն այստեղ, ձեզ մոտ, բելոռուսական հողի վրա: Դուք գիտեք, թե ինչպիսի մեթոդներով եյին կատարում իրենց քայքայիչ գործն այդ բոլոր պարոնները: Բայց նրանց չհաջողվեց բելոռուսական կոլտնտեսականներին և բանավորներին գրգռել մեր կուսակցութեան և կառավարութեան դեմ, այնինչ նրանք համառութեամբ և ստորութեան բոլոր միջոցներով այդ եյին ցանկանում: Նրանք մերկացվեցին և արժանի հատուցումն ստացան:

Թո՛ղ գիտենան և լավ հիշեն, վոր վորդի նման կճխվեն բոլոր նրանք, ում խելքին փչի կանգնել միլիոնավոր մարտիկներէ հանուն նոր կյանքի հաղթական յերթի ճանապարհի վրա:

Վո՛չ մի խղճահարութիւն, վո՛չ մի գութ թշնամու նկատմամբ:

Ընկերներ՝, մենք մեր քսան տարւա պատմութեան ընթացքում հսկայական հաջողութիւններ ունենք: Մենք ունենք հիանալի բանակ, սոցիալիստական հիանալի տնտեսութիւն, — հրաշալի ֆարրիկաներ ու գործարաններ, բոլշեւիկյան սքանչելի կոլտնտեսութիւններ: Մենք հսկայական նվաճումներ ունենք կուլտուրայի բնագավառում, մենք արդեն կառուցել ենք կոմունիզմի առաջին ստադիան — սոցիալիզմը, բայց մեր նախապէս կոմունիզմն է: Այդ վերջնական նպատակին հասնելու համար մենք դեռ պետք է հիմնավորապես աշխատենք: («Ուռ» բացական չուրջուններ, յերկարառն ծափահարութիւններ):

Մենք բոլոր ծայրերից չընդհատված ենք կապիտալիստական պետութիւններով: Կապիտալիզմը մեր սոցիալիստական շինարարութեանը թշնամի յէ: Փաշիզմը չի դադարում խորհրդային Միութեան հասցեյին սպառնալիքներ ուղարկել: Մենք ձեզ հետ միասին պարտավոր ենք պատրաստ պահել մեր Բանվորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակը, վորն ընդունակ է պաշտպանել մեր մեծ հայրենիքը և նրա սոցիալիստական նվաճումները: Մեր Բանվորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակը, ինչպես և ամբողջ

ժողովուրդը, պատրաստ է պաշտպան կանգնել մեր հայրենիքին (բունն ծափահարութիւններ): Բայց իր հայրենիքին պաշտպան կանգնելու պատրաստ լինելը քիչ է: Պետք է, վոր մեր սոցիալիստական շինարարութիւնը, մեր գործարաններն ու ֆարրիկաները, մեր խորհատնտեսութիւններն ու կոլտնտեսութիւններն այնպիսի բարձրութեան հասցվեն, վորը թույլ տա մեզ վոչ միայն հաջող կերպով հետ մղել թշնամուն, այլ և ապահովել մեր կյանքի նորմալ ընթացքը:

Դասակարգային թշնամին մեզ հանդիստ չի թողնի: Յեթե մենք ողտվում ենք խաղաղութեան բարիքներից, ապա միայն նրա համար, վոր մենք հիանալի զինված ուժեր և լավ սոցիալիստական տնտեսութիւն ունենք: Գործադրենք բոլոր ուժերը, վորպեսզի մեր հետագա զարգացումը լինի հզոր և ամուր, վորպեսզի մեր բազմաթիւ թշնամիները, նախքան կվորոշեն մեր հայրենիքի վրա հարձակվել, յերկար ու լավ մտածեն, իսկ յեթե հարձակվեն, ապա վորպեսզի հենց տեղնուտեղն իսկույն զղջան:

Ընկերներ՝, ԽՍՀ Միութեան Գերագույն Խորհուրդի ընտրութիւնները — դա Խորհրդային Միութեան — բոլոր աշխատավորների հայրենիքի միասնութեան ու հզորութեան լավագույն ցուցանիշն է:

Խորհրդային Բելոռուսիան իրենից սոցիալիզմի ֆորպոստն է ներկայացնում: Նա կանգնած է յերկու աշխարհների սահմանագծում — Արեւմուտքի նեխովող կապիտալիզմի և մեր Խորհրդային յերկրի վիթխարիորեն աճող սոցիալիզմի: Այսպիսով Խորհրդային Բելոռուսիայի աշխատավորութեանը հատուկ խնդիր է վիճակված — մշտական պահակ լինել խորհրդային դարասանների մոտ, հատուկ աշակրջութեամբ հետեւել այն բանին, վորպեսզի թշնամին ներս չսողոսկի խորհրդային տունը, և հարկավոր բոլորէյին պատրաստ լինել, մեր Կարմիր Բանակի հետ միասին, արժանիորեն հանդիպել թշնամուն իր սահմանների մոտ:

Դեկտեմբերի 12-ին դուք կըմեարկեք իմ թեկնածութեան ոգտին Գերագույն Խորհուրդի համար. հետեւապես մեր կուսակցութեան, Լենինի — Ստալինի կուսակցութեան ոգտին, մեր բոլշեւիկյան գործի ոգտին, սոցիալիզմի գործի ոգտին, բոլոր աշխատավորների գործի ոգտին, ձեր և ձեր յերեխաների գործի ոգտին:

Խոստանում եմ, ընկերներ՝, ձեր արժանավոր ներկայացու-

ցիւր լինել և կատարելապէս արգարացնել ձեր վստահութիւնն ու հույսերը: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Կեցցե՛ք մեր մեծ, յերջանիկ խորհրդային հայրենիքը:

Կեցցե՛ք մեր մեծ, խորհրդային ժողովուրդը:

Կեցցե՛ն փառապանծ Բելոռուսիայի աշխատավորները:

Կեցցե՛ք Լենինի—Ստալինի մեր մեծ կուսակցութիւնը:

Կեցցե՛ք աշխատավորների մեծ կազմակերպիչ, Խորհրդային մեծ պետութիւնն ստեղծող, կոմունիզմը կառուցող մեծ Ստալինը: (Բազմակի «ուռա»-ներ, յերկարատև ծափահարութիւններ: «Ինտերնացիոնալ»):

ՀԱՌ ՄԻՆՍԿԻ ԿԱՅԱՋՈՐԻ ԶՈՐԱՄԱՍԵՐԻ
ՅԵՎ ՄԻՆՍԿԻ ՇՐՋԱՆԻ ԿՈՒՏՆԵՍԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՄԻՏԻՆԳՈՒՄ
1937 թվի դեկտեմբերի 8-ին

Ընկե՛ր կոլտնտեսականներ ու կոլտնտեսուհիներ, մարտիկներ, հրամանատարներ և քաղաշխատողներ, նրանց կանայք, մայրեր և քույրեր, Մինսկի ընտրական չրջանի ընկե՛ր ընտրողներ, վողջունելով ձեզ, իմ ամենախորին շնորհակալութիւնն եմ բերում այն վստահութեան համար, վոր դուք ցույց տվիք ինձ—նկատի ունենալով իբրև ձեր թեկնածուն—Գերագույն Խորհրդի պատգամավորութեան համար:

Մի ամիս առաջ Խորհրդային Միութիւնը տոնեց իր պատմութեան քսանամյա տարեդարձը: Յերեք ուր առաջ խորհրդային ժողովուրդը նշեց Ստալինյան Սահմանադրութեան տարեդարձը: Չորս ուր հետո մենք բոլորս, Խորհուրդների մարդիկ, մի մարդու նման, կշնանք ընտրական քվեատուփերի մոտ և տոնական տրամադրութեամբ կընտրենք մեր Գերագույն Խորհուրդը:

Հեռվից նայողին կարող է թվալ, վոր մենք մեծ ուշադրութիւն և շատ ժամանակ ենք նվիրում տոներին: Իսկապէս այդ բոլորն այլ կերպ է: Մենք մեր տոներն եւ մեծ սոցիալիստական դործ ենք համարում:

Ի՞նչ բան է Խորհրդային Միութեան 20-րդ տարեդարձը: Սա

մեր յերկրի աշխատավորների մեծ հաղթանակների հանրագումարն է: Սա մեր հաղթանակների պայքարի պատմական ճանապարհի ուղեներն է: Սա Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցութեան իդեալների հաղթանակի իսկական տոնն է:

Ի՞նչ բան է դեկտեմբերի 5-ի տոնը: Սա խոշորագույն պատմական նշանակութիւն ունեցող տարեթիւ է: Խորհրդային յերկրը նշեց իր իսկական դեմոկրատական, իրօք սոցիալիստական Սահմանադրութեան առաջին տարեդարձը:

Արդեն մի տարի յե, վոր Խորհուրդները ժողովուրդներն ապրում են ըստ Ստալինյան Սահմանադրութեան: Չորս ուր հետո մենք Գերագույն Խորհուրդը կընտրենք այդ Սահմանադրութեան հիման վրա:

Մեր յերկրը, այդ մասին կասկած չկա, Լենինի—Ստալինի կուսակցութեան փորձված դեկալարութեամբ, մեծ Ստալինի հանճարեղ առաջնորդութեամբ եւ ավելի արագ քայլերով առաջ կգնա, եւ ավելի վստահ առաջ կգնա դեպի սոցիալիզմի նոր—նոր հաղթանակները: Խորհրդային ժողովուրդը նշելով իր յերեւելի պատմութեան կարևորագույն դեպքերը, իրավամբ դրանք իր տոներն է անվանում: Այո՛, սրանք մեր տոներն են, մենք ինքներս ենք ստեղծել դրանք, մենք իրավունք ունենք հպարտանալու դրանցով:

Ընկերներ, Ստալինյան Սահմանադրութիւնը—սա խոշորագույն պատմական նշանակութիւն ունեցող փաստաթուղթ է—վոչ միայն մեզ համար. դա խոշորագույն նշանակութիւն է ներկայացնում ամբողջ աշխարհի միլիոնավոր աշխատավորների համար: Ստալինյան Սահմանադրութիւնը բոլոր աշխատավորների, ընչազուրկների ու ճնշվածների համար ուղեցույց աստղ, փարոս կլինի նրանց պայքարում՝ հանուն ապրելու իրավունքի, հանուն իրենց ազատագրման:

Մենք մեր Սահմանադրութիւնը դիտում ենք իբրև մի փաստաթուղթ, վորով մենք դեկալարում ենք, վորի հիման վրա իրենց կյանքն են կառուցում Խորհրդային Միութեան միլիոնավոր աշխատավորները:

Մեր Ստալինյան Սահմանադրութիւնը, վոր ամբապնդեց, վերջնականապէս որինականացրեց սոցիալիզմի նվաճումները, իր մեջ այնպիսի աչքի ընկնող հուշածներ է պարունակում, վորոնք իսկապէս կարող են զգալ, ըմբռնել միայն կապիտալիստական յերկրների աշխատավորները: Վերցնենք թեկուզ այնպիսի հարց,

ինչպէս աշխատանքի իրավունքի ապահովումն ՍՍՀՄ բոլոր քաղաքացիներին համար: Խորհրդային մարդու համար սա միայն հաստատումն է այն բանի, ինչ գոյութիւն ունի: Այս իրավունքը կենցաղի մեջ է մտել: Մեր յերկիրը գործադրելութիւնն չգիտե: Մեզանում բանվորական ձեռքի պակասութիւնն կա: Բայց դրա փոխարեն մեր Սահմանադրութեան այս պարագրաֆի խոշորագույն սոցիալատական խորութիւնն ինչպիսի՝ սուր կերպով են զգում կապիտալիստական բոլոր յերկրներին միլիոնավոր ու միլիոնավոր գործադուրկները:

Կամ մեր Սահմանադրութեան մի ուրիշ, նույնքան նշանավոր կետը,—ինչպէս կնոջը հալածար իրավունքներ տալը—տղամարդուն հալածար լինելը տնտեսական, կուլտուրական և պետական կյանքի բոլոր բնագավառներում: Խորհրդային Միութեան մեջ կինն արդեն լիակատար կերպով ոգտւում է այդ իրավունքից, և նրան արդեն վայրենի բան է թվում, թե այդ ինչպէս ինքը, մի մարդ, կարող է սահմանափակած լինել իրավունքներով, լինել կցորդ, ցածր կարգի մարդ: Դա իրոք վոր վայրենի բան է: Բայց այդ վայրենութիւնը գոյութիւնն ունի կապիտալիստական ամբողջ աշխարհում: Կապիտալիստական յերկրների կինը, հատկապէս աշխատանքի կինն, իր ամբողջ սրութեամբ կողմ Ստալինյան Սահմանադրութեան ուժն ու նշանակութիւնը, վոր առնալետ ամբապնդում է խորհրդային կնոջ իրավահաւասարութիւնը:

Կամ վերջապէս, ՍՍՀՄ քաղաքացիների իրավահալասարութիւնը անկախ նրանց ազգութիւնից և ցեղից, վոր ամբապնդում է մեր Սահմանադրութիւնը.—մի՞թե սա մարդկութեան մեծագույն հաղթանակը չէ: Յեւ վ մի՞թե այս որեւոր խորհրդային ժողովրդի կենցաղը չի դարձել արդեն, այժմ այդ մասին մի՞թե մենք մտածում ենք: Վո՛չ, սոցիալիզմի այդ մեծ բարիքներով մենք ոգտւում ենք ճիշտ այնպէս սովորական կերպով, ինչպէս ոգտւում ենք արեւի լույսով և ոգով: Բայց մեր Սահմանադրութեան այդ կետը հաստատուն կերպով կհիշեն բոլոր ճնշվածները, կապիտալիստական յերկրների վոչ-իրավահալասար ժողովուրդները, բոլոր նրանք, ում ստրկացնողներն ստոր ցեղի մարդիկ են համարում:

Այո՛, այժմ ձեզնից շատերի, հատկապէս յերիտասարդ մարդկանց համար, վորոնք աճել են խորհրդային իրականութեան մեջ, դժվար է պատկերացնել ա՛յն բանի ամբողջ մեծութիւնը, ինչ

պարունակում է իր մեջ Ստալինյան Սահմանադրութիւնը, վորն անխախտ որեւոր է դարձել:

Դուք այդ ամենից ոգտւում եք, դրանով ապրում եք. ուրիշ, իրավագուրկ, ծանր ու դառն կյանքի մասին բարեբախտաբար դուք չեք ել իմացել. բայց ա՛յ, մենք, ծերունիներս, հիշում ենք անիծյալ անցյալը. մենք այն շատ լավ գիտենք, և յերեւմէն հիմա ել, յերբ յերազ են տեսնում, արթնանում են սառը քրտինքը ճակատը պատած:

Յար, կալվածատեր, ուրյագնիկ, տերտեր, կուլակ, կապիտալիստ, ժանդարմ—որանք յերիտասարդ մարդկանց համար այնքան ել հեշտ պատկերացնելու կատեգորիաներ չեն:

Մեր միլիոնավոր յերիտասարդութեան համար դրանք վերացական հասկացողութիւններ են: Խորհրդային Միութեան ծեր մարդկանց համար դրանք միանգամայն իրական, ճիշտ է, անցյալ, բայց սոսկալի, մղձալանջային են: Ընկերներ՛, յերբ կարդում և խորն ըմբռնում ես Ստալինյան Սահմանադրութեան խոսքերն այն մասին, վոր Խորհրդային Միութեան աշխատավորներին ապահովւում է աշխատանքի իրավունք, յերբ խոր մտածում ես ապահովւում է աշխատանքի իրավունք, յերբ խոր մտածում ես այս վոսկե բառերի բովանդակութեան մասին,—մի տեսակ հոգիդ ուրախանում և թեթեւ ես զգում քեզ, զգում ես, թե ինչ մեծ խնդիր է վճռել Լենինի—Ստալինի կուսակցութիւնը, թե սոցիալիզմն արդեն ինչպիսի բարձունքներ է նվաճել: Յերբեք գործադուրկ չլինել, չմտածել վաղվա որվա մասին, չդողալ, վոր գործատերը, կամ նրա գործակատարը, ուղած ակնթարթում կարող է քեզ փողոց չարտել,—դուք ըմբռնում, դուք զգում եք, ընկերներ՛, թե ի՛նչ կնշանակի սա:

Այդ նշանակում է, վոր սոցիալիզմն արդեն իրականութիւնն է, վոր դուք՝ մեզ փոխարինողներդ, մեր յերիտասարդութիւնն արդեն աճել եք սոցիալիզմի ժամանակ և ձեզ համար դժվար է ըմբռնել աշխատավոր մարդու այն ամբողջ սոսկումը, վոր իր աշխատանքը մի քանի դրոշի վաճառելով, յերբեք վստահ չէ վաղվա որվա համար:

Նայեցե՛ք, թե ինչ է կատարւում այնտեղ, Արեւմուտքում, կապիտալիստների աշխարհում. գործադրելութիւն—բանվոր դասակարգի մշտական ուղեկիցը, և այն ամենն, ինչ վոր կապված է նրա հետ՝ սով, հիւանդութիւններ, պոռնկութիւն, անձնասպանութիւններ և այլն: Ֆարրիկաների ու գործարանների դարպասները մոտ բանվորների ամբոխները աշխատանքի յեն սպա-

սում, ինչպես յերկնային մանանայի. նրանք կառչում են ամենա-
փոքր հնարավորութեան՝ իրենց ուժը կապիտալիստին վաճա-
ռելու:

Մենք բոլորս հիշում ենք, թե ինչ բան եր կապիտալիզմը
վերջին հինգ-վեց տարվա ընթացքում: Մեծագույն ճգնաժամը,
վոր տառաջիորեն բռնել եր կապիտալիզմի բոլոր յերկրները,
յերկար ժամանակ պահում եր նրանց իր յերկաթե գրկում: Հատ-
կապես այդ տարիներին գործադրկութունը, սովը, աղքատու-
թյունը, ինքնասպանությունները բանվորներին մեջ բարձր տոկո-
սի հասան:

Կապիտալիստական աշխարհի բանվոր դասակարգը քարշ եր
տալիս իր ծանր ու հյուժող կյանքը:

Մի յերկու տարի սրանից առաջ կապիտալիզմը կարծես
թե սկսեց դուրս գալ այդ սոսկալի ճգնաժամից, գործադրկու-
թյունը մի քիչ պահասեց, բայց միայն մի քիչ պահասեց, և վոչ
թե վերացավ: Բայց ահա նորից վերահաս տնտեսական ճգնաժա-
մի ահեղ ազդանշաններ յերևացին Ամերիկայում և, հետևապես,
պետք ե սպասել, վոր նա կտարածվի և մյուս կապիտալիստական
յերկրներում: Իսկ դա, բացի ուրիշ շատ բաներից, ամենից առաջ
նշանակում ե գործադրկութեան վիթխարի ավելացում, քաղցած
կանանց և յերեխաների արցունքների նոր դետեր, նոր ու նոր
ծանր թշվառություններ բանվոր դասակարգին համար: Այդպիսի
վոչ մի բան, դրա նման վոչ մի բան մեր աշխարհում, հաղթա-
նակած սոցիալիզմի աշխարհում չկա՝ և չի կարող լինել: Խոր-
հրդային Միութեան քաղաքի և գյուղի աշխատավորները, բո-
լորն, ինչպես մի մարդ, լրիվ կերպով դբաղված են աշխատան-
քով, նրանք իրենց նոր պայծառ կյանքն են կառուցում: Նրանք
իրենց սոցիալիստական պետութունն են կառուցում: Մենք ա-
զա՛տ ենք ճգնաժամերի, գործադրկութեան սարսափներից նրա
համար, վոր Լենինի—Ստալինի մեծ կուսակցութեան ղեկավա-
րութեամբ մենք հաղթեցինք կապիտալիզմին մեր յերկրում և
բոլոր յերկրան կուսակցութեան նույն ղեկավարութեամբ հաստատե-
ցինք և զարգացնում ենք սոցիալիզմը մեր յերկրում: (ԲՈՒՈՒՄ ծա-
փահարություններ):

Խորհուրդների յերկրը միակ պետութունն ե աշխարհում,
ուր բոլոր քաղաքացիները, վորտեղ ել աշխատելիս լինեն նրանք,
հասկանալի յե, բացի ժողովրդի թշնամիներից, զգում են աշխա-
տանքի ուրախութունը, ստեղծագործական խնդրութունը: Ինչ-

քա՛ն Փարբիկաներ ու գործարաններ, դպրոցներ ու ախումբներ,
տներ ու ամեն տեսակ ուրիշ չքնաղ ու հիասքանչ ձեռնարկու-
թյուններ են ստեղծված մեր ժամանակ: Ինչպե՛ս վիթխարիորեն
ծավալվեց մեր սոցիալիստական ինդուստրիան, ամենաբաղմաղան
գործածութեան համար ինչպիսի՛ հիանալի մեքենաներ են ար-
տադրում մեր գործարանները: Մենք ամբողջովին սեփական մի-
ջոցներով գինում ենք մեր փառաբանծ Բանվորա—Գյուղացիական
Կարմիր Բանակը: Ի՛նչ հսկայական հաջողությունների հասավ
Խորհրդային գիտությունը գիտելիքների բոլոր բնագավառնե-
րում: Ի՛նչ հսկայական քայլեր արինք մենք կուլտուրայի բնա-
գավառում, ինչպե՛ս աճեց, ինչպե՛ս փոխվեց խորհրդային մար-
դը: Սոցիալիստական հողագործութեան մեծագույն հաջողու-
թյուններն ուղղակի խուճապի յեն մատնում մեր թշնամիներին:

Այս տարվա բերքի 7 միլիարդ փութ հացը—սա այնպիսի
փաստ ե, վոր վոչ թե ասում, այլ ազդարարում ե ամբողջ աշ-
խարհին մեր մեծ ու փառավոր հաղթությունների մասին, կուլ-
տնտեսական, սոցիալիստական հողագործութեան հսկայական
հաջողությունների մասին: Փոխվել, ա՛յլ մարդ ե դարձել կուլ-
տնտեսական գյուղացին: Այժմ արդեն կարիք չկա գյուղացիու-
թեանն ապացուցել կուլեկտիվ տնտեսութեան առավելություններն
անհատականից, դա անցած շրջան ե: Այժմ գյուղացիությունը,
նրա ճնշող մեծամասնությունն իր անձնական, արդեն մեծ փոր-
ձով հիանալի կերպով ստուգել ե կուլտնտեսական սխտեմը և ա-
մուր կանգնած ե նրա կողմը: Կուլտնտեսականները շատ լավ գի-
տեն, վոր կուլտնտեսությունը—դա մի շարժում ե դեպի առաջ,
դեպի ավելի ըսով, ունևոր, լուսավոր, կուլտուրական կյանքը:
Նրանք շատ լավ են ըմբռնում, վոր միայն կուլեկտիվ աշխատան-
քով, բարդ ու զանազանակերպ մեքենաների ոգնութեամբ նրանք
կստիպեն հողին ավելի առատաձեռն լինել, միշտ և շատ արտա-
դրել, վոր միայն այդպիսի ճանապարհով կարելի յե անընդհատ
առաջ շարժվել դեպի նոր ու նոր հաջողություններ:

Ընկերներ: Մեծ Ստալինը մեզ շատ անգամ ե նախազգու-
շացրել այն մասին, վոր մենք ամեն կողմից չընապատված ենք
կապիտալիստական յերկրներով, ուստի և պետք ե ավելի զգոն
լինենք: Սա պետք ե հիշել և յերբեք չմոռանալ: Մեր յերկրին
այժմ ել, ինչպես և առաջ, կանգնած ե իբրև խաղաղութեան
պահապան, բայց մենք ուրիշներին յերաշխալորել չենք կարող:
Դուք զեռեք, թե այժմ ինչպիսի հեշտութեամբ են սկսվում պա-

տերազմները և ինչպես ծանր են վերջանում նրանց համար, ով թույլ է, ով ժամանակին չի նախապատրաստվել, ինքնապաշտպանության միջոցներ ձեռք չի առել: Այդպիսի շատ ժամանակ է անցել այն օրից, յերբ աշխարհում գոյութուն ունեւր մի ինքնուրույն, նույնիսկ թաղաւոր ունեցող յերկիր, վոր կոչվում էր Հարեչատան, իսկ ո՞ւր է նա հիմա: Նա իբրեւ անկախ պետութիւն արդէն չկա, նա նվաճված, վոչնչացված է: Իսկ ի՞նչ է կատարվում Իսպանիայում. Փաշխտական զենեւրական հասարակ խոտվութիւնն ընդդէմ հանրապետական որինական կառավարութիւն բաւականաչափ առիթ էր, վոր Փաշխտական ագրեսիւ տերութիւնների մի ամբողջ խումբ, այսպես կոչված մեծ տերութիւնների թողտվութիւնք, խառնվեր իսպանական ժողովրդի ներքին դործերին—փոխադրելով այնտեղ մեծ քանակութիւնք զենք և ամբողջ կանոնաւոր կորպուսներ:

Ավելի լաւ դործեր չեն կատարվում Հեռավոր Արեւելքում: Բազմամիլիոն չին ժողովուրդը հարձակման յերթարկվեց ծաղոնիայի կողմից և այժմ արեւաքամ է լինում, պաշտպանելով իր յերկիրը և անկախութիւնը: Փաշխտական յերկրների ռազմական ագրեսիան իրեն զսպել չգիտէ: Այժմ դժվար է ասել, թե թույլ յերկրներից վո՞րն է հերթի դրված, զեսլի վո՞ր յերկիրը պատերազմի ոճը մեկնելու յե իր խայթոցը:

Բայց մենք բոլորս, բանւորներ և կոլտնտեսականներ, խորհրդային ինտելիգենցիա և Կարմիր Բանակ, պետք է պատրաստ լինենք, ականջներս սրած պահէնք, մանաւանդ վոր Փաշխտական բանակից շատ ավելի կրակոտ զոչազները առանց վորեւէ յերկմութիւն մեզ են մատնացուցց անում, իսկ ուրիշներն ուղղակի պարծենալով սպառնում են մեր գեմ պատերազմ սկսել: Մենք գիտենք, վոր առայժմ սա պոռոտախոտութիւն և լիտիական արարք է չափը կորցրած խեղկատակներէ կողմից: Բայց մենք չգիտենք, թե վո՞ր խելոքները վո՞ր օրերն են պատերազմ սկսում: Միայն մի բան է հայտնի, վոր և՛ Հարեչատանում, և՛ Իսպանիայում, և՛ Չինաստանի բայնարձակ դաշտերում պատերազմը տարվում է ամենաթամանակակից միջոցներով և ամենազաթան մեթոդներով: Միշտ և ամեն բանի պատրաստ լինել—ասա՛ մեր պարտքը, ահա՛ մեր խնդիրը, ահա՛ ինչու յե անհրաժեշտ բոլշևիկօրեն և՛ շատ, և՛ լաւ աշխատել:

Ընկերներ՛ր, մեր Բանւորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակը՝ մեր յերկրի աշխատավորներէ մարմինն ու արյունը միշտ լրիւ

ռազմական պատրաստութիւն մեջ կլինի: Սահմանից այն կողմի թշնամիները գիտեն, վոր մեր Կարմիր Բանակն այժմ էլ խկապես կազմակերպված է և վատ չի վարժեցրած, սուբբավորված և զինված: Թշնամիները գիտեն, վոր այժմ մեզ մերկ ձեռքերով չեն հաղթի: Նրանք գիտեն, վոր նրա համար, վորպէսզի մեզ զրկեն մեր մեծ հաղթանակներից, մեր նվաճումներից,—նրանք ստիպված են յերկար ու համառ պայքար մղել: Նրանք գիտեն, վոր մեր բանւոր դասակարգը, մեր կոլտնտեսական գյուղացիութիւնը, իրենց բանակի հետ միասին, այժմ մի անխորտակելի ուժ են, վորին կհանդէպեն նրանք, և վորին դարնալելով, կարող են փշրել իրենց ճակատը: Այս ամենը մեր վոսոխները շատ լաւ գիտեն, այդ պատճառով էլ դեռ պատրաստվում են:

Թո՛ղ նրանք պատրաստվեն, մենք էլ ենք պատրաստվում, թեև մենք միշտ պատրաստ ենք: (Բուռն ծափահարութիւններ): Համենայն դեպս, ընկերներ՛ր, ե՛լ ավելի համառ աշխատանք կտանենք, քան յերբէիցէ, վորպէսզի մեր զինված ուժերն ա՛յն կոչման բարձրութիւն վրա լինեն, վոր պատմութիւնը կանխորոշել է նրանց համար: Մենք ավելի կաշխատենք, վորպէսզի մեր յերկրի սոցիալիստական տնտեսութիւնը, մեր Փարբիկաներն ու դործարանները, մեր խորհտնտեսութիւններն ու կոլտնտեսութիւններն ե՛լ ավելի կազմակերպված, ե՛լ ավելի հզոր լինեն:

Ընկերներ՛ր, մեր հաղթանակներն ու հաջողութիւնները Լենինի—Ստալինի մեր մեծ կուսակցութիւն իմաստուն զեկավարութիւն արդուներն են (ծափահարութիւններ): Մեր կուսակցութիւնը բանւոր դասակարգին կազմակերպել է սոցիալիստական հաղթանակների համար: Մեր կուսակցութիւնը բազմամիլիոն գյուղացիական մասսաներին կազմակերպել է կոլտնտեսութիւններում, և կուսակցութիւն զեկավարութիւնք կոլտնտեսական կարգերը հսկայական հաջողութիւնների յեն հասել (ծափահարութիւններ): Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցութիւնը, անձամբ մեծ Ստալինը, ստեղծել և միշտ ամրացնում են Բանւորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակի հզորութիւնը: Լենինի—Ստալինի կուսակցութիւնը կազմակերպում և զեսլի հաղթանակներ և տանում Խորհրդային Միութիւն ժողովուրդներին: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Միաժամանակ մեր կուսակցութիւնը կատարել պայքար է մղել և մղում է ժողովրդի բոլոր թշնամիների դեմ, նա բնաջինջ

ե անուամբ վնասարարներին, մատնիչներին, հայրենիքին տված յերդման զավաճանների ստոր բները:

Խորհրդային Միության շրջապատումը կապիտալիստական յերկրներով իրեն զգացնել ե տալիս նրանով, վոր այդ յերկրների հետախուզության գործակալները ամեն ինչ անում են, վորպեսզի մեր պետության խորքերը թափանցեն: Սա վոչ մի բոսք մենք հանդուրժել չենք կարող: Բոլշևիկյան գործնական զգոնությունը պետք ե շատ ավելի անգամ բարձրացնել: Թշնամին պետք ե արմատախիլ արվի առանց վորեւ մնացորդի, և մենք նրանց արմատախիլ կանենք: Մեր շարքերում չկա և չի կարող տեղ լինել վո՛չ մի մատնիչի ու լրտեսի, վո՛չ մի դավաճանի և ժողովրդի այլ թշնամու համար: Մեր ամբողջ մեծ ժողովուրդը, իր կարմիր Բանակի հետ միասին, սոցիալիզմի մի հզոր բանակ ե, վորին գլխավորում ե Լենինի—Ստալինի մեր փառապանծ բոլշևիկյան կուսակցությունը: Մեր այս հզոր սոցիալիստական բանակի գեմ կանգնած ե ամբողջ կապիտալիստական աշխարհը: Մենք չենք կարող և իրավունք ել չունենք մեր շարքերը թողնելու թշնամու գործակալներին: Մենք կայինք, կանք և միշտ կլինենք կոմունիզմի մեծ գործի սոցիալիստական մարտիկներին ամուր, միասնական մի կոլեկտիվ:

Կեցցե՛ք մեր մեծ խորհրդային հզոր ժողովուրդը:

Կեցցե՛ն մեր փառապանծ մարտիկները, հրամանատարներն ու քաղաշխատողները:

Կեցցե՛ն փառապանծ աշխատավորները—չքանչանակիր Խորհրդային Բեկոռուսիայի կոլտնտեսականներն ու կոլտնտեսուհիները, բանվորներն ու բանվորուհիները:

Կեցցե՛ք բոլշևիկյան լենինյան—ստալինյան կուսակցությունը:

Կեցցե՛ք մեր մեծ Ստալինը: (Բուռն ծափահարություններ, «ուռա» բացականչություններ: «Ինտերնացիոնալ»):

Մ. Ի. ԿԱԼԻՆԻՆ

ՀԱՌԱՐԱՐԱՆԱԾ ԼԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ԿԻՐՈՎՅԱՆ

ՅԵՎ ԼԵՆԻՆՅԱՆ ՌԱՅՈՆՆԵՐԻ

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

1937 թ. նոյեմբերի 22-ին

Ընկերներ, իմ և Լենինգրադի իմ ընտրողների միջև յեղած հարաբերություններն այնպիսի բնույթ են կրում, վոր դժվար ե սովորական ճառ հորինելը: Ինձ մոտ այնպես ե ստացվում, ինչպես այդ լինում ե այն ժամանակ, յերբ մարդ յերկա՛ր—յերկա՛ր տարիներ չի հանդիպել մոտիկ, հարազատ մարդկանց հետ և յերբ հանդիպման ժամանակ ուզում ես շատ բան ասել, բայց խոսքեր չես գտնում: (Բուռն ովացիա):

Որոհողային Միության քաղաքացիների և մանավանդ Որոհողային Միության բանվորների, աշխատավոր մասսաների քաղաքական գիտակցութեան մեջ Լենինգրադը շատ մեծ տեղ է զբաղում: Լենինգրադը Որոհողային մեծ Միութեան յերկրորդ մայրաքաղաքն է: Լենինգրադը ընդունաբերալ մեծ կենտրոն է: Լենինգրադում զարգացել է պրոլետարիատի հեղափոխական միտքը: Լենինգրադի պրոլետարիատը հեղափոխական մեծ անցյալ ունի: Յես կարող եյի կես ուր թվարկել հեղափոխական Լենինգրադի հատկութիւնները, վորոնցից յուրաքանչյուրը հսկայական արժեք ունի:

Իսկ ինձ համար այս ամենին ավելանում է նաև այն, վոր Լենինգրադը ինձ հարազատ քաղաք է: (Բուռն ուվացիա):

Ինչի՞ համար են ինձ առաջադրել Ազգութիւնների Որոհողի պատգամավորութեան թեկնածու, ինչի՞նչ եմ յես պարտական այս պատիվը: Յես գտնում եմ, վոր գլխավորապես և հիմնականում այն բանին, վոր յես պահպանել եմ իմ մեջ Լենինգրադի պրոլետարիատի հեղափոխական գծերը: (Յերկարառն ծափահարութիւններ): Լենինգրադն ինձ մոտիկ է, հարազատ: Յես հիշում եմ, թե ինչպես առաջ յես անկեղալ կերպով յերեւում եյի նախկին Պետերբուրգում. ինչ անասորժ իրադրութիւն ել վոր լինէր, յերբ Պետերբուրգ եյիր գալիս, ամեն ինչ լավ եր թվում: Յեմ ահա, յեթե Լենինգրադը ինձ մոտիկ է, հարազատ ու թանգ, ապա յես ավելի մեծ հիմք ունեմ այդ ասելու Կիրովյան ուսյոնի մասին: (Ծափահարութիւններ):

Ձե՞ վոր Կիրովյան ուսյոնում է սկսել իմ գիտակցական կյանքը: Կիրովյան ուսյոնի բանվորների մեջ է, վոր իմ մեջ սկսել է ստեղծվել, ամբանալ, կոփվել բոլշևիկյան հեղափոխական աշխարհայեցողութիւնը: Կիրովյան գործարանի բանվորների մեջ է, վոր իմ մեջ ծնվել, աճել ու ամրացել են կազմակերպելու, պրոպագանդա և ագիտացիա մղելու ընդունակութիւնները: Կիրովյան ուսյոնում, Կիրովյան ուսյոնի բանվորների մեջ առաջին անգամ իմ մեջ այն հպարտ միտքն է ծնվում, վոր պրոլետարիատը պետք է վոչ միայն պայքարի, այլ և անպայման պետք է հաղթի: (Յերկարառն ծափահարութիւններ):

Ահա թե ինչու յես ինձ շատ և շատ պարտական եմ համարում Լենինգրադի բանվորներին, Կիրովի ուսյոնի բանվորներին, վորոնք ինձ ողնել են վոտք դնելու պրոլետարիատի իդեալների համար պայքարելու հեղափոխական ուղին: Ահա թե ինչու իմ աչքերում, իմ գիտակցութեան մեջ Լենինգրադի բանվորները, Լենին-

գրադի բանվոր դասակարգը շատ ու շատ բարձր են կանգնած: Յեմ յես այժմ հսկայական գոհունակութիւն եմ զգում, վոր մեր աշխատանքը, բանվորների համեմատաբար մի փոքր խմբակի աշխատանքը իզուր չի անցել, վոր յես ներկա յեմ այս ժողովին, վորտեղ Կիրովյան ընտրական ոկրուզը առաջադրում է վորպես Գերագույն Որոհողի պատգամավոր իր բանվորուհի ընկ. Սմիրնովային: (Ծափահարութիւններ): Յես այդ հսկայական նվաճում եմ համարում: Այս մեծ հաղթանակ է, ընկերներ՛ր: (Ծափահարութիւններ):

Մեր մեծ հաղթանակները մեզ մեծ գոհունակութիւն են պատճառում: Կարելի յե ասել.

—Կիրովյան տղաները անցյալում վատ չեն աշխատել և այժմ ել լավ են աշխատում: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Կարելի յեր շատ բան ասել այն մասին, թե ինչ խնդիրներ են դրված Որոհողային Միութեան պրոլետարիատի առաջ: Այս խնդիրները հսկայական են և դրանք այնքան ել հեշտ խնդիրներ չեն: Այդ խնդիրները դժվար կլինեն այնքան ժամանակ, քանի դեռ Որոհողային Միութիւնը միակ սոցիալիստական յերկիրն է հանդիսանում: Այդ խնդիրները դժվար կլինեն, քանի դեռ մենք գտնվում ենք կապիտալիստական պետութիւնների շրջապատման մեջ: Այդ խնդիրները մեզանից այժմ պահանջում են և դեռ, համարաբար, պրոլետարիատից կպահանջեն հսկայական, լարված աշխատանք և հսկայական ստեղծագործական պրոլետարական ուժերի զարգացում:

Յես կարծում եմ, վոր մեր ամբողջ համեստութեամբ հանդերձ մենք կարող ենք ասել, վոր Լենինգրադի պրոլետարները միշտ յեղել են բանվոր դասակարգի իդեալների համար մղված պայքարի առաջավոր դիրքերում: Այս դիրքերը պետք է պահպանել: (Ծափահարութիւններ): Յես կարծում եմ, վոր Կիրովյան ուսյոնը այս դիրքերում կպայքարի: (Բուռն ուվացիա):

Ընկերներ՛ր, կոմունիզմը հարստացրել, խորը բովանդակութեամբ է լցրել բանվոր դասակարգի կյանքն ու պայքարը: Ահա՛, յերբ իմ մասին ասում են. այս մարդը կյանքի ծանր ուղի յե անցել, խղճով առած, այդ ինձ դուր չի դալիս: (Ծիծաղ): Յեթե մարդս յուրացրել է կոմունիստական աշխարհայեցողութիւն, ապա այդ աշխարհայեցողութիւնը նրա կյանքը այնպիսի հարուստ բովանդակութեամբ է լցնում, վոր այդ կյանքը դժվար չի թվում, այլ հարուստ է թվում և, վոր գլխավորն է, ինքզ զգում ես, վոր

այդ կյանքը անսահման լավ կյանք է նույնիսկ ամենադժվարին ընդդեմը: (Բուռն ծափահարություններ):

Իմ կյանքի ամբողջ պատմութիւնը, իսկ ըստ ելութեան նաև բանավոր դասակարգի ամբողջ պատմութիւնը նրա մեջ է կայանում, վոր մենք ապրել ու պայքարել ենք Լենինի, Ստալինի դեմ կապարութեամբ: (Բուռն ծափահարություններ):

Ի՞նչ կարող եմ յետ վորպես Գերագույն Խորհրդի թեկնածու խոստանալ ձեզ, իմ ընտրողներին: Յետ, ընկերներ՝, կարծում եմ, վոր կոմունիզմի համար հաջողութեամբ պայքարել, այդ նշանակում է գնալ Ստալինի հետեւից: (Բուռն ուլացիա): Ահա իմ նշած ուղին, այս ուղիով յետ պետք է ընթանամ: (Բուռն ծափահարություններ): Իսկ դուք քվեարկեցե՛ք այն մարդկանց ոգտին, ով անբաժան կերպով պայքարում է կոմունիզմի համար: (Բուռն ծափահարություններ): Բոլորը վոտֆի յեմ կանգնում: Բացակայու՜թյուններ «ուռա՛»: Տեղերից ձայներ. «Կեցցե՛ համամիութենական ավագ Կալինինը, ուռա՛», «Մեր պանծալի Կալինինին ուռա՛», «Մեր պատգամավոր ընկեր Կալինինին ուռա՛», «Կեցցե՛ մեծ Ստալինի զինակից ընկեր Կալինինը, ուռա՛»):

Ընկեր Կալինինը (նախագահութիւնից): Ընկեր Ստալինին, ժողովուրդների առաջնորդին, նրան, ով բանվոր դասակարգին կհասցնի կոմունիզմի հաղթանակին, ուռա՛: («Ուռա՛» բացականչություններ: Ծափահարություններ: Ուլացիա):

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԼԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ՎԻՐՈՐԳԻ ՅԵՎ ԿԱՐՄԻՐ-
ԳՎԱՐԴԻԱԿԱՆ ՌԱՅՈՆՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. նոյեմբերի 23-ին

Ընկերներ՝, յետ զգում եմ մեծ ուրախութիւն, վոր գտնվում եմ Վերբորգի հին ռալոնի բանվորների մեջ և այդ բանվորների հետ կարծիքներ լի խանակութիւն եմ կատարում:

Վերբորգի հին ռալոնի բանվորը, յեթե թեկուզ մի վորք դիմելու լինենք պատմութեանը, այդ այն ռալոնի բանվորն է, վորտեղ սեղանի վրայ ամենածանր ժամանակներում բոլոր լիկները Պետերբուրգյան Կոմիտեն և մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն միշտ ուժեղ հենարան են գտել: (Յերկարատև ծափահարություններ): Այս պատմութիւնը լավ պատմութիւն է: Յետ շատ կցանկանայի, վորպեսզի Վերբորգի և Կարմիր-գլխարկական ռալոնների բանվորները, վորոնք առաջ մեկ ռալոնում էին գտնու-

վում, պահպանեին հեղափոխական պրոլետարիատի այս փայլուն տրագիկաները: (Բուռն ուլացիա):

Յետ ապրել եմ Վերբորգի ռալոնում նախահեղափոխական ժամանակաշրջանում, այստեղ շատ եմ պատահել հիւանալի ախտի-վիտների, մարդկանց, վորոնք վոչ մի ընդհանուր հետեւի տատանվի իրենց կյանքը զոհել հանուն բանվոր դասակարգի շահերի, հանուն կուսակցութեան շահերի: Յե՛վ ահա այժմ, յետ կարծում եմ, վոր Վերբորգի և Կարմիր-գլխարկական ռալոնները, այդ ռալոնների ախտիվը՝ հարվածայինները, ստախանովականները, խորհրդային ինտելիգենցիան, վորը արյունակցական կապերով կապված է բանվոր դասակարգի հետ—բոլոր ուժերը կգործադրի, վորպեսզի նոր ասպարեզում շարունակի պատվով պահել իր արժանի տեղը: (Բուռն ուլացիա):

Ընկերներ՝, մեզանում տեղի յե ունենում ընտրական կամ, ինչպես մենք ենք այն կոչում, նախընտրական կամպանիա: Այս մի յերկարատև, մեծ կամպանիա յե, վորը պահանջում է շատ զգալի, ինչպես նյութական, այնպես էլ մարդկային, միջոցներ:

Բուրժուական յերկրներում ընտրական կամպանիաները անցնում են մեծ մասամբ զգալի կերպով ավելի կարճ ժամանակում, քան մեր ընտրական կամպանիան: Չե՞ վոր այն նպատակները, վոր իշխող դասակարգերն այնտեղ հետապնդում են ընտրական կամպանիաների ժամանակ, բոլորովին այլ են, քան այն, վոր իրենց առաջ դնում են մեր ընտրական կամպանիայի ժամանակ Խորհրդային Միութեան բանվոր դասակարգը, կոլտնտեսական գյուղացիութիւնը, մեր կուսակցութիւնը, կուսակցութեան դեմ կապարները:

Յերբ կապիտալիստական յերկրների իշխող դասակարգերը անց են կացնում ընտրական կամպանիան, միակ նպատակը, վոր նրանք իրենց առաջ դնում են, այդ այն է, վորպեսզի անցնեն պառլամենտ, մեծամասնութիւն ստանան: Բուրժուական կուսակցութիւնների համար նշանակութիւն չունի, թե ինչ տրյուկներ կգործադրվեն: Նրանց համար կարևոր է շահել, կարևոր է պառլամենտում մեծամասնութիւն ստանալ, կարևոր է ոգտադործել կառավարական պոստերը հոգուտ այն խմբերի, վոր նրանց պաշտպանել են: Բուրժուական կուսակցութիւնները ձգտում են ընտրական կամպանիայի ժամանակ մարդկանց չզմեցնել, վորեն կեղծ թուղթ բաց թողնել և այդ կեղծ թղթի հիման վրա մեծամասնութիւն շահել: Բուրժուական կուսակցութիւն-

ների համար միայն սրանումն է ընտրական կամպանիայի իմաստը։ Իշխող դասակարգերը մտածում են. պետք է աշխատավոր մասսաներին չլմեցնել և այդպիսով անցնել ընտրություններում։ Այլ նպատակ սրանք չունեն։

Մեր ընտրական կամպանիան շատ յերկարատև է։ Ըստ եյության այդ կամպանիան սկսվել է համարյա յերկու տարի սրանից առաջ, այն մոմենտից, յերբ առաջին անգամ հռչակվեց Սահմանադրության ուրվագիծը։ Այդ հրապարակվեց Սահմանադրության նախագիծը։ Այս Սահմանադրությունը տառացիորեն միլիոնավոր մարդկանց քննության յենթարկվեց։ Այս քննարկումից հետո մշակվեց ընտրական որենք, ի դեպ առած, մի այնպիսի որենք, վոր Սահմանադրության նախագիծի ամեն մի կետ մեկնաբանում էր դեմոկրատիզմի լայն դարգացման ուղղությամբ (ծափահարություններ), ժողովրդի իրավունքներն ընդլայնելու ուղղությամբ, ժողովրդի այս իրավունքներն ամրապնդելու ուղղությամբ։

Կարող է հարց ծագել. բայց չե՞ վոր մենք միտահ ենք, վոր խորհրդային Միության աշխատավոր մասսաները կպահպանեն իշխանությունը, իշխանության դուրս կման (ծափահարություններ), ապա ել ինչի՞ յե հարկավոր յերկարատև կամպանիա, վորը այդքան ջանքեր է պահանջում, ել ինչի՞ յենք մենք ձեռնարկել այդքան բարդ ընտրական կամպանիայի։ Ընտրական կամպանիան պետք է այնպես անցկացվի, վորպեսզի դառնա մի հսկայական դպրոց, հսկայական քաղաքական դպրոց թե՛ խորհրդային Միության աշխատավոր մասսաների համար, թե՛ այդ աշխատավոր մասսաների միջից դուրս յեկած ղեկավարների համար։ Սոցիալիզմը պահանջում է աշխատավոր մասսաների ամենամեծ կազմակերպություն։ Չկա և անցյալում, մինչև մեր սոցիալիստական հանրապետության կազմակերպվելը, աշխարհումս յերբեք չի յեղել վոչ մի իշխանություն, վորը մասսաների այնպիսի կազմակերպություն պահանջեր, ինչպես պահանջում են սոցիալիստական կարգերը։ Ըստ եյության աշխատավոր մասսաների լիակատար կազմակերպությունը հենց սոցիալիզմն է։ Վորովհետև յեթե, վոր յերկրում ուղում ես, աշխատավոր մասսաները լիովին կազմակերպված լինեյին և կարողանային այս կազմակերպությունը ուղղել բանվոր դասակարգի ոգտին—կարո՞ղ էր արդյոք այդ յերկրում կապիտալիստական կառավարությունը դիմանալ բանվոր դասակարգի այդպիսի ուժի դիմաց։

Յեվ ահա, յերբ սոցիալիստական կարգերը ստեղծվեցին, ա-

հեցին ու ամբաջան, այս կարգերն այժմ պահանջում են աշխատավորների մաքսիմալ կազմակերպություն և սրանց կոնսոլիդացիան հանուն պետական այն հիմնական նպատակների, վորոնք կանգնած են մեր յերկրի առաջ։

Այդ ընտրությունները հնարավորություն են տալիս առաջ քաշել խորհրդային Միության աշխատավոր մասսաների մեջ ծնված լավագույն մարդկանց։

Ահա այն խնդիրները, վորոնք կանգնած են կուսակցության և աշխատավոր մասսաների առաջ ընտրական կամպանիայի ժամանակ։ Այս խնդիրները բացառիկ արժեք ունեն։

Ինձնից առաջ հանդես յեկան մեր Կարմիր Բանակի շարքերից յեկած ընկերները։ Կարմիր Բանակը, այդ մեր բանակն է, հարազատ բանակն է և մենք այդ բանակը սիրում ենք։ Յես անձամբ կարծում եմ, վոր այդ բանակը վորպես ռազմական ուժ աշխարհիս լավագույն բանակն է (բուռն ծափահարություններ)։ Կարմիր Բանակը կարտահայտեր իր ուժերի, արիության, ստեղծագործ ձիրքերի մաքսիմալը հնարավոր ընդհարումների դեպքում։ Այդ բանակը պետք է հենվի հզոր ժողովրդի վրա, կազմակերպված ժողովրդի վրա, այդ բանակը միայն այն ժամանակ հենց իրեն ուժեղ և անհաղթելի կզգա, յերբ նա իր հետևը կզգա աշխատավոր մասսաների հզոր կազմակերպություն։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Ընտրական կամպանիան կազմակերպում է միլիոնավոր մասսաների. այդ կամպանիան այս միլիոնների ուշադրությունը բևեռում է համապետական քաղաքականության կարևորագույն հարցերին։ Ընտրական կամպանիան իր ամենուրեք, սովորական աշխատանքով զբաղված ամեն մի մարդու ավելի ևս բարձրացնում է։ Այդ կամպանիան ստիպում է շարքային ամեն մի մարդու, այդ մարդու ուղեղը ավելի լարված, ավելի ինտենսիվորեն աշխատել։ (Ծափահարություններ)։ Ամեն մեկը իրեն զգում է վոչ թե շարքային մարդ, այլ իրեն զգում է կարծես հեղափոխական բանակի մարտիկ, իրեն այդ մոմենտին զգում է առանձնապես ամուր կապված խորհրդային Մեծ Միության ամբողջ ազդաբնակչության հետ։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Դուք ինքներդ գիտեք. կազմակերպությունը մեծ բան է։ Բուլչեիկների մեր կուսակցությունը հաղթանակել է իր կազմակերպությամբ։ Հիշո՞ւմ եք անցած տարիները հենց այս Վիբորդի ռայոնում։ Մեր հոգեւորները յերբեմն մի քիչ ավելի թույլ էյին, քան մենչեիկների հոգեւորները։ Ինտելիգենցիան մեզ մոտ ընկե-

քության մեջ մի պապիրոս պատիւ անելու չափ քիչ եր*): (Ծիծաղ): Ի՞նչ անել: Բայց դրա փոխարեն մենչեկկյան հոգիներին տապալել, բոլոր ուժերը կենտրոնացնել և կազմակերպված ձևով խփել—սրանով մենք միշտ հաղթում եյինք, այս ասպարեզում մենք միշտ առաջ եյինք: (Ծափահարություններ): Մեր կուսակցութիւնը կուտակել է կազմակերպչների շատ զգալի թիւ: Ահա և ձեր, այստեղ նստածներիդ կազմակերպական խելքը և ձեր կազմակերպական ընդունակութիւնները կուտակված են շնորհիւ կուսակցության: (Ծափահարություններ):

Դառնանք պաշտպանության հարցին: Յեթե վերհիշենք իմ պերիալիստական վերլին պատերազմի մասշտաբները, ասպա կասեմքից դուրս է, վոր ասպազա պատերազմի մասշտաբները ավելի մեծ կլինեն: Այդ մենք տեսնում ենք կապիտալիստական յերկրներէ կողմից պատերազմի պատրաստվելուց: Ի՞նչի մեջ պետք է արտահայտվի այստեղ կազմակերպութիւնը: Այդ կազմակերպութիւնը պետք է արտահայտվի նրանով, վոր գնացքները ճակատին մոտենան ժամացույցի մեխանիզմի ճշտությամբ. վորպեսզի այն արկերը, վոր ճակատը պիտի ստանա, պատրաստվեն լիովին մեթոդիկ կերպով. վորպեսզի այդ արկերը լիովին համապատասխան լինեն այն վկայականին, վորի հետ արկերը ուղարկվում են. վորպեսզի թիկունքը զգա, հասկանա, թե տվյալ մոմենտում ի՞նչ է հարկավոր ճակատին, վորպեսզի, որինակ, անսպասելի ոգային հարձակումների ժամանակ մարդիկ չչփոթվեն, վորպեսզի այսպիսի հարձակումներից մի ըոպե անց կազմակերպութիւնը նորից ու նորից իր իրավունքները ստանան. վորպեսզի գլուղաւորութեամբ թիւնն ավելի պակաս թվով աշխատողներով նույնչափ ինտենսիվորեն կատարի աշխատանքը, ինչպես և առաջ. վորպեսզի արդյունաբերութիւնն իր աշխատունակութիւնը ևս մի քանի անգամ մեծացնի: Այս ամենը պարզապես ֆիզիկական ուժով, զոռով և նույնիսկ խանդավառությամբ ձեռք բերելն անհնարին է: Այս ամենը կապահովվի միայն հզոր օոցիալիստական կազմակերպությամբ:

Այսպիսի կազմակերպութիւնը յերկնքից չի ընկնում վորպես մանանա, վորպես աստվածային շնորհ: (Ծիծաղ): Վո՛չ: Այն պետք է ձեռք բերել, նրա համար պետք է պայքարել, այն պետք է որոստորե կատարելագործել: Իրեն պետք է սովորեցնել այդ կազմակերպությանը: Պետք է, վոր այն մարդիկ, վորոնց մասսաները վստահել են ղեկավարութիւնը, վորպեսզի այդ մարդիկ

կարողանան պետք յեղած բոպեյին նպատակահարմար ձևով սօցիալիստական պետութիւն համար ձեռնառու կերպով բաշխել մասնաների ուժերը:

Այս մեծ խնդիր է: Յես պետք է ասեմ. այս տեսակետից ընտրական կամպանիան ողնում է մասսաների կազմակերպմանը, սովորեցնում է, թե ինչպես պետք է կազմակերպել մասսաները, մասնաներին իրենց սովորեցնում է կազմակերպության: Ընտրական կամպանիան սովորեցնում է տեսնել մեծ մասսաներ և այդ մասնաները ուղղել վորոշակի հունով: (Ծափահարություններ): Ահա, յեթե դուք, ընկերներ, սրա վրա մտածեք, դուք կտեսնեք, վոր ընտրական կամպանիան, վորին մասնակից են դարձվում միլիոնավոր, տասնյակ-միլիոնավոր մարդիկ—այդ այնպիսի մի հսկայական աշխատանք է, վորը մենք պետք է անցկացնենք իդեալականորեն:

Վոմանք հարց են տալիս. «Եհ, ինչ անենք, յես կղնամ քվեարկելու, բայց չե՞ վոր միայն մեկ թեկնածու յե առանձնացված, չե՞ վոր նա միւսներն է՝ անցնելու յե»: Այսպես մտածելը սխալ է, կողմից սխալ:

Կապիտալիստական յերկրներում ևս ընտրութիւնների ժամանակ պատահում է, վոր քվեարկում են մեկ մարդու համար: Այս պատահում է սովորաբար այն հետքեկած վայրերում, վորտեղ ընդամենը 50 ընտրող կա՝ աղնվականների ծառաներ և մի լորդ, վորին և «ընտրում են»: Իսկ յեթե մեզնում թեկնածուները իրենց անունները հանում են հոգուտ մեկ թեկնածուի—ասպա այդ հետեանք է նրանց օոցիալական ազդակցութիւն և նրանց քաղաքական նպատակների ընդհանրութիւն: (Ծափահարություններ): Տասնյակ ու հարյուր—հազարավոր ընտրողներ մանրամասն քննարկումից հետո համաձայնութիւն են յեկել, վոր մի թեկնածու լինի: Այդ հենց օոցիալիզմի նշան է, նշան է այն բանի, վոր աշխատավոր մասսաները ներքին տարաձայնութիւններ չունեն և չեն կարող ունենալ, այնպիսի ներքին տարաձայնութիւններ, վորպիսիները կան բուրժուական հասարակութիւն ներսում: (Բուռն ովացիա):

Յես ձեզ ուղղակի կասեմ. յեթե մեզ մոտ ընտրողների ճշնշող մեծամասնութիւնը իր բուրժուաները զցի քվեատուփերը, Ֆալիստական շատ առաջնորդներ կմտածեն. «Տեսե՛ք, այստեղ վոչ միայն բանակն է ուժեղ, այլ և բանակի հետե կանգնած է ավելի ևս ահեղ ուժ»: (Բուռն ծափահարություններ):

*)—ИНТЕЛИГЕНЦИЯ у нас была «покурить».

Ընկերներ՝, յետ այս մասին արդեն յերեկ եմ ասել—մեր յերկրի աշխատավոր մասսաները տասնյակ տարիներ զնացել են Լենինի հետեից, Ստալինի հետեից: (Բուռն ծափահարություններ): Յեւ Լենինգրադի հեղափոխական պրոլետարիատը միշտ ընթացել է առաջին շարքերում: (Բուռն ովացիա):

Յես կարծում եմ, ընկերներ՝, վոր Լենինի քաղաքի բանվորները Լենինի—Ստալինի դրոշի տակ հարյուր տոկոսով դուրս կգան ընտրությունների: (Յերկար չլռող, բուռն ծափահարություններ): «Ուռա» բացական չուրքումներ): Մենք ամբողջ աշխարհին ցույց կտանք, թե վորքան միասնական են աշխատավոր մասսաները և կոմունիստական կուսակցությունը, վորը հանդիսանում է այդ աշխատավոր մասսաների ավանդարդը: Մենք ամբողջ աշխարհին այդ ցույց կտանք մեր քվեարկությամբ: (Ծափերի վոքոտ: Բացական չուրքումներ. «Կեցցե՛ մեծ Ստալինի զինակից ընկեր Կալինինը, ուռա՛»):

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԼՆԵՆԻՆԳՐԱԴԻ
ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՏԻՆԳՈՒՄ
1937 թ. նոյեմբերի 24-ին

Ընկերներ՝, վողջունում եմ Լենինգրադի բանվորներին, ինտելիգենտներին և Լենինգրադ քաղաքի բոլոր քաղաքացիներին: (Բուռն ովացիա):

Իմ ճառը կարճ կլինի: Տասնութ ու հետո մենք պետք է ընտրենք ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհուրդ: Յես կարծում եմ, վոր Լենինգրադի բանվորները, աշխատավոր ինտելիգենցիան, Լենինի քաղաքի բոլոր քաղաքացիները ամբողջ աշխարհին ցույց կտան, վոր Լենինգրադի աշխատավորները խորհրդային իշխանության հավատարիմ հենարանն են:

Լենինգրադը միշտ յեղել է կոմունիստական կուսակցության պատվարը, հենարանը: Յես չեմ կասկածում, վոր առաջիկա ընտրությունների ժամանակ ևս Լենինգրադ քաղաքը ցույց կտա իր նվիրվածությունը, սերը դեպի Համամիութենական կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությունը և դեպի նրա առաջնորդ ընկեր Ստալինը:

Կեցցե՛ն Լենինգրադի բանվորները:

Կեցցե՛ կոմունիստական կուսակցությունը:

Կեցցե՛ այդ կուսակցության առաջնորդ ընկեր Ստալինը: (Բուռն ովացիա):

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԼՆԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ՎՈՂՈՂԱՐԱԿՈՒ
ՌԱՅՈՒՆԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. նոյեմբերի 25-ին

Ընկերներ՝, ամենաանկեղծ, սրտազին վողջունյա վողդարակուռայոնի բոլոր քաղաքացիներին: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ՝, այս ամբիոնից շատ բան է պատմվել բերկրալից այն կյանքի մասին, վոր դոյություն ունի Խորհրդային Միության մեջ: Այդ ճիշտ է, Խորհրդային Միության մեջ կյանքը բերկրալից է: Մեր յերկիրը միակ յերկիրն է, ուր մարդիկ բերկրալից են ապրում: Կյանքի այս բերկրանքը հիմնված է վոչ միայն նյութական ու կուլտուրական այն նվաճումների վրա, վորոնք դոյություն ունեն մեր Խորհրդային Միության մեջ և վորոնց մասին այստեղ խոսել են: Չե՞ վոր չի կարելի ասել, թե դուք այժմ ամեն ինչ ունեք—այդ ճիշտ չէր լինի: Որինակ, մեզանում դեռ յերեք սենյակից բաղկացած բնակարան չկա մարդկային ամեն մի զույգի համար—այս փաստ է: Բայց ինչո՞ւ այսուամենայնիվ ամեն մեկը զգում է, վոր ինքն ապրում է բացառիկ կերպով բերկրալից մի ժամանակում, վոր ինքն ապրում է մի յերկրում, վորը հանդիսանում է միակ սոցիալիստական յերկիրը աշխարհում: Ինչի՞ց է այս բոլորը: Վորովհետև, ընկերներ՝, մեր աշխատանքը, սկսած ամենահատարակ աշխատանքից մինչև ամենավորակյալ աշխատանքը, վողեշնչված է սոցիալիզմի գաղափարով:

Սրա մեջ է յեղությունը, ամեն ինչի հիմքը սրա մեջ է: Այս պատճառով ամեն մի ստախանովական, ամեն մի ստախանովուհի, յերբ ավելի շատ են արտադրում, իրենց նախկին նորմաները գերազանցում են, այս հաղթանակների վրա ուրախանում են: Յեւ վոչ միայն սրանք իրենք են ուրախանում, այլև ամեն մի ազնիվ խորհրդային քաղաքացի ուրախանում է այդ նվաճումների վրա, վորովհետև նա մասնակցում է սոցիալիստական պետության մեծ շինարարությանը: Ահա՛ թե ինչն է ամենահասարակ, շարքային մարդու կյանքը դարձնում գաղափարական, լիքը,

հարուստ կյանք. ահա՛ թե ինչն է հսկայական չափով աղնվաց-
նում մեր կյանքը. ահա՛ թե ինչն է ամեն մի աշխատանք ամե-
նաթերթեքավոր, վողեչնչված աշխատանք դարձնում:

Սորհրդային Միության մեջ ամեն մի մարդ ներքուստ ի-
րեն գիտակցում է վորպես սոցիալիզմ կառուցող: Մենք ու-
ցիալիստական առաջին պետության առաջին կառուցողներն ենք:
Վորո՞նք են այս պետության առանձնահատկությունները, այս
պետությանը հատուկ նշանները: Այս պետությունը բանվոր-
ների ու գյուղացիների պետություն է: Այս պետության մեջ
արտադրության բոլոր միջոցների տեր ու տնօրենը ամբողջ ժո-
ղովուրդն է: Այս պետության խնդիրն է՝ ճնշել շահագործող դա-
սակարգերին, նրանց ի չիք դարձնել, ամբողջովին վոչնչացնել
նրանց վորպես շահագործող դասակարգեր: Սոցիալիստական պե-
տության առանձնահատկությունն այն է, վոր աճեցնի, բարձ-
րացնի, քաղաքականապես դաստիարակի աշխատավոր մասսա-
ները այն գիտակցությամբ, վոր նրանք հանդիսանում են իրենց
պետության անբաժան, լիակատար տեր ու տնօրենը:

Ահա թե ինչու, ընկերներե՛ր, մենք ապրում ենք յերջանիկ ժա-
մանակներում:

Սոցիալիստական պետություն կառուցելը մեծագույն պա-
տիվ է. այս պատիվը բաժին է ընկել Սորհրդային Միության
բանվոր դասակարգին. պատմությունը մեզ յերջանակացրել է այդ
պատիվ: Այս շինարարությունը, վորն ահա արդեն 20 տարի
յե, կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությամբ մեծա-
գույն հաջողություններ է ձեռք բերել, մենք սոցիալիզմ ենք
ստեղծել աշխարհիս մեկ վեցերորդ մասում:

Բայց այդ կնշանակի՞ արդյոք, թե մենք կարող ենք հաւ-
գիստ կերպով, առանց առանձնապես հոգ տանելու կառուցել
այդ պետությունը: Վո՛չ, ընկերներե՛ր: Մենք դաժնում ենք կապի-
տալիստական շրջապատման մեջ և այդ մենք յերբեք չպետք է
մոռանանք: Յերկրագնդի հինգ վեցերորդ մասում դեռ իշխում
է կապիտալիստական կարգը, վորի ձգտումները հանգում են
նրան, վորպեսզի ահան դնեն աշխատավորական կարգի տակ, սո-
ցիալիզմի կարգի տակ: Դաժան պայքար է տեղի ունենում առ-
ցիալիստական իրակարգի և կապիտալիստական իրակարգի միջև:

Ընկ. Մոլոտովը Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխության քա-
նամյակի տոնակատարության ժամանակ արած իր զեկուցման
մեջ հիանալի կերպով ծավալեց յերկու աշխարհի այդ պայքարի
պատկերը: Յեա այսօր ուզում եմ կանգ առնել զարգացող այդ

պայքարի միայն մի հարցի վրա, մի կողմի վրա, այն կողմի
վրա, վորի վրա ամենից ավելի վառ կերպով է արտահայտվում
այդ պայքարը:

Ընկերներե՛ր, ձեզանից մեծ մասը կարդում, ուսումնասիրում է
Լենինին և դուք հավանաբար հիշում եք նրա այն բոլոր ճա-
ռերը, վորոնց մեջ նա նախագիշտեցնում էր, վոր սոցիալիզմը
մերկ ձեռքերով վերցնել չի կարելի, վոր սոցիալիզմը մատուցա-
մանի վրա դրած մեզ չեն հրամցնի, վոր սոցիալիզմի աճման դեմ
կբարձրանան հակահեղափոխության բոլոր դիվային ուժերը:
Յեվ ահա այժմ մենք կարող ենք մեր սեփական աչքերով տես-
նել, վոր կապիտալիստական աշխարհը միջոց է դառել բուռը հա-
վաքել հարյուրավոր և դուցե նույնիսկ հազարավոր մարդիկ
հենց Սորհրդային Միության մեջ: Մի ժամանակ սրանք քաղա-
քական խմբավորումներ էյին — աջեր, «ձախեր», մենչևիկներ,
քաղաքական խմբավորումների ներկայացուցիչ-
արոցկիսաներ և այլն: Այս խմբավորումների ներկայացուցիչ-
ներն մի մասը իր հայացքներով իրեն մոտիկ էր համարում
բոլշևիկներին, գտնում էր, վոր ինքը բոլշևիկների հետ տարա-
ձայնություններ ունի միայն տակտիկական խնդիրների շուրջը:
Մեր ընկերները, առաջին հերթին ընկեր Լենինը և ընկեր Ստա-
լինը դեռ այն ժամանակ ջախջախում էյին այս խմբավորում-
ները և շատ հաճախ մատնանշում էյին, վոր այդ խմբավորում-
ները գնում են դեպի հակահեղափոխության բանակը: Հոռաշ-
ները գնում են դեպի հակահեղափոխության բանակը: Հոռաշ-
խարհային բուրժուազիան իր բոլ մեջ հավաքեց այս մարդ-
կանց, վորոնք դարձան կապիտալիստների ձեռքում լրտեսներ,
դիվերսանտներ, վնասարարներ և տեղորոշական դավադրու-
թյունների կազմակերպիչներ:

Ահա, ընկերներե՛ր, մեր շինարարության հսկայական հաջողու-
թյունների պայմաններում մենք չպետք է մոռանանք նաև պայ-
քարի այս կողմը, չպետք է մոռանանք, վոր անհրաժեշտ է աշա-
ղջությունը բարձրացնել: Ընկեր Ստալինն ասում էր.

«Վատություն անելու և վնասելու համար ամենեին մեծ
թվով մարդ չի պահանջվում: Դնեպրոստրոյը կառուցելու
համար հարկավոր է գործի դնել տասնյակ-հազարավոր
բանվորներ: Իսկ այն պայթեցնելու համար պահանջվում է
գուցե միքանի տասնյակ մարդ, վոչ ավելի: Վորպեսզի
պատերազմի ժամանակ ճակատամարտը շահվի, դրա հա-
մար կարող է պահանջվել կարմիր-բանակայինների միքա-
մար կարող: Իսկ վորպեսզի այդ շահումը ճակատում ձա-
նի կորսուա: Իսկ վորպեսզի այդ շահումը ճակատում ձա-
խողվի, դրա համար բավական է, վորեւե տեղում՝ բանակի

Հտաբուժ կամ նույնիսկ դելվիդիայի շտաբուժ լինեն միջանի
լրան, միտոնք կարող են գողանալ ոպերատիվ պլանը և
հանձնել հակառակորդին: Վորպեսզի յերկաթուղային մեծ
կամուրջ կառուցվի, դրա համար հազարավոր մարդիկ են
պահանջվում: Բայց միտրպեսզի այն պարթեցվի, դրա համար
բալական և ընդամենը միջանի հոդի»:

առաներն են: Վորժան եւ վոր կառավարության որդանները ուժեղ լինեն, ինչ ազդեցություն եւ վոր կուսակցությունն ունենա, բայց յեթե ժողովուրդը ակտիւ մասնակցություն ցույց չի տալիս, հաջողություններն այնուամենայնիւ այնքան եւ մեծ չեն լինի:

Յես գտնում եմ, վոր այս պայքարում Լենինդրադի բան-
աժորները պետք է կանգնած լինեն առաջավոր գծում :

Ընկերո՞ւնե՛ր, վորքան ավելի քիչ լինի մեզ մոտ յեղած դի-
պերսանաների թիվը, վորքան ավելի քիչ լինեն այն թեւերը, վո-
րոնք կապիտալիստական աշխարհը կապում են մեր խորհրդա-
մին Միության մեջ յեղած առանձին լրտեսների հետ, այնքան
ավելի ուժեղ կլինենք մենք: (Յերկարատև ծափահարություն-
ներ): Այնքան ավելի հանդիստ կլինի մեր Կարմիր Բանակի ճա-
կատում, այնքան ավելի ապահովված կլինի այդ բանակը:

Դուք հավանաբար կարդացել եք վերջին Ժամանակներս հրապարակված այն նյութերը, վորոնք ցույց են տալիս, թե ինչպիսի կորուստներ ե կրելիս յեղեւ ցարական բանակը լրտեսության շնորհիւ և ուսական պետության նկատմամբ ցարական բյուրո-կրատիայի ցուցաբերած հանցագործ անհոգության շնորհիւ։ Սոցիալիստական մեր պետության մեջ, Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միության մեջ, աշխատավոր մասսաները թույլ չեն տա թշնամական ուժերին ծաղաղվելու։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Լենինգրադը սահմանամերձ քաղաք է: Լենինգրադը ամենա-
թանգադին քաղաքներից մեկն է: Յես ել չեմ խոսում ամբողջ
պրոլետարիատի համար ունեցած ձեր արժեքի մասին, այդ ար-
ժեքն ինձ համար անդին է: (Բուռն ովացիա): Լենինգրադը իր
տրամադրություն տալ ունի առաջնակարգ ինժեներա-տեխնիկա-
կան կազմ: Լենինգրադն ունի բաձր վորակի բանվորներ: Բո-
լորն այդպես են կարծում: Յես չեմ ուզում չափն անցկացնել,
չափից դուրս գուլել: (Ծիծաղ, ծափահարություններ): Լենինգրա-
դում կան մի շարք թանգարժեք գործարաններ, այդ թվում նաև
պաշտպանություն գործարաններ: Մի՞թե կարելի չե փոփոխեց-
նել, վոր մեզ թնամի ուժերը չեն ձգտի մեզ վատություն անել
այս հարուստ քաղաքում: Նրանք այս բանի համար հսկայական
ջանքեր են գործադրում և անշուշտ մեծ միջոցներ: Նրանց պետք
է հակադրել կազմակերպված, հզոր պրոլետարական աշարջու-
թյուն, ամենալայն մասսաների աշարջությունը — սկսած գոր-
ծարանային բանվորներից մինչև տան տնտեսուհիները:

Պետք է վոր թշնամին զգա, վոր նրա վտուքերի տակն այր-
վում է, ուր ել վոր նա քայլի, պետք է վոր ամեն տեղ զգա իրեն
թշնամի մթնոլորտ: Յեւ, ահա, ընկերներ, մենք պետք է այն-
պես անենք, վորպեսզի ամեն մի թշնամի ասի, Լենինգրադում
աշխատավոր մասսաների թշնամու համար ապրելը ծանր է, ան-
հարին է: (Բուռն ծափահարություններ): Հարկավոր է ա-
շարջություն, հարկավոր է պայքարել թշնամիներ ղեմ, հարկա-
վոր է նրանց դատաստանը տեսնել, այն ել անխնայ կերպով, վոր-
պեսզի թշնամիներն իմանան, վոր թշնամական դործողություննե-
րը Խորհրդային Միության մեջ նրանց վրա թանգ կնստեն:

Այսպիսի մթնոլորտ ստեղծելը, թշնամիների ղեմ պայքար
մղելը, նրանց նկատմամբ աշարժումը լինելը սոցիալիստական շի-
նարարության ձևերից մեկն է: Գուցե սոցիալիստական շինա-
րարության այդ ձևը մեր վրին դուռով են փաթաթել, բայց ի՞նչ
արած: Չե՞ վոր մենք, ընկերներ, կառուցողներ ենք, իսկ կա-
ռուցողները սյուրբուրակ և վզկապ հագած ման չեն դալիս, ինչ-
պես ահա յես (ծիծաղ, ծափեր), կառուցողները ման են դա-
լիս թևերը քշած: (Ծափեր):

Ընկերներ, աշարջությունը սոցիալիստական շինարարու-
թյան կարևորագույն կողմերից մեկն է: Ահա մի պարզ օրինակ:
Մենք հիանալի կերպով մեքենա յենք կառուցել: Վորքան յե-
ռանդ, ստեղծագործություն, սեր է հայտնարելու այս մեքե-
նան ստեղծելիս: Այս մեքենան աշխատավոր մասսաների դավակն
է, սրանց ծավալած ստեղծագործության զավակը: Բայց ահա
թշնամին յեկավ և այն փչացրեց: Տեսնո՞ւմ եք, այս օրինակի
մեջ մենք հայտնարել ենք ստեղծագործություն, իսկ մյուս
կողմը՝ սոցիալիստական աշարջությունը մենք անտես ենք առել:
Իսկ թշնամին ել հո մեղ դարանակալ հսկում է: Ահա թե ին-
չու սոցիալիստական շինարարության այս կողմի վրա պետք է
մեծ և բացառիկ ուղղորդություն դարձիլ, մանավանդ Լենինգրա-
դում: (Յերկարատև ծափահարություններ):

Ընկերներ, յես դիտակցարար իմ ճառը վորոչ թեմայով սահ-
մանափակեցի: Սոցիալիստական շինարարությունը անսահման է,
վորքան անսահման են մարդու նվաճումները. սոցիալիստական
շինարարությունը բաղմակողմանի յե, վորքան բաղմակողմանի յե
սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարը:

Ահա մենք հիմա մեծ աշխատանք ենք կատարում—այդ Գե-
րադույն Խորհրդի ընտրությունների նախապատրաստությունն է:
Յես ձեզ ուղղակի պետք է ասեմ, վոր Գերագույն Խորհրդի ընտ-

րությունները, այդ ընտրությունների կազմակերպումը, այն մաս-
նաների թիվը, վորոնք այդ ընտրությանը կմասնակցեն,— այս
ամենը, ընկերներ, մեր թշնամիները հաշվի յեն առնելու: Յես
գտնում եմ՝ նրանց այս հաշվառումը մեղ համար անողուտ չի
լինի: Յես կարծում եմ, վոր մեր ընտրությունները ցույց կտան,
թե վորքան մոտ են կուսակցությանն աշխատավոր մասսաները,
թե վորքան այդ մասսաները սերտ կապված են խորհրդային
կարգի հետ: (Բուռն ուլալիս):

Ընկերներ, յես կարծում եմ, վոր տասնյակ-միլիոնավոր
մարդիկ իրենց քվեարկությամբ կապիտալիստական ամբողջ աշ-
խարհին ցույց կտան, վոր Խորհրդային Միության աշխատավոր
մասսաները ամուր կերպով պայքարելու յեն խորհրդային կար-
գերի համար: (Բուռն ծափահարություններ): Իսկ այս բանն,
ընկերներ, ընդհանուր քաղաքական ֆոնի վրա կլինի Խորհրդային
Միության աշխատավոր մասսաների վոչ փոքր հաղթանակը:
Այդ կլինի խորհուրդների հաղթանակը: (Բուռն ուլալիս: Ամբողջ
դափնիք կանգնած վողջունում է ընկեր Կալինին):

ՅԵԼՈՒՅԹ ԼԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՏԻՍՑԻ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱԲԱՆԱԿՈՒՄ
ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. նոյեմբերի 26-ին

Ընկերներ, թույլ տվեք ի դեմս ձեր, ի դեմս խորհրդային
աշխատավորական ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչների համա-
քաղաքային ժողովի շնորհակալություն հայտնել Լենինգրադի
բոլոր ընտրողներին այն պատվի, այն վստահության համար,
վոր դուք ինձ ցույց եք տվել իմ թեկնածությունն առաջադրելով
ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի համար: (Բուռն ծափահարություն-
ներ):

Յես դժվար կացության մեջ եմ. առդիտորիայի տրամա-
դրությունը այնքան բարձր է, վոր դժվար է այդ տրամադրու-
թյունը փոխել և դարձնել ղեպի կյանքի պրոգն: Իսկ յես ավելի
չատ պրոգնայի, քան թե պոեզիայի մարդ եմ: (Ծիծաղ, ծափա-
հարություններ):

Ահա յերկու շաբաթ հետո Խորհրդային Միության քաղաքա-
ցիները իրենց բյուրեղանքները դրելու յեն քվեատուների մեջ:

Արտաքուստ այդ բարդ արարողութիւնն է: Յեա կուզենայի, վոր դուք, խորհրդային ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչներդ, մի ինտելիգենցիա, վորի առանձնահատկութիւնն արտահայտւում է նրանով, վոր նա խորհրդային ժողովրդի մօտց ու վոսկրից է, վոր դուք անք մաքսիմումը, վորպեսզի ամեն մի քլեարկող այն գիտակցութիւնն ունենա, վոր նա հսկայական քաղաքական գործ է կատարում: Այդ շատ պատասխանատու, շատ մեծ աշխատանք է:

Յեա կուզենայի, վորպեսզի մարդիկ ներքուստ, որդանապետ գիտակցեն այս ակտի քաղաքական կարեւորութիւնը: Գերադույն խորհրդի ընտրութիւնները խորհրդային դեմոկրատիայի ամենազգալի արտահայտութիւններից մեկն են: Ձեզ հայտնի յե, վոր իր ժամանակին «դեմոկրատիա» բառը մեզ մոտ տառացիորեն հօլովւում էր բոլոր հօլովներով և վոր սրա մեջ առանձնապես մեղավոր է մեր մինչհեղափոխական ինտելիգենցիան, վորը իդեալ էր դարձրել արեւմտայեւրոպական պառլամենտարիզմը և տառացիորեն վերածել էր այն ֆետիշի: Մենք, կոմունիստներս, յերեք դեմոկրատիան ֆետիշ չենք դարձրել, մենք միշտ դեմոկրատիան դիտել ենք վորպես միջոց և վոչ թե ինքնանպատակ: Մեզ համար դեմոկրատիան կարեւոր ձեւերից մեկը, մեծ միջոցներից մեկն է մասսաները պետութիւն կառավարմանը մասնակցի դարձնելու համար, մասսաներին դաստիարակելու համար: Դեմոկրատիան հնարավորութիւն է տալիս մասսաներին միացնել, համախմբել և ուղղել ընդհանուր պայքարի հանուն ընդհանուր նպատակների:

Այս բոլորովին չի թուլացնում այն փաստը, վոր խորհրդային դեմոկրատիան աշխատավորների ամենաարժեքավոր նվաճումն է, վորովհետեւ միայն խորհրդային դեմոկրատիան է իսկական դեմոկրատիա:

Միայն խորհրդային Միութեան մեջ կա իսկական ժողովրդագավարութիւն, իսկական դեմոկրատիա: Հիշեցե՛ք թեկուզ հին ռուսական պատմութիւնը և Նովգորոդյան վեչեն: Արտաքուստ այդ ամենամաքուր դեմոկրատիան էր. ամբողջ ժողովուրդը հրապարակում վորոշում էր արմատական հարցերը և նրա վորոշումները կենսագործւում էին: Սլավյանոֆիլների մեջ քիչ մարդիկ չկային, վորոնք նայելով այս արտաքին կողմին՝ ռուսական հին բարքերը հռչակում էին ռուսական ժողովրդի վոսկեղար: Դեռ Բեկինսկին ու Չերնիշևսկին սուր կերպով ծաղրում էին սլավյանոֆիլների նման հրապուրանքները: Մենք, կոմունիստներ-

բքս, հիանալի կերպով դիտենք, վոր Նովգորոդի վեչեյում, Նովգորոդի ժողովրդական հավաքույթում, ըստ էյութեան բոլոր կարեւորագույն հարցերը լուծում էր փողը: Հարուստների տրամագրութեան տակ կար ֆիդիկական ուժ, կային «լավ կտրիճներ», վորոնք գալիս էին վեչե և ամենքից ավելի բարձր էյին գոռում, իսկ յերբեմն էլ բռնեցքն էյին գործի դնում: Պատմաբաններին հայտնի յե, վոր այդ «վոսկեղարում» հարցերը շատ հաճախ բռնեցքների միջոցով էյին լուծւում: Նովգորոդի վեչեն, իհարկե, իսկական ժողովրդագավարութիւն չէր: Դեմոկրատիայի առաջացման նման ձեւեր պատահում են նաեւ այլ ժողովուրդների պատմութեան մեջ: Վեչեն բնավ էլ ինչ-վոր բացառապետութեան ինստիտուտ չէր. այդպիսի ինստիտուտներ պատմական զարգացման նույն ետապում հանդիպում ենք համարյա բոլոր ժողովուրդներին մոտ:

Անցնելով մեր ժամանակաշրջանին, պետք է ասել, վոր բուրժուական դեմոկրատիան, բուրժուական-կապիտալիստական յերկրների դեմոկրատիան միայն վորպես մի թղենու տերեւ է ծառայում կապիտալի իշխանութիւնը ծածկելու համար: Յեա գտնում եմ, վոր այս ժողովում անհրաժեշտ չէ, վոր յես հատուկ ապացույցներ բերեմ այդ հաստատելու համար: Յեթե Նովգորոդյան վեչեյում դեր էր խաղում փողը, ապա արդի բուրժուական դեմոկրատիայի մեջ վճռական դեր է խաղում կապիտալը:

Նրանց, ովքեր փնտրում և աշխատում են ձեռք բերել լիակատար դեմոկրատական հասարակութիւն, ովքեր ուզում են այդ հասարակութեան մեջ ապրել, յես պետք է ասեմ. իսկական դեմոկրատիա գոյութիւն ունի խորհրդային Միութեան մեջ: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Իհարկե, դուք ճիշտ կվարկեք, յեթե ինձ հարց տաք. իսկ արդոք դրանք դատարկ խոսքեր չեն, ինչո՞վ կարելի յե տպացուցել, վոր միայն մեզ մոտ կա իսկական դեմոկրատիա: Յեա կաշխատեմ այս հարցին պատասխանել:

Առաջինը, վոր բնութագրում է մեր կարգի դեմոկրատականութիւնը, այն է, վոր մեզ մոտ կապիտալիստներ չկան, մեզ մոտ չահագործող դասակարգեր չկան: Ահա ձեզ խորհրդային դեմոկրատիայի առաջին տարրերից հատկութիւնը: Ձե՞ վոր ամեն մեկի համար պարզ է, վոր ինչ «դեմոկրատիա» էլ վոր լինի, բայց այնտեղ, վորտեղ կողք-կողքի ապրում են Ռոկֆելլերն ու հասարակ բանվորը — դեմոկրատիան դատարկ հնչյուն

ե: Հասարակ բանվորին, վորն ապրում ե միայն իր բանվորական ուժը վաճառելով, իր աշխատանքով գործներ դատելով, միլիարդատերից բաժանում ե հսկայական տարածություն. այստեղ դեմոկրատիայի ինչ ձև ել վոր հնարես, քանի դեռ միլիարդատերը մնում ե միլիարդատեր, այդ դեմոկրատիան, մեկ ե, կըջնջվի: Հետևաբար, խորհրդային դեմոկրատիայի առաջին տարբերիչ նշանը այն ե, վոր այդ դեմոկրատիան ազատված ե կապիտալի լծից:

Այնուհետև, մեր յերկրում բացակայում են դասակարգային հակասությունները: Կապիտալիստական յուրաքանչյուր յերկրում պետական ամեն մի գործ լուծելիս բաղխվում են կապիտալիստական տարբեր խմբերի հակադիր շահերը: Վերցնենք հետևվյալ օրինակը. Մոսկվայում մենք այժմ քանդում ենք մի ամբողջ շարք աներ և կառուցում ենք նոր պողոտաներ: Կապիտալիստական յերկրում այդ այնքան ել հեշտ չե անելը: Փարիզը, Լոնդոնը, Նյու-Յորքը շատ ու շատ տուժում են մասնավոր-կապիտալիստական շահերից: Այդպիսի քաղաքի պլանավորման ժամանակ պիտի բարեհաճես գնել հողի ամեն մի արշինը, պիտի բարեհաճես հողատերերին հսկայական գումարներ վճարել: Բուրժուական յերկրներում ամեն մի պրոգրեսիվ քայլ ինչպես քաղաքային շինարարության մեջ, այնպես ել կյանքի այլ բնագավառներում արգելակվում ե կապիտալիստների շահագրգռված խմբերի կողմից: Այս պատճառով բնական ե, վոր կապիտալիստական յերկրներում ամեն մի միջոցառում հանդիպում ե մասնավոր-կապիտալիստական, շահախնդրական շահերի: Ահա հենց այս տարրը սոցիալիստական մեր յերկրում բացակայում ե. քանի վոր մեզ մոտ թշնամի դասակարգեր չկան, մեզանում բացակայում են նաև դասակարգային հակասությունները: Բուրժուական պատահական չե, վոր Ստալինյան Սահմանադրությունը հռչակվել ե հենց այժմ, յերբ մենք կառուցել ենք սոցիալիզմը և վերացրել ենք դասակարգային հակասությունները:

Մեր յերկիրը ունի նաև այն առանձնահատկությունը, վոր անցած 20 տարվա ընթացքում — յես կարծում եմ, վոր չեմ պարծենում, այլ ուղղակի փաստն եմ արձանագրում — վոր այս 20 տարվա ընթացքում անչափ աճել ե մեր մասսաների ինչպես քաղաքական, այնպես ել կուլտուրական մակարդակը: Իմ կարծիքով այդ այդպես ե: (Ծափահարություններ): Մինչդեռ կապիտալիստական ամբողջ աշխարհում մենք այժմ տեսնում ենք արվեստի և գիտության կամ լճացում, կամ դեգրադացիա,

մեզ մոտ, խորհրդային Միության մեջ արվեստն ու գիտությունը բուռն կերպով ծաղկում են: Մասսաների բարձր քաղաքական ու կուլտուրական մակարդակը խորհրդային դեմոկրատիայի տարբերիչ հատկանիշն ե:

Խորհրդային դեմոկրատիայի չորրորդ տարբերիչ հատկությունը յես համարում եմ մեր ամբողջ ժողովրդի նպատակների միասնությունը: Վերցնենք, օրինակի համար, թեկուզ, ամենաառաջագամ կապիտալիստական պետությունը: Այդպիսի պետության իշխող դասակարգերը այնպիսի նպատակ չունեն, վորը միացնեն բոլոր ազնիվ մարդկանց, մի նպատակ, վորը մարդկանց վոգեկորեր, վորը մարդկանց բարձրացնեն և հասցնեն մինչև ամեն ինչ և նույնիսկ իր կյանքը զոհելու պատրաստակամությանը: Նույնիսկ պատերազմի դեպքում բուրժուական յերկրներում իշխող դասակարգի մի հսկայական խավ կողոպուտ ե անում, չարաշահում, վաստակ ե փնտռում:

Իսկ մեզ մոտ: Մեզ մոտ ամբողջ ժողովուրդը մի ընդհանուր նպատակ ունի: Այդ նպատակը կոմունիզմ կառուցելու համար պայքարելն ե: (Բուռն ուլալներ):

Կար ժամանակ, յերբ ինտելիգենցիայի մի մասը կոմունիզմը համարում եր լոկ մի ուսմունք, իսկ այն մարդկանց, ովքեր պաշտպանում և կենսագործում են կոմունիզմի գաղափարները, համարում եր ֆանտազյորներ: Այժմ Խորհրդային Միության 20 տարվա գոյությունից հետո խորհրդային ամեն մի քաղաքացու համար, խորհրդային ամբողջ ժողովրդի համար և այս ժողովրդի ինտելիգենցիայի համար կոմունիզմը վոչ թե ուսմունք ե, այլ վորոշակի նպատակ ե, վորը միացնում ե մեզ բոլորիս: (Բուռն ծափահարություններ): Պատահել ե, վոր նույնիսկ ծաղրի յեն յենթարկել այն մարդկանց, վորոնք հռչակել են կոմունիզմի մեծ լոզունգը, յուրաքանչյուրից՝ ըստ նրա ընդունակության, յուրաքանչյուրին՝ ըստ նրա պահանջի: Այո, 20 տարի սրանից առաջ այդ նպատակը վոմանց հեռու յեր թվում: Յես ասացի, վոր յես պրոգրայի մարդ եմ, բայց այս բարձր նպատակը պրոգրայիկ մարդուն ևս բանաստեղծ ե դարձնում: (Ծափահարություններ):

Այժմ մեզ մոտ հաստատված ե Սահմանադրությունը, վորը ամեն մեկին ապահովում ե աշխատանքի իրավունք, կրթության իրավունք, ապահովված ծերության իրավունք: Այժմ մենք մեր սեփական աչքերով տեսնում ենք, սեփական ձեռքերով շոշափում ենք, թե ինչպես տարեցտարի աճում ե մեր բարեկեցությունը:

Այժմ մեր յերկրի ամեն մի քաղաքացի կոմունիստական հասարակութիւնը միանգամայն հասանելի յե համարում: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ահա այս հիմունքներով, այս ֆունդամենտի վրա եւ զարգանում ե մեր խորհրդային դեմոկրատիան: Ահա թե ինչու խորհրդային դեմոկրատիան իսկական դեմոկրատիա յե: Բայց, ընկերներ, հասկանալի յե, վոր այժմ մեզանից ե կախած խորհրդային դեմոկրատիայի հետագա կատարելագործումը: Մենք պետք ե այդ դեմոկրատիան այնքան ճկուն դարձնենք, վորպեսզի ամեն մի մարդ, մեր հասարակութեան ամեն մի անդամ զգա իր օրգանական կապն այդ հասարակութեան հետ, վորպեսզի պետութիւնը նրան ոգնի իր բոլոր անհատական ընդունակութիւնները ծախալելու: Իհարկե, կոմունիստական հասարակութեան մեջ պրզի իմաստով պետական ապարատ չի լինի: Բայց դեպի կոմունիզմը մնացած պատմական ժամանակաշրջանի ընթացքում մեր պետութիւնը պետք ե հսկայական աշխատանք ծախալի:

Խորհրդային ինտելիգենցիային վիճակված ե հսկայական դեր խաղալ այս ամբողջ աշխատանքի ընթացքում, պետական ձեռքը կատարելագործելու, մարդու նկատմամբ մարդու ունեցած վերաբերմունքը վերափոխելու, մարդկանց հոգեբանութիւնը վերափոխելու ասպարեզում:

Ձե՞ վոր մենք ինքներս չենք նկատում, վոր խորհրդային մարդն այժմ արդեն կապիտալիստական հասարակութեան մեջ յեղած մարդու նման չե: (Ծափահարութիւններ): Թեկուզ հենց նրանով նման չե, վոր կապիտալիստական հասարակութեան մեջ չե՞ վոր մարդու հիմնական հոգսն ե—անկախ այն բանից, թե նա ժլատ կամ առատաձեռն ե, չար կամ բարի յե—այդ մարդու հիմնական հոգսը հանգում ե փող կուտակելուն: Այդ բնական ե: Յեթե կապիտալիստական հասարակութեան մարդը վորոշ քանակութեամբ փող կուտակած չլինի, նա կորած ե. նրա կյանքում յեղած առաջին իսկ կատաստրոֆը, անհաջողութիւնը նրան շարքից դուրս կնետի: Իսկ մեզանում վերջին ուռըլին ել այժմ վոչ վոք չի վախենում ծախսելու: (Ծիծաղ, ծափահարութիւններ): Մեր վաղվա օրը ասպհովված ե: (Ծափահարութիւններ):

Մի՞թե պարզ չե, վոր խորհրդային դեմոկրատիան աշխարհիս ամենակատարյալ դեմոկրատիան ե: (Ծափահարութիւններ):

Խորհրդային կառավարութիւնը, կուսակցութիւնը, ընկեր Ստալինը ձգտում են ամենալայն մասսաներին մասնակից դարձնել պետութիւնը անմիջապէս կառավարելուն: Խորհրդային դեմոկրատիայի զարգացման խնդիրը կարող ե իր վրա վերցնել միայն ամբողջ ժողովուրդը: Խորհրդային օրգանների ընտրութեանը մասնակցելով, աշխատավորական մասսաներն իրենց ուսերին են վերցնում մի վիթխարի խնդիր: Այդ խնդիրը նրանք գլուխ կբերեն, վորովհետեւ նրանք ղեկավարվում են Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի ուսմունքով: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Բայց վորպեսզի ավելի հեշտ կերպով կարողանա իր մեծ խնդիրները լուծել, միացյալ դեմոկրատական ժողովուրդը պետք ե ազատ նայի դեպի առաջ: Ուստի այն բոլոր թափթփուկների դատաստանը, վորոնք ժողովրդի թիկունքում դավադրութիւններ են սարքում, մենք կտեսնենք, ինչպէս տեսնում են թշնամիների դատաստանը: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ընկերներ, այստեղ շատ են խոսել այն մասին, վոր մենք յերջանիկ ժամանակաշրջան ենք ապրում: Յեա ել այդպէս եմ կարծում ե միայն կիւմենայի իմ տարիքից պակսեցնել մի 20 տարի (ծիծաղ, ծափահարութիւններ), բայց վորովհետեւ յես օրյեկտիվ պարագաները հաշիւի առնող մարդ եմ, ապա յես հաշուում եմ իմ տարիքի հետ: (Ծիծաղ, ծափահարութիւններ):

Յեւ, ինձ թվում ե, թե առանձնապէս յերջանիկ ժամանակ ե ապրում մեր ինտելիգենցիան: Հին ժամանակները մենք ինտելիգենցիային համարում եյինք ազգաբնակչութեան մանր-բուրժուական խալ: Բուրժուական հասարակութեան մեջ ինտելիգենցիայի վերնախավը սերտաձեւ եր շահագործող դատակարգերի հետ: Իսկ մեզ մոտ շարքային ինժեների ե բանվորի աշխատավարձի միջև մեծ տարբերութիւն չկա: Բայց բանը միայն սրանում չե: Մեր ինտելիգենցիան ամենասերտ կերպով կապված ե բանվոր դատակարգի հետ, կոլտնտեսական դյուղացիութեան հետ: Մեր ինժեներները, գրողները, արտիստները, արվեստագետները, բանաստեղծները, մանկավարժները առաջ են վեատագետները, բանաստեղծները, մանկավարժները շարքերն են մտնում նայած իրենց ընդունակութիւններին: Միջին կրթութիւնը, յոթնամյակը մեզ մոտ բոլորի համար պարտադիր են, իսկ յոթնամյա դպրոցն ավարտելուց հետո յուրաքանչյուրի համար բոլոր ճանապարհները բաց են: Մեր ինտելիգենցիայի շարքերը մուտք են գործում

Ժողովրդի ծոցից յելած ամենաակտիվ, ամենաշնորհալի, ամենա-
ընդունակ, ամենավորակյալ մարդիկ:

Մեր արդի ինտելիգենցիան—այդ խորհրդային ինտելիգեն-
ցիայի առաջին սերունդն է: Այդ խորհրդային ժողովրդի մասից ու
վոսկրից է, այդ մեր ժողովրդի անբաժան մի մասն է: Խորհրդ-
ային ինտելիգենտի ճակատին կարելի չէ նույնիսկ ճանաչել բան-
վորի ու գյուղացու բնորոշ գծերը: (Ծափահարություններ):
Մենք մեր ինտելիգենցիային պիտի սիրենք այնպես, ինչպես մեր
կարմիր բանակը (բուռն ուլացիա), իսկ կարմիր բանակը մենք
չառ ենք սիրում: (Ծափահարություններ):

Այստեղ ասում եյին, թե միայն այժմ կարելի չէ ծավալել
ստեղծագործական ուժերը: Այդ ճիշտ է: Միայն խորհրդային
իրակարգը ինտելիգենցիային հնարավորություն է տալիս ծավալել
իր ստեղծագործական ուժերը, ընդունակությունները, տաղանդ-
ները և դա սոցիալիստական պետության պայմաններում: Իսկ
կոմունիստական հասարակության մեջ մենք այնպիսի ուժեր
կծավալենք, վոր մարդու շունչը կտրվում է, յերբ այդ մասին
մտածում է: (Ծափահարություններ):

Իներեմ ամենասովորական արտադրական մի որինակ: Ահա
Մոսկվայում մետրո յեն կառուցում: Մետրոներ կառուցում են
նաև արտասահմանում: Ասացեք, մի՞թե մեր ճարտարապետը, վորը
նախագծում է մետրոյի կայարանները, նույն դրության մեջ է
գտնվում, ինչ վոր, յենթադրենք, Փարիզի ճարտարապետը: Չե՞
վոր Փարիզում ևս ստեղծագործությունը ճարտարապետին դըր-
դում է, վորպեսզի հասարակությանը տա գեղեցկութուն, չքե-
ղութուն, հարմարութուն, չե՞ վոր նա ել կուզենար ստեղծել
մի գլուխ գործոց — գեղեցիկ, հոյակապ գործ: Այս բնական
է: Յես կարծում եմ, վոր ամեն մի ճարտարապետ դրան է
ձգտում: Բայց կարո՞ղ է նա բուրժուական հասարակության
մեջ իր ստեղծագործական թափն ազատ արձակել: Վո՞չ, չի կա-
րող: Ինչո՞ւ: Վորովհետև այնտեղ մետրոն չիսում է կապիտա-
լիստը: Իսկ կապիտալիստը մետրո յե չիսում վոչ թե գլուխ
գործոց ստեղծելու համար, այլ կապիտալիստական ձեռնարկու-
թյուն է չիսում շահույթ ստանալու համար: Ինքը կապիտալիս-
տը ևս փողով կաշկանդված է. չե՞ վոր յեթե չինարարությունը
նրան թանգ նստի—վնաս կստացվի:

Իսկ մե՞զ մոտ: Մեզ մոտ ամեն ինչ կառուցում է սոցիալիս-
տական պետությունը: Աշխարհումս չկա վոչ մի կապիտալիստ,
վորն այնքան հարուստ լիներ, վորքան Խորհրդային Սոցիալիս-

տական Պետությունը: (Ծափահարություններ): Յերբ մեզ մոտ
ճարտարապետին առաջադրանք են տալիս, նրան ասում են, թե
պետք է այնպիսի շենք շինել, վորը համապատասխաներ ժողո-
վրդի շահերին, նրա հարմարություններին և գեղարվեստական
ճաշակին:

Ինտելիգենցիայի՝ բուրժուական և սոցիալիստական հասա-
րակության մեջ ունեցած դրության տարբերությունը բղխում
է այն հանգամանքից, վոր այնտեղ իշխանության գլուխ են
գտնվում կապիտալիստները, իսկ այստեղ՝ աշխատավորները:
Մեր ժողովուրդը ճարտարապետին ասում է. ինձ համար մետրո
չինիք, բայց վորովհետև այդ մետրոյով պիտի ոգտվեն մասսա-
ները, ուստի շահույթի մասին մի մտածիր, այլ մտածիր այն
մասին, թե մարդ պետք է այդ մետրոյով աշխատանքի գնա և
վերադառնա աշխատանքից, մտածիր այն մասին, վոր մարդ
չհոգնի մետրոյով ճանապարհորդելիս: Ահա ձեզ ինտելիգենցիա-
յի դրության մեջ յեղած տարբերությունը կապիտալիստական
աշխարհում և մեզ մոտ: Իմ բերած այս որինակը կարելի չէ
տարածել մտավոր աշխատանքի մարդկանց տառացիորեն բոլոր
ստեղծագործական գրասերտմաների վրա:

Յես ավելին կասեմ: Կապիտալիստական աշխարհում բոլոր
իրերը ստեղծվում են շահույթ ստանալու ցանկությունից յեր-
նելով: Զարմանալի չէ, վոր Ամերիկայում, վորը հռչակվել է իր
չռայլությամբ, ըստ եյության բոլոր իրերը ստանդարտ ձևով
են պատրաստվում, վորպեսզի ավելի եժան նստի: Այսպես կոչ-
ված «միջակ մարդը» ոգտվում է այդ իրերով: Այնտեղ կենսա-
կան ամբողջ դրույթը բղխում է կապիտալիստների դասակար-
գից, վորի համար կարևոր է միայն մի բան, այն է՝ վաստակ,
վաստակ և վաստակ: Ահա ամեն մի կապիտալիստի նպատակը:

Իսկ մեզ մոտ բոլոր ոքյեկտները—տները, թատրոնները, կա-
մուրջները, կայարանները, լայն սպառման առարկաները—մենք
կշինենք յենելով նրանց նպատակահարմարությունից, ոգտակա-
րությունից, գեղեցկությունից:

Կարելի չէ համարձակ կերպով ասել, վոր մեր ապագա կյան-
քի գեղեցկությունը, նրա հարմարությունն ու հաճելիությունը
չառ բանով ձեգնից է կախված: Անձոռնի տները—իսկ այդպիսի
տներ մեզանում չառ են կառուցել—նախագծել են վոչ թե բան-
վորները, այլ ճարտարապետները: Չե՞ վոր մեզ մոտ պետությու-
նը բոլոր հարցերի լուծման ժամանակ հենվում է մասնագետների
կարծիքի վրա:

Յես կարծում եմ, վոր վորքան առաջ գնանք և վորքան ավելի կատարելագործված լինի մեր կյանքը, վորքան ավելի բարձր լինի տեխնիկան, վորքան ավելի մենք բարձրացնենք ժողովրդի գեղարվեստական պահանջները, այնքան ավելի շատ կլինի մասնագետների ազդեցությունը Խորհրդային Միության ամբողջ սոցիալիստական շինարարության վրա:

Ահա, ընկերներ, թե ինչ և նշանակում խորհրդային կարգը, ահա թե վորն և ինտելիգենցիայի դերը խորհրդային այդ կարգի մեջ: Ինչպես տեսնում եք, մի դեր, վորը թերևս ձեր յենթագրածից ավելի մեծ է: Այդ դերը շատ պատվավոր դեր է: Մենք ասում ենք, թե մեր յերկիրը աշխարհում առաջինը կլինի արվեստի ու գիտության բնագավառում: Յես ել այդպես եմ կարծում: Բայց դրա համար պետք է աշխատել, կատարելագործել մեր կյանքը և իրեն ել կատարելագործել: Յեվ յեթե դուք ցանկանում եք, վորպեսզի յերկիրն ավելի արագ քայլի դեպի առաջ, ամբողջ թափով ծավալեցեք ձեր ստեղծագործական ուժերը: (Յերկարատև ծափահարություններ): Յես կարող եմ ձեզ յերաշխալորել, վոր ձեր ստեղծագործական ուժերի զարգացումը ձեզնից յուրաքանչյուրի անհատական կյանքը կլցնի բացառիկ կերպով հարուստ բովանդակությամբ: (Ծափահարություններ): Ընկերներ, դեկտեմբերի 12-ին բոլորս քվեարկենք հոգուտ կոմունիստական կուսակցության, հոգուտ ժողովրդական ակնկալությունների արտահայտիչ ընկեր Ստալինի: (Բուռն ծափահարություններ, վորոնք վերածվում են ովացիայի: Բացականչություններ «ուռ»):

Հանուն խորհրդային ինտելիգենցիայի, հանուն խորհրդային ինտելիգենցիայի ստեղծագործության: (Ծափահարությունների նոր փութորիկ: Նոր բացականչություններ «ուռ»):

Ա. Ա. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԱՇԽԱՏԱԴԻ

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

1937 թ. դեկտեմբերի 9-ին

Ը նկերներ, թույլ տվեք ինձ ամենից առաջ ջերմ վողջույն հաղորդել Աշխարհի քաղաքի բոլոր բանվորներին, բանվորուհիներին, կոլտնտեսականներին, կարմիր-բանակայիններին և հրամանատարներին, ինչպես և ջերմ վողջույն թուրքմեն ամբողջ ժողովրդին: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ «ուռ»):

Ը նկերներ, Գերագույն Խորհրդի պատգամավորների ընտրության շուրջը չտեսնված ակտիվությամբ ծավալված նախընտրա-

կան կամպանիան, վորի ընթացքում կոմունիստները հանդես են գալիս բոլ կնքած անկուսակցականների հետ, այժմ արդեն շատ մոտ է իրականանալու: Յերեք ուրից հետո Աշխարհ քաղաքի ընտրողները, ինչպես և մեր մեծ խորհրդային Միության բոլոր քաղաքացիները կիրառորձեն ՍՍՀՄ Գերագույն խորհրդի պատգամավորներ ընտրելու իրենց իրավունքը:

Ու՞մն է պաշտպանում մեր բոլշևիկյան կուսակցությունը անկուսակցական բանվորների ու կոլտնտեսականների հետ միասին վորպես ՍՍՀՄ Գերագույն խորհրդի պատգամավորներ: Բազմաթիվ այն թեկնածուները ցուցակներում, վոր այժմ ժողովներում քննարկվում են, դուք կարող եք գտնել յերկարամյա հեղափոխական աշխատանքի մեջ ստուգված կուսակցական և խորհրդային ղեկավարների անունների հետ միասին՝ աշխատանքի մեր հերոսների, արդյունաբերության և տրանսպորտի, կոլտնտեսությունների ու խորհրտնտեսությունների մեր ստախանովականների ու ստախանովուհիների անունները: Թեկնածուների մեջ կան մեր նշանավոր սովետականների ու խորհրդային ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչների՝ ինժեներների, բժիշկների, արտիստների, պրոֆեսորների և ուրիշների բազմաթիվ անուններ:

Ահա ՍՍՀՄ Գերագույն խորհրդի պատգամավորության այն թեկնածուների կազմը, վորոնց այժմ քննարկում է ամբողջ մեր մեծ խորհրդային յերկիրը: Գործարանների բանվորների ու կոլտնտեսականների ժողովներում առաջադրված թեկնածուների անունների այս ցուցակում ներկայացված է այն ամենը, ինչ լավագույնն է:

Աշխարհի, Կիզիլ-Արվատի, Կրասնովոդսկի բանվորներն ու բանվորուհիները, Թուրքմենստանի գյուղական ուսուցիչների կոլտնտեսականներն ու կոլտնտեսուհիներն առաջադրել են իմ թեկնածությունը ՍՍՀՄ Գերագույն խորհրդի պատգամավորության համար: Յես ուրախությամբ և պարծանքով եմ ընդունում ձեր այդ վստահությունը: (Ծափահարություններ: «Ուռա՛» բացականչություններ): Յես, ընկերներ՛ր, կարող եմ միայն մի բան ասել իմ ընտրողներին, վոր պատվով կաշատեմ արգարացնել ձեր վստահությունը ի բարորություն խորհրդային մեծ Միության և ի ծաղկումն խորհրդային Թուրքմենստանի: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ «ուռա»): Յես կարող եմ ձեզ, ընկեր՛ր ընտրողներ, նաև հայտարարել, վոր անշեղ պիտի հետեւեմ ընկեր Ստալինին, այն ուղիով, վոր մեզ ցույց է տվել մեծ Լենինը: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ «ուռա՛»):

Յես, ձեր թեկնածուն, դժբախտաբար, ի վիճակի չեմ ամեն մի ընտրողի հետ հանդիպելու, ուստի պետք կլինի սահմանափակվել միայն ընտրողների մի մասի հետ հանդիպելով և հանդես գալ սակավաթիվ ժողովներում: Ինքնըստինքյան հասկանալի չե, վոր ամեն մի ընտրող ի վիճակի չի լինի տեսնել իր թեկնածուի դեմքը, բայց ամեն մի ընտրող շատ լավ է ճանաչում մեր մեծ կոմունիստական կուսակցությանը: Պարզ է, վոր մեր ընտրողները կքվեարկեն վոչ միայն Գերագույն խորհրդի համար առաջադրված առանձին թեկնածուների ոգտին, այլ դրանով իսկ նաև մեր փառապանծ բոլշևիկյան կուսակցության ոգտին, վորն այդ թեկնածուներին պաշտպանում է:

Քվեարկելով կոմունիստների ու անկուսակցականների բոլի թեկնածուների ոգտին, դուք, ինչպես և ՍՍՀՄ միլիոնավոր ընտրողները, միաժամանակ կքվեարկեք բոլշևիկներին կուսակցությանը վստահություն ցույց տալու ոգտին, այն կուսակցությանը, վոր աճել ու կազմակերպվել է բանվոր դասակարգի միջից, վորը իր գոյության առաջին ուրից առանց կտրվելու գնում է իր ժողովրդի հետ միասին, այն կուսակցությանը, վորի ղեկավարությամբ բանվոր դասակարգը և գյուղացիությունը վերջնական հաղթանակ տարան 1917 թ. հոկտեմբերին կապիտալիստների ու կալվածատերերի վրա, այն կուսակցությանը, վորն ահա արդեն քսան տարի չե, ինչ հաջողությամբ յերկիրը տանում է սոցիալիզմի ուղիով դեպի կոմունիզմ: Ահա՛ թե դուք ում ոգտին կքվեարկեք առաջադրված թեկնածուների հետ միասին: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ «ուռա»):

Ձեր ձայները առաջադրված թեկնածուների ոգտին տալով, դուք դրանով իսկ վստահություն ցույց կտաք բոլշևիկների կուսակցությանը, վորի ղեկավարությամբ մեր յերկիրը հետամնաց յերկրից դարձել է առաջավոր արդյունաբերական յերկիր, վորը մեզ ամենից առաջ տալիս է կապիտալիստական յերկրներից անկախ լինելու մեծագույն ուժը: Այժմ համարյա այնպիսի մեքենաներ ու նյութեր չկան, վոր մեր խորհրդային արդյունաբերությունը չպատրաստեր: Ընդմիջտ վերջ է դրված բանվոր դասակարգի այնպիսի պատուհասին, ինչպիսին է գործադրկությունը:

Քվեարկելով հոգուտ առաջադրված թեկնածուների, մեր ընտրողները դրանով իսկ կքվեարկեն հոգուտ բոլշևիկյան կուսակցությանը վստահություն ցույց տալուն, այն կուսակցությանը, վորի ղեկավարությամբ կազմակերպվել և հաջողությամբ անց է կացվել կուլակների ու բեկերի ջախջախումը գյուղում,

իրադրածվել է կոլտնտեսական իրակարգի հաղթանակը, ընդ-
միջոց վերացվել է գյուղատնտեսություն հետամնացությունը, այդ
գյուղատնտեսությունը ապահովելով մեր արդյունաբերություն
արտադրած հսկայական քանակությամբ տրակտորներով, կոմ-
բայններով և այլ բարդ գյուղատնտեսական մեքենաներով : Մենք
կարող ենք այժմ համարձակ կերպով ասել, վոր սովի հարցը մեզ
մոտ ընդմիջոց մեջտեղից հանված է : Մեր գյուղատնտեսությունը
այժմ և տարեցտարի հսկայական քայլերով ավելի առաջ կշարժ-
վի : Բավական է ասել, վոր արդեն այս տարի մենք ունենք
հացահատիկի մինչև այժմ չտեսնված համախառն հավաք յոթ
միլիարդ փթի չափով : Միթե այժմ կարո՞ղ է մեր առաջ սովի
հարցը կանգնել : Վո՞չ, ընկերներ, այդ հարցը այժմ ընդմիջոց հա-
վիտնականության գիրկն է թաղվել : (Ծափահարություններ) :

Բայց վոչ միայն հացահատիկը, այլ և բամբակն ու այլ տեխ-
նիկական մշակույթների բերքը մեզ մոտ անհամեմատ ավելի յե,
քան առաջվա տարիները, մի հանգամանք, վորը հնարավորու-
թյուն է տալիս զգալի չափով ավելացնել սպառման զանազան
ապրանքներ արտադրելը : Ահա՛ թե ինչ է ձեռք բերել կոմունիս-
տական մեր մեծ կուսակցությունը, վորի ղեկավարությունը
բանվորներն ու գյուղացիները առաջ են դնացել մի հաղթանակից
դեպի մյուսը : (Ծափահարություններ) :

Ձեր ձայները կոմունիստների և անկուսակցականների բլրիկի
թեկնածուներին տալով, դուք կքվեարկեք հոգուտ այն կուսակ-
ցության, վորի ղեկավարությունը քաղաքացիական պատերազ-
մում ջախջախվել են սպիտակ-գվարդիականների, բասմաչների
և ամեն տեսակ ոտարերկրյա իմպերիալիստական ինտերվենտների
հրոսակախմբերը :

Մեր կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությունը
ստեղծվել է հզոր կարմիր բանակ, վորը յերկյուղ է ազդում մեր
թշնամիներին իր կարգապահությունը, գիտակցականությունը և
տեխնիկական սարք ու կարգով, այն է՝ հրանոթներով, տանկերով
ու ինքնաթիռներով : Դուք կքվեարկեք հոգուտ այն կուսակցու-
թյան, վորի ղեկավարությունը ահա արդեն շատ տարիներ է, վոր
ջախջախվել են իմպերիալիստական պետությունների կողմից հա-
րուցվող պատերազմի ամեն տեսակ պրովոկացիաներ : Մեր կու-
սակցությունը իր հմուտ արտաքին քաղաքականությամբ ջախջա-
խում է խՍՀՄ վրա հարձակվելու՝ մեր թշնամիների կողմից ձեռ-
նարկվող ամեն մի պրովոկացիոն փորձ :

Մեր կուսակցությունը խաղաղության այնպիսի քաղաքա-

կանուլթյուն է վարում, վորը վոչ միայն զինաթափ է անում
թշնամիներին, խափանում և մասսաների առաջ մերկացնում է
այդ թշնամիների ռազմական դիտավորությունները, այլ և մի-
ևնույն ժամանակ իր կողմն է նվաճում ամբողջ աշխարհի աշխա-
տավորների բազմամիլիոն մասսաները : (Ծափահարություններ) :

Քվեարկելով հոգուտ այն թեկնածուների, վորոնց պաշտպա-
նում է մեր բոլլեխիկյան կուսակցությունը, դուք կքվեարկեք հո-
գուտ այն կուսակցության, վորը գտել է ազգային հարցի ճիշտ
լուծումը : Շատ հարյուրամյակներ ու հազարամյակներ առանձին
ազգությունների միջև տեղի յեն ունեցել վեճ ու կռիվ—պայքար
գերիշխելու համար—վորը հրահրել են տիրապետող շահագործող
դասակարգերը : Խորհրդային իշխանության պայմաններում այդ
ազգային հարցը մի անգամ ընդմիջոց լուծվել է : Այդ հարցը
լուծվել է այն ձևով, վոր կամավոր կերպով միացել են այն
ազգությունները, վորոնցից կազմված է մեր մեծ Միությունը,
այն ձևով, վոր զանազան ազգություններ միատեղ և միահամուռ
կերպով աշխատում են սոցիալիստական շինարարության գոր-
ծում, այն ձևով, վոր այդ ազգությունները միահամուռ և միա-
տեղ պաշտպանվում են իմպերիալիստական գերատիրչների հար-
ձակումից : Այս միությունից դուրս ամեն մի ազգություն ան-
խուսափելիորեն պիտի յենթարկվի իմպերիալիստական ստրկու-
թյան :

Այս բոլորից հետո հարց է ծագում, թե մեր ընտրողները՝
բանվորները, գյուղացիները, ծառայողները, ինտելիգենցիան
հիմք ունե՞ն քվեարկելու այն թեկնածուների ոգտին, վոր պաշտ-
պանում է մեր կոմունիստական կուսակցությունը, հիմք ունե՞ն
արդյոք մեր ընտրողները կրկին ու կրկին անգամ վստահություն
հայտնելու մեր կոմունիստական կուսակցությանը :

Յեվ ամեն մի ընտրող այդ հարցին կպատասխանի՝ այո՛,
մենք բոլոր հիմքերն ունենք Լենինի—Ստալինի կուսակցությանը
և Գերազույն Խորհրդի թեկնածուներին անսահման պաշտպանու-
թյուն ցույց տալու : (Ծափահարություններ) :

Այդ հիմքերն ունի նաև ամբողջ թուրքմենական ժողովուրդը :
Ի՞նչ է յեղել թուրքմենիան մինչև խորհրդային իշխանությունը :
Նա ուղղակի ռուսական ցարի գաղութն է յեղել : Թուրքմեններով
բնակված հսկայական յերկիրը հանձնված է յեղել մշտական կո-
ղտամանը վաճառականների ու կուլակների և վոստիկանների ու
արբեցող ռուս չինովնիկների կամայականությունը : Ի՞նչ է ներ-
կայացնում թուրքմենիան այժմ : Նա հանդիսանում է աղատա-

գըրված աշխատանքի յերկիր, նա հաջողութեամբ գնում է կուլտուրական և անտեսական ծաղկման ուղիով, միութենական մյուս հանրապետութիւններէ հետ համընթաց:

Այս յերկիրը, ինչպէս և Խորհրդային մեծ Միութեան ամբողջ ժողովուրդը գնում է համատարած գրադիտութեան ուղիով: Այս յերկրում, ինչպէս մեր Խորհրդային Միութեան այլ ժողովուրդներէ մօտ, այլևս չկա չինովնիկական կամայականութիւն, այլ կա իր ժողովրդական վարչութիւնը՝ հանձնա խորհուրդներէ: Այս ամենը թուրքմենական ժողովուրդը ձեռք է բերել ուստի ժողովրդի հետ դաշնակցած, կոմունիստական կուսակցութեան դեկավարութեամբ: (Ծափահարութիւններ):

Սակայն գտնվեցին անաբա թշնամիներ—յերկերեսանիներ, տրոցիկիստական—բուխարինյան դավաճաններ, վորոնք իրենց ստոր ձեռքը բարձրացրին այն բանի վրա, ինչ նվաճված է, ինչ առատորեն վողողված է տասնյակ և հարյուրավոր միլիոն մարդկանց արյունով, մարդիկ, վորոնք դարեր շարունակ պայքարել են այն իդեալներէ համար, վոր այժմ մենք կենսագործել ենք: Նրանք կամենում էին գործը հետ դարձնել՝ չքաշվելով խորհրդային ժողովրդի գեմ պայքարելու ամենատարած մեթոդներ ընտրելուց—սպանութիւն, վնասարարութիւն, ոտաբերկրյա պետութիւններէ հետախույզներէ և լրտեսներէ գերի կատարում:

Այդպիսի թշնամիներ—բուրժուական նացիոնալիստներ—դուրս են յեկել նաև ձեզ մօտ՝ Թուրքմենիայում, մարդիկ, վորոնք սողոսկել են և դժբախտաբար յերկար ժամանակ չափազանց պատասխանատու խորհրդային ու կուսակցական պոստերում են գտնվել: Այդպիսի թշնամիներ են դուրս յեկել Աթաբայեվը, Այտալովը, Մուխամմեդովը և ուրիշները: Այդ նրանք են կադմակերպել բասմաչներէ շարժումը և բասմաչներին դենք ու պարեն մատակարարել, վորպեսզի թուրքմենական ժողովրդին խանգարեն սոցիալիստական շինարարութեան վրա աշխատելու: Այդ նրանք են կոլտնտեսութիւններում և արդյունաբերութեան մեջ վնասարարութիւն կատարել, վորպեսզի խանգարեն թուրքմենական ժողովրդին առաջ շարժվելու կուլտուրական և անտեսական զարգացման գործում: Այդ նրանք են ոտաբերկրյա իմպերիալիստներէ ու ֆաշիստներէ հետ գործարք կնքել Թուրքմենիան ԽՍՀՄ-ից անջատելու նպատակով: Նրանք ցանկացել են այս յերկիրը վերածել Հնդկաստանի ու Ալիանստանի դրութեան, այսինքն իմպերիալիստներէ գաղութի: Իսկ վորովհետև նրանք դրա համար անգոր եյին, ասլա առայժմ հանդես են յեկել ֆա-

շիստական հետախույզներէ ու լրտեսներէ գերում: Դրանք թուրքմենական ժողովրդի ստոր թշնամիներն են:

Այժմ այդ թշնամիները, վնասարարները, լրտեսներն ու դավաճանները, վորոնք ձեռք էյին բարձրացրել այն գործի վրա, վորը ժողովրդական արյունով է վողողված, մերկացված են և կլօնչացվեն: (Ծափահարութիւններ):

Խորհրդային իշխանութիւնը և մեր բոլշեկիյան կուսակցութիւնը վոչ վոքի թույլ չեն տա ձեռք բարձրացնել այն բանի վրա, վոր ժողովուրդը նվաճել է և առատորեն վողողված է նրա արյունով: Թող այդ հիշեն մեր բոլոր թշնամիները:

Սակայն, քանի դեռ ԽՍՀՄ շուրջը գոյութիւն ունի կապիտալիստներէ տիրապետութիւնը, քանի դեռ ԽՍՀՄ ներսում գոյութիւն ունեն վերացված շահագործող դասակարգերի մնացորդները, թշնամիները դեռ բազմիցս կիործեն իրենց քայքայիչ աշխատանքը տանելու:

Այդ առանձնապէս հարկավոր է նկատի ունենալ ձեզ՝ Թուրքմենիայի բանվորներին ու բանվորուհիներին, կոլտնտեսականներին և կոլտնտեսուհիներին, կուսակցական ու անկուսակցական աշխատողներին: Թուրքմենիան հատուկ վիճակում է գտնվում—նա միշտ ել համեղ պատառ է յեղել ոտաբերկրյա կապիտալիստներէ համար, գրավելով մեր Խորհրդային Միութեան մեջ սահմանափակ գրութիւն: Ընկերներ՝, աշայուրջ յեղեք դեպի թշնամին:

Ձի կարելի ասել, թե դեռ չմերկացված թշնամիներէ մնացորդները, կուլակները, բեկերը և հակախորհրդայնորեն տրամադրված մոլլաները իրենց վոչնչով չեն արտահայտել տեղի ունցող նախընտրական կամպանիայի մեջ:

Մի բան պարզ է, վոր նրանց անհնար է իրենց թեկնածուներն առաջադրել Գերագույն Խորհրդի ընտրութեան ժամանակ վոչ թե նրա համար, վոր որենքով այդ արգելում է: Վո՛չ, որենքը իրավունք է տալիս ուղած թեկնածուներն առաջադրել, բայց նրանք չեն կարող իրենց թեկնածուներն առաջադրել, վորովհետև այդ նրանց թույլ չեն տալիս մեր բանվորներն ու գյուղացիները: (Ծափահարութիւններ):

Այս պատճառով գրկված լինելով այդպիսի հնարավորութիւնից, նրանք փորձում են ոգտագործել ամեն տեսակ այլ միջոցներ, վորպեսզի մեր շարքերը չփոթութիւն մտցնեն: Նրանք տեղ-տեղ կամացուկ փորձում են վատաբանել կոմունիստներէ ու անկուսակցականներէ բոլի թեկնածուներին: Նրանք փորձում են ամեն տեսակ լուրերի միջոցով վախեցնել բնակչութեանը և

առաջին հերթին կիսադիտակից քաղաքացիներին, վորպեսզի գոնե նվազեցնեն Գերագույն խորհրդի ընտրություններին մասնակցողներին թիվը: Բայց իրենց այս խղճուկ փորձերով դեռ չմերկացված թշնամիները ի վիճակի չեն վորևէ բան ձեռք բերել, վորովհետեւ մեր սոցիալիստական հայրենիքի ամբողջ ժողովուրդը Գերագույն խորհրդի թեկնածուներն առաջադրելիս ու քննարկելիս ցուցաբերած չտեսնված ակտիվությամբ արդեն վորոշակի յե դարձրել իր կամքը, արդեն ասել է, թե ում ոգտին ինքը պիտի քվեարկի: Նա ասել է, վոր պիտի քվեարկի կոմունիստների ու անկուսակցականների բոլորի թեկնածուների ոգտին: Այդ ժողովուրդը պիտի քվեարկի մեր պանծալի բոլշևիկյան կուսակցության անսահման վստահության ոգտին:

Կեցցե՛ մեր հիանալի հայրենիքը — խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միութիւնը: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ՝ «ուռա»):

Կեցցե՛ մեր պանծալի բոլշևիկյան կուսակցութիւնը: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ՝ «ուռա»: Նվագախումբը կատարում է «Ինտերնացիոնալ»):

Կեցցե՛ նա, ում ոգտին ուղղւո՞ւ են քվեարկել վոչ միայն մեր մեծ պետութեան, այլեւ ամբողջ աշխարհի բոլոր աշխատավորները: Կեցցե՛ մեր հարազատ մեծ Ստալինը: (Ծափահարություններ: Բացականչություններ՝ «ուռա»): Նվագախումբը կատարում է «Ինտերնացիոնալ»):

Ա. Ի. ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՌԻ ՅԵՐԵՎԱՆԻ ՍՏԱԼԻՆՑԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՈԿՐՈՒԳԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
9 դեկտեմբերի 1937 թ.

Ընկե՛ր ընտրողներ — բանվորներ, բանվորուհիներ, ծառայողներ, մանկավարժներ, բժիշկներ, գիտնականներ — բոլորդ, վոր այստեղ հանդես եկաք, վոր իմ հասցեյին ձեր բարեկամական զգացմունքներն արտահայտեցիք, վոր Ազգութիւնների խորհրդի պատգամավորութեան համար իմ թեկնածութիւնն առաջադրեցիք, վոր հոգուտ իմ պիտի քվեարկեք, թույլ տվեք այդ առթիվ ձեզ բոլորիդ անկեղծորեն շնորհակալութիւն հայտնել: Յես չեյի կարող հանգիստ կերպով լսել ձեր գովասանքները,

զարգացրեց ու լրացրեց սոցիալիստական հասարակութեան կառուցման ժամանակաշրջանում:

Մեր Սահմանադրութիւնը, վոր մշակել է ընկեր Ստալինը, իր մեջ մարմնավորում է պրոլետարական հեղափոխութեան բոլոր նվաճումները և հանդիսանում է վոչ այլ ինչ, բայց յեթե սոցիալիստական հասարակութեան մասին ստալինյան ուսմունքի շարադրանքը, վոր կծառայի վորպէս ուղեցույց աստղ ամբողջ աշխարհի ժողովուրդների համար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Կատարելով Հոկտեմբերյան հեղափոխութիւնը, մենք հնարավորութիւն ունեցինք հաշվի առնելու մյուս հեղափոխութիւնների պատմական դասերը: Սակայն գյուղատնտեսութիւնը սոցիալիզմի ռեւոլյուցիոն վրա փոխադրելու գործում մենք սովորեցնող չունեցինք: Միայն ընկեր Ստալինը կարողացավ ամբողջ հանճարեղութեամբ մշակել գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման և հարյուր-միլիոնանոց գյուղացիութեանը կուտնտեսային կարգի մեջ ներդրաւելու թեորիան: Ամենակարճ ժամկետում ձեռք բերել այդպիսի համաշխարհային-պատմական հաղթանակ, վորի մասին յերազել անգամ չեյին կարող մարդկութեան լավագույն հանճարները, հասնել այն բանին, վոր դերերով մեկուսացած ապրող հարյուր միլիոն գյուղացիները սկսեցին ապրել ու աշխատել սոցիալիստականորեն, հնարավոր յեղալ միմիայն շնորհիւ Լենինի հավատարիմ աշակերտի—հանճարեղ Ստալինի: (Յերկարատև բուռն ծափահարութիւններ, վորում վեր եմ անվում ովացիայի: «Ուռա» բացականութիւններ ընկեր Ստալինի պատվին):

Ընկեր Ստալինը, տեսնելով մեր շուրջը կապիտալիստական շրջապատում, միշտ սրում էր մեր կուսակցութեան զգոնութիւնը և մեզ սովորեցնում էր, թե ինչպէս պետք է ճանաչել թշնամուն, ինչպէս պետք է նրա հետ անխնա կերպով հաշիւ տեսնել: Վորպէսզի մեր խորհրդային ժողովուրդը կարողանա հանգիստ, խաղաղ ապրել ու աշխատել, դրա համար պետք է ունենալ Կարմիր Բանակ, վորը զինված լինի ռազմական նորագույն տեխնիկայով, ընդունակ լինի ցանկացած ռոպային վոչնչացնել թշնամուն հենց նրա տերիտորիայում, յեթե նա համարձակվի իր խոզի դունչը կոխել մեր խորհրդային բանջարանոցը: Այդպիսի բանակ մենք այժմ ունենք: 16 տարի մենք խաղաղ ենք ապրում այն պատճառով, վոր ընկեր Ստալինի օգնութեամբ ստեղծված է լավ կազմակերպված ու զինված Կարմիր Բանակ,

այն պատճառով, վոր մեր կողմից անշեղորեն անց է կացվում խաղաղութեան քաղաքականութիւն: (Ծափահարութիւններ և վոչյույնի բացականութիւններ ի պատիւ ընկերներ Ստալինի ու վորոշիւնի):

Մեր բոլոր հոյակապ հաջողութիւններով մենք պարտական ենք այն բանին, վոր մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինը ճիշտ է առաջնորդում խորհրդային Միութեան ժողովուրդներին լենինյան ազգային քաղաքականութեան ուղիով, վորի հիման վրա նա ծվեն—ծվեն արված, իրար դեմ չարունակ թշնամաբար տրամադրված ժողովուրդներ ունեցող յերկրից ստեղծեց միասնական հզոր սոցիալիստական պետութիւն—ԽՍՀՄ: (Ծափահարութիւններ):

Ռուսական ցարը ազգային հարցը լուծում էր մտրակով, բանտով, կախաղանով: Դաշնակները՝ հայ ժողովրդի այդ ամենալուսնեղ թշնամիները, ազգային պրոբլեմը լուծում էյին աւրյունով ու մահով: Նրանք իրենց իշխանութեան յերկու տարվա ընթացքում յերկու պատերազմ կազմակերպեցին: Դաշնակների ժամանակ ազգային քաղաքականութիւնը — դա մի ժողովուրդ մյուսի դեմ գազանների նման գրգռելն էր: Ահա թե ինչու Հայաստանը դաշնակներ ժամանակ վորերի յերկիր էր, արցունքի յերկիր, աղքատութեան ու վայրենի կամայականութեան յերկիր:

Միմիայն խորհրդային իշխանութիւնը բացեց նոր, իսկական մարդկային կյանք ծայրերկրյա բոլոր ժողովուրդների համար: Նա տապալեց ճնշողներին: Մեզնում այլևս չկա ազգամիջյան պառակտում: Խորհրդային իշխանութիւնը չտեսնված ուժով առաջ մղեց բոլոր ժողովուրդների կուտուրան — ձեռով ազգային, բովանդակութեամբ սոցիալիստական: Ռուսական պրոլետարիատի ղեկավարութեամբ խորհրդային իշխանութիւնը խորհրդային Միութեան բոլոր ժողովուրդներին հաղորդակից դարձրեց նոր սոցիալիստական կյանքին:

Խորհրդային Հայաստանը բոլոր մյուս ժողովուրդներից աւելի պարտական է խորհրդային իշխանութեանը: Այդ իշխանութիւնը հայ ժողովրդին տվեց վոչ միայն ազատութիւն, այլև խաղաղ գոյութիւն, վորից այդ ժողովուրդն առաջներում զերկված էր: Հայկական ԽՍՀ զարգանում է արագ կերպով, նա կարող էր ե՛լ ավելի արագորեն զարգանալ, յեթե նրա զարգացումը չարգելակեյին հայ ժողովրդի թշնամիները — դաշնակները, արցնկիստական—բուխարինյան վնասարարները, վորոնց բունը

Հիմնականում արդեն չախջախված է: (Բուսն ծափահարություններ: «Ուտա» բացականչություններ ի պատիվ ընկեր Միկոյանի):

Ընկերներ: Դեկտեմբերի 12-ին, ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների պատմական ուղի, հայ ժողովուրդը կցուցադրի իր անսահման նվիրվածությունը Լենինի—Ստալինի մեծ կուսակցությանը: Մենք բոլոր հիմքերն ունենք հուսալու, վոր Խորհրդադային Հայաստանի ընտրողները, բոլորը, վորպես մի մարդ, իրենց ձայնը կտան Լենինյան կուսակցության անդամներին և անկուսակցական թեկնածուներին, վորոնց թեկնածությունը համերաշխորեն դրված է կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի անունից:

Դեկտեմբերի 12-ին Հայաստանի յուրաքանչյուր ընտրող պետք է դա ընտրական տուփերի մոտ, վորպեսզի կատարի իր քաղաքացիական մեծ պարտքը — ընտրել Խորհրդային Եղիանության գերագույն ուղան:

Կեցցե՛ր կոմունիստների ու անկուսակցականների դաշինքը առաջիկա ընտրություններում:

Կեցցե՛ր մեր առաջնորդ, ուսուցիչ և բարեկամ մեծ Ստալինը: (Ամենքը վառփի յեն կանգնում: Դաիլինը բուռն ուլացիա յե սարժում: Տեղերից հնչում են բացականչություններ. «Կեցցե՛ր պատգամավորության մեր թեկնածու ընկեր Միկոյանը և ժողովուրդների սիրելի առաջնորդ ընկեր Ստալինը»):

Վ Ր Ի Պ Ա Կ

Եջ 140-ը պետք է լինի 111 և շարունակաբար մինչև վերջը:

Ա. Ա. ԺԴԱՆՈՎ

ՀԱՌԻ ԼԵՆԻՆԳՐԱԴԻ ՎՈՂՈԳԱՐՍԿԻ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՈԿՐՈՒԳԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. դեկտեմբերի 9-ին

Ընկերնե՛ր: Ամենից առաջ թույլ տվեք խորին չնորհալա-
լուծյուն հայտնել այն բացառիկ բարձր պատվի համար, վոր ինձ
ցույց տվին «Բուլչեիկ» գործարանի, «Ռարոչի» ֆաբրիկայի, Վո-
րոշիլովի անվան գործարանի, Պրոլետարական գործարանի և Վո-
լոդարսկի ընտրական ոկրուգի աշխատավորների Ժողովի բանվոր-
ներն ու ծառայողները, վորոնք իմ թեկնածու թյունն առաջադրե-
ցին ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր լինելու համար:

Այստեղ իմ թեկնածուության վերաբերմամբ ղուցաբերած պատահուկությունը յես գնահատում եմ վոչ իբրև իմ անձնական ծառայություններին արդյունք, այլ իբրև պատահուկուն Լենինի—Ստալինին մեծ կուսակցության քաղաքականությունը, վոր մեզ հաղթանակից հաղթանակ է տանում, և մեր մեծ առաջնորդ՝ Իոսիկ Ստալինին։ (Բռնուն ծափահարություններ։ Յերկար ժամանակ չլող «ուռա»։ Բացականչություններ՝ «Լենինի—Ստալինի կուսակցության մեծ դրոշի համար—ուռա՛»։ Ծափահարություններ)։

ներ) :
Թույլ տվեք այստեղ հայտարարել, վոր այդ վստահությունը
յա՛ վրա, իբրև Գերագույն ինքնակառավարման ձեռն
նշանակության վրա, պարտականություն ե դնում ե՛լ ավելի յեռան-
քունքուն, ե՛լ ավելի համառորեն, ե՛լ ավելի հաստատակամորեն կըռ-
վել մեր յերկրում կոմունիզմ կառուցելու գործում նոր նվաճում-
ներ և հաղթանակներ ունենալու համար : (Բուռն ծափահարու-
թյուններ) :

ԲՅՈՒՆՆԵՐ) :

Ընկերներ, բուլճարներ կուսակցությունը դեպի ՆՍՄ Գերագույն խորհրդի ընտրությունների որը գնում է կոմունիստների և անկուսակցական բանվորների, ծառայողների, գյուղացիների, աշխատավոր խտեղեկների բուլճար, դաշինքով:

Մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեյի Դիմումը մի
յերևելի դոկումենտ է, Վոր շարադրում է մեր Հետադա պայքարի
ծրագիրը և բնութագրում է մեր կուսակցութեան և անկուսակ-
ցական բանվորները, ծառայողները, գյուղացիները ու ինտելի-
գենցիայի դաշինքը ելույթովը:

Մեր կուսակցութիւնը կոմունիստներին և համակրողներին կոչ է անում իրենց ձայնը նույն ուրախությամբ և պատրաստակամությամբ տալ անկուսակցականների ոգտին, ինչպես նա անկամությամբ տալ անկուսակցականների իրենց ձայնը կուսակցականներին կոչ է անում ընտրութիւններին իրենց ձայնը տալ մեր կուսակցութեան անդամների ոգտին: (Ծափահարութիւններ):

Բյուզնդեր) :
 Հնարություններին կոմունիստները և անկուսակցականները
 բռնի պատահաբար չէ, վոր կաղմվել ե: ԽՍՀՄ Գերագույն
 Խորհրդի ընտրություններին կոմունիստները և անկուսակցական-
 ները բռնի ստեղծելու խնդրին մոտենալու համար մենք պետք ե
 ապրեյինք մինչև Հոկտեմբերյան հեղափոխության քսաներորդ
 տարեդարձը:

Մեղաբանի բռնի, վրո մեղանում խորհրդային պետութեան զե-

րազույն որդանի ընտրություններին կնքված և կուսակցութեան և անկուսակցականների միջև, չկա և չի կարող լինել կապիտալիստական վորեն յերկրում: Միայն բոլշևիկյան կուսակցութեանը, վոր կազմակերպել և սոցիալիզմի հաղթանակը, իր շուրջն և միավորել խորհրդային ժողովուրդը, վստահորեն հաղթանակից հաղթանակ և տանում խորհրդային պետութեանը, միայն մեր կուսակցութեանը կարող եր դնել կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի, դաշինքի հարցը, վորովհետև մեր կուսակցութեանն և իսկապես հանդիսանում մեր բազմամիլիոն ամբողջ ժողովրդին վոգեշնչողը և նրա կարծիքների, շահերի, կարիքների, ակնկալութեանների և հույսերի արտահայտիչը: (Ծափահարություններ, վորոնք փոխարկվում են ովացիայի: «Ուռա» բացականչություններ: Բացականչություն՝ «Մեր կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտեյին ուռա՛»):

Ընկերներ՛, սոցիալիզմի հաղթանակի համար մեր լենինյան-ստալինյան կուսակցութեան մղած մեծ պայքարի բոլոր ետապներում մենք պայքարել ենք բանվորների ու գյուղացիների դաշինքն ամբապնդելու համար, պայքարել ենք կոմունիստների և բանվորների ու գյուղացիների դաշինքն ամբապնդելու համար, կուսակցութեան շուրջը քաղաքի ու գյուղի աշխատավորների ամբողջ մասսան համախմբելու համար: Յեւ մենք մոտեցանք, վերջապես, մի այնպիսի մոմենտի,— և դրանումն և մեր կուսակցութեան մեծագույն ուրախութեանն ու յերջանկութեանը,— յերբ կոմունիստների ու անկուսակցականների դաշինքը խորհրդային պետութեան գերագույն որդանի ընտրութեանների հիմքն և կազմում, յերբ կոմունիստների ու անկուսակցականների այդ դաշինքը սոցիալիզմը մեր յերկրում ամբապնդելու, քաղաքի և գյուղի աշխատավոր մասսաների նյութական և կուլտուրական դրութեանը բարելավելու ամբողջ աշխատանքի հիմքն և: (Ծափահարություններ):

Վորպեսզի այդ դաշինքն ամրանար և դառնար ընտրութեանների հիմք, հարկավոր եր հասնել սոցիալիզմի հաղթանակին: Մարդկութեան պատմութեան մեջ առաջին անգամ իրականացվել և նոր, սոցիալիստական պետութեան կառուցելու մեծագույն խնդիրը: Մենք ստեղծել ենք նոր, խորհրդային ժողովուրդը, վորը շահագործման լուծ չի ճանաչում: Մեր յերկրում չկան շահագործող դասակարգեր, չկան գիշատիչներ ու ճնշողներ, չկան բանվոր դասակարգն ու գյուղացիութեանը ստրկացնողներ: Բան-

վորները և գյուղացիները— մեր յերկրի տերերը— միասնական նպատակով են միավորված՝ իրենց համար, սոցիալիստական հայրենիքի բարիքի համար կատարվող աշխատանքով: Այդ ընդհանուր շահերը, սոցիալիստական հայրենիքի բարիքի համար կատարվող ընդհանուր աշխատանքն ել հենց հանդիսանում են խորհրդային ժողովրդի քաղաքական և բարոյական այն միասնութեան հիմքը, վոր նվաճված և ժողովրդի թշնամիների դեմ մղվող պայքարում և վորը սոցիալիզմի հաղթանակի արդյունքն և հանդիսանում: (Ծափահարություններ):

Կոմունիստների և անկուսակցականների անխախտ դաշինքը մեզանում, ընկերներ՛, ինքը կյանքն և ստեղծել, վորովհետև կոմունիստները և անկուսակցականները, մեր հայրենիքի աշխատավորները չունեն ուրիշ շահ, քան մեր խորհրդային հայրենիքի հետագա ամրապնդման, մեր ինդուստրիայի հետագա աճման, կոլտնտեսութեանների հետագա ծաղկման և խորհրդային Միութեան բոլոր քաղաքացիների համար յերջանիկ, ունեւոր և կուլտուրական կյանքի աճման շահերը: Ընտրութեաններին կոմունիստների և անկուսակցականների դաշինքը Ստալինյան Սահմանադրութեան, խորհուրդների իշխանութեան հաղթանակի և ամբապնդման, Լենինի—Ստալինի կուսակցութեան հաղթանակի ուղղակի արդյունքն և:

Մեր ժողովրդի միասնութեանը մենք պարտական ենք նրան, ով մեր ժողովրդին վոգեշնչում և նորանոր հաղթանակների համար, նրան, ում անունը մեր նվաճումների սիմբոլն ու նշանն և,— մեր թանգազին՝ ընկեր Ստալինին: (Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող ծափահարություններ: «Ուռա» բացականչություններ):

Ընկերներ՛: Դեռ Մարքսն եր ուսուցանում, թե դադափարներն ուժ են դառնում, յերբ տիրում են մասսաներին: Մեր կուսակցութեան դադափարները— և դրանում լիովին ու ամբողջութեամբ արդարացան և իրականացան Մարքսի մարդաբանական խոսքերը— մեր կուսակցութեան դադափարները դարձան տասնյակ—միլիոնավոր մարդկանց դադափարները, դարձան մասսաների սեփականութեանը: Մենք մեր նոր, յերջանիկ կյանքը կերտում ենք կուսակցականներն անկուսակցականներից չառանձնացած: Կոմունիստներն անկուսակցականների հետ մեր նոր կյանքը կերտում են միասին և միահամուռ կերպով, և մեր հաղթանակների պտուղներն ել մենք բաժանում ենք միասին և միահամուռ կերպով, վորովհետև դրանք միայն մեր կուսակցութեան հաղ-

թանակները չեն, այլ դրանք մեր ընդհանուր հաղթանակներն են՝ ընկերները: (Բուռն ծափահարություններ):

Կոմունիստների և անկուսակցականների դաշինքը, յերկու միլիոն կոմունիստների և 90 միլիոն անկուսակցական ընտրողների դաշինքը մեր յերկրում մեզ հարկավոր է սոցիալիզմի հետագա հաղթանակների համար, մեր սոցիալիստական ինդուստրիայի հետագա ամրապնդման համար, մեր կոլտնտեսային կարգերի հետագա ծաղկման և ամրապնդման համար, նրա համար, վորպեսզի մեր ժողովուրդն առմիշտ ազատվի շահագործման լծից, նրա համար, վորպեսզի մեր կինը միշտ լինի ազատ և լիբերալ, նրա համար, վորպեսզի մեր յերեսանները լինեն յերջանիկ ու ազատ: (Բուռն ծափահարություններ):

Մեր յերկրի կոմունիստների և անկուսակցական ընտրողների դաշինքը մեզ նրա համար է հարկավոր, վորպեսզի Խորհրդային Միութեան ժողովուրդներն ապրեն հալիտենական բարեկամութեան, յերջանկութեան և բարորութեան մեջ, վորպեսզի աշխատանքի իրավունքը, կրթութեան իրավունքը, յերջանիկ կյանքի իրավունքը միշտ լինի ժողովուրդի անկապտելի սեփականութեանը: (Բուռն ծափահարություններ):

Ընկերներ, ձեզ հայտնի յէ, վոր սոցիալիզմի կառուցման գործը մենք առաջժ մենակ ենք տանում: Մենք աշխարհում միակ սոցիալիստական յերկիրն ենք: Մենք չընկալուած ենք կապիտալիստական պետութեաններով: Դուք գիտեք, թէ խորհրդային իշխանութեանը և մեր բոլշևիկյան կուսակցութեանը ինչ ջանքեր են գործադրել՝ Խորհրդային Միութեան քաղաքացիներին խաղաղ աշխատանքը պաշտպանելու: Մենք միշտ խաղաղութեան կողմն ենք յեղել, բայց թշնամիներն աշխատել են վիժեցնել այդ խաղաղութեանը, վորովհետեւ Խորհրդային պետութեան թշնամիների համար խորհրդային իշխանութեան գոյութեանը միշտ էլ վտանգավոր ուժ է յեղել: Թշնամիները հասկանում են, վոր սոցիալիստական սխտեմի և կապիտալիստականի մրցակցութեան մեջ հաղթանակը սոցիալիզմինը կլինի: (Ծափահարություններ): Այստեղից ել՝ Խորհրդային Միութեան թշնամիների գաղանային ատելութեանը դեպի բանվորների և գյուղացիների պետութեանը:

Չենց խորհրդային իշխանութեան առաջին քայլերից մեզ վիճակվեց մեծագույն ջանքերի գնով պաշտպանել խաղաղութեանը: Մենք մեր յերկրը պաշտպանեցինք ինտերվենտներից: Մեր հայրենիքը միջանի անգամ մագից է կախված յեղել ռազմական նոր

ընդհարման անմիջական սպառնալիքից: Միայն խորհրդային իշխանութեան և կոմունիստական կուսակցութեան հետեղական, իմաստուն և հեռատես քաղաքականութեան շնորհիվ, ընկեր Ստալինի շնորհիվ, վոր ամբողջովին տեսնում է թշնամիների բոլոր մտադրութեանները (բուռն ծափահարություններ, բոլորը վռափ յեն կանգնում), վոր կարողանում է բանալ խորհրդային իշխանութեանը թշնամի կապիտալիստական պետութեանների ամենախորամանկ, ամենասրամիտ կոմբինացիաների վորտեքը, կանխագուշակել նրանց հնարավոր յեղութեանը ու գործողութեանները և իրեն հատուկ խորաթափանցութեամբ և հեռատեսութեամբ Խորհրդային պետութեանից հետ է մղում կապիտալիստական պետութեանների կողմից հնարավոր հարվածները, — միայն դրա շնորհիվ մենք 16 տարվա ընթացքում հնարավորութեան ենք ունեցել ազատվելու ռազմական ընդհարումներից և ապահովելու մեր խաղաղ աշխատանքը:

Մեր գլխավոր թշնամիներն են ռեակցիոն-ֆաշիստական կապիտալիստական պետութեանները: Նրանք պատերազմ են պատրաստում ԽՍՀՄ դեմ: Նրանց ագենտները մեր յերկրում հանդիսանում են տրոցկիստ-բուխարինյան անարգ լրտեսները, գիվերսանտները, տեռորիստները և հետախույզները: Նրանք դիմում են ամենազարեկի հանցագործութեանների, վորպեսզի խախտեն ԽՍՀՄ հզորութեանը և բանվորներին ու գյուղացիներին մի վատութեան անեն: Խորհրդային իշխանութեանն արդեն խորտակիչ հարված հասցրել է այդ ապականութեանը: Նրանց վերջնականապես կջնջենք խորհրդային հողի յերեսից: (Ծափահարություններ):

Յերեք հիմնական ուժ կա, վորոնք մեզ ապահովում են դրսի հարձակումներից: Առաջին ուժը — դա մեր հզոր, ժողովուրդին նվիրված խորհրդային հետախույզութեանն է, մեր պատժիչ ուժները: (Ծափահարություններ):

Յերկրորդ ուժը — դա նոր տեխնիկայով հագեցված և լավ կազմակերպված, Խորհրդային պետութեան թշնամիների համար սարսափելի, մեր սիրելի և հարազատ Բանվոր-գյուղացիական Պարմի Բանակն է: (Բուռն ծափահարություններ):

Յերրորդ ուժը — դա Խորհրդային պետութեան իմաստուն, փորձված և հեռատես խաղաղասեր քաղաքականութեանն է: Յեվ յեթե ֆաշիստական ռեակցիոն պետութեանները յերրեւ համարձակվեն փորձել մեր հայրենիքի սահմանների ամրութեանը, ապա

ներանք խորհրդային ժողովրդի մոտ պայքարի այնպիսի միջոցների կհանդիպեն, վորպիսիք լիովին բավարար կլինեն Փաշխտական բանդաները բոլորովին ջախջախելու համար: (Բուռն ծափահարություններ):

Այսպես է իՍՆՄ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին կոմունիստների և անկուսակցականների բռնի խնդիրների բանը: Բոլշևիկների կուսակցութիւնը հավատացած է, վոր լիակատար հաղթանակ են տանելու բռնի թեկնածուները: (Ծափահարություններ):

Յերկու որ հետո մեր յերկրի աշխատավորները կնրթան քվեաւորների մոտ: Մեր կուսակցութեան լողունքն է՝ բոլորը դեպի ընտրությունները: Յեթե ընտրություններին գան նաև թշնամիները, իսկ նրանք կգան, վորովհետև մենք ունենք ընդհանուր, ուղղակի, հավասար ընտրական իրավունք գաղտնի քվեարկութեամբ, ապա մեր խնդիրը, կոմունիստների և անկուսակցականների բռնի խնդիրը—նրանումն է, վոր մեր կազմակերպւածութեամբ թշնամիներին թողնենք խղճուկ միայնակութեան մեջ, լիակատար մեկուսացման մեջ:

Ընկերներ: Աշխատավոր մարդու յուրաքանչյուր ձայնը ընտրություններին կարևոր է, վորովհետև յուրաքանչյուր ձայն ժողովրդական այն միասնութեան մի մասն է, վորը թշնամիների համար ահեղ ուժ է և խորհրդային իշխանութեան բոլոր բարեկամների համար հզոր մի պատվար:

Ստալինյան Սահմանադրութիւնը գործի յե դրված: Ներկա ժողովը Ստալինյան Սահմանադրութեան կենդանի մարմնավորումն է: Այստեղ հավաքվել են Վոլոդարսկի ոկրուգի ընտրողները: Այստեղ ներկա յեն տասնութամյա կոմյերիտականներ և կոմյերիտուհիներ, վորոնք, մեր ընտրական որենքի համաձայն, մեր յերկրի լիիրավ քաղաքացիներն են. այստեղ մենք տեսնում ենք զանազան ազգութիւնների ներկայացուցիչներ. այստեղ մենք տեսնում ենք ազատագրւած լիւրավ կնոջը: Ստալինյան Սահմանադրութիւնն արդեն դարձել է աշխատավոր մասսաները Լենինի—Ստալինի կուսակցութեան շուրջը համախմբելու միջոց, վորը բանվորներին և գյուղացիներին վոգեւորում է նոր հաղթանակներ տանելու:

Ընկերներ: Ամենքը գիտեն, թե մեր յերկրի համար ինչ է Լենինգրադը՝ արդշունաբերական և կուլտուրական մի խոշորագույն կենտրոն, Խորհրդային Միութեան հյուսիս-արևմտյան

սահմանի առաջավոր ֆորպոստը: Լենինգրադի աշխատավորները հասուկ պատասխանատւութիւն են կրում մեր հայրենիքի առջև: Համերաշխորեն, մեկ մարդու պես, դեկտեմբերի 12-ին դուրս գանք ընտրութիւնների և ցույց տանք, վոր Լենինգրադն ու իր աշխատավորները լավ են գիտակցում իրենց խնդիրներն ու պատասխանատւութիւնը, ինչպես սոցիալիստական հայրենիքի և մեր բոլշևիկյան կուսակցութեան առաջավոր, անխորտակելի պատվարը: (Բուռն ծափահարություններ):

Թող Սերգեյ Միրոնովիչ Կիրովի լուսավոր պատկերը, վորն ընկավ անարգ դավաճանների, լրտեսների և հետախույզների, բանվոր դասակարգի խեղդիչների ստոր ձեռքով, թող այդ լուսավոր դեմքը վոգեշնչի Լենինգրադի աշխատավորներին և մեր յերկրի բոլոր աշխատավորներին նոր հաղթանակների, նոր նվաճումների և միշտ լինի թշնամիներին անողոքաբար ջախջախելու, կոմունիզմի վերջնական հաղթանակի համար պայքարելու կոչ:

Կեցցե՛ք մեր խորհրդային մեծ ժողովուրդը:

Կեցցե՛ն Լենինգրադի աշխատավորները:

Կեցցե՛ք կոմունիստների և անկուսակցականների բռնի Գերագույն Խորհրդի առաջիկա ընտրութիւններին:

Կեցցե՛ք բոլշևիկների կուսակցութիւնը:

Կեցցե՛ք մեր մեծ Ստալինը: (Բուռն, յերկար ժամանակ չլռող ծափահարություններ, վորումք վերածվում են ովացիայի):

ՃԱՌ ԼԵՆԻՆԻ ԱՆՎԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՅԻ ՏՏՆՐ

ԿԱՅԱՅԱՄ ՄԻՏԻՆԳՈՒՄ

1937 թ. դեկտեմբերի 10-ին

Ընկերներ, թույլ տվեք ինձ խորին շնորհակալութիւն հայտնել Վոլոդարսկի ընտրական ոկրուգի աշխատավորներին այն բարձր վստահութեան և պատիւի համար, վոր նրանք ինձ ցույց տվին՝ իմ թեկնածութիւնն առաջադրելով իՍՆՄ Գերագույն Խորհրդի պատգամավոր լինելու համար: (Բուռն ծափահարություններ):

Յես առանձնապես հպարտանում եմ, վոր ինձ յերջանկութիւն վիճակվեց Լենինի մեծ քաղաքում քվեարկելու, նրա Վոլոդարսկի առաջավոր ընտրական ոկրուգի կողմից, վորտեղ

քիչ ձեռնարկություններ չկան մարտական փառավոր տրադիցիաներով, պիտերյան հեղափոխական պրոլետարիատի տրադիցիաներով: (Բուռն ծափահարություններ):

Ընկերներ, այստեղ այնքան շատ դուստանական խոսքեր ասվեցին իմ հասցեյին, վոր նույնիսկ յես ինձ չեմ ճանաչում: (Ծափահարություններ, ծիծաղ): Այն, ինչ այստեղ խոսվեց իմ ծառայությունների մասին, — վորոնք մեծ չեն, — և այն վստահությունը, վոր այստեղ արվեց ինձ իբրև Գերագույն խորհրդի պատգամավորության թեկնածուի, յես ամենից առաջ և ամենից շուտ վերադրում եմ աշխատավորներին վստահությանը դեպի մեր մեծ կուսակցությունը, վորի վորդին եմ յես, — Լենինի — Ստալինի կուսակցությունը: (Բուռն ուղացիանք: Բացակայելուքներ՝ «Ընկեր Ստալինին ուռա»):

Այն վստահությունը, վոր ինձ ցույց ե տրված Գերագույն խորհրդի անդամության իմ թեկնածությունն առաջադրելով, յես կաշխատեմ արգարացնել իմ հետագա աշխատանքի մեջ և պարտավորվում եմ ե՛լ ավելի համառ և հաստատակամորեն աշխատել իբրև մեր կուսակցության վորդի՝ ի շահ ժողովրդի: (Բուռն ծափահարություններ):

Ընկերներ, վաղը չե մյուս օրվա՝ Գերագույն խորհրդի ընտրությունները մեծ տոնի օր և ԽՍՀՄ բոլոր ժողովուրդների աշխատավորների՝ բոլոր կյանքի կուսակցության շուրջը միանալու ցույց կլինեն:

Խորհրդային Միության ընտրական ուղիներում կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր առաջադրած բոլոր թեկնածուները, մեր կուսակցությանը և խորհրդային իշխանությանը նվիրված արժանավոր մարդիկ են հանդիսանում: Ձայն տալով կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր թեկնածուների ոգտին, ժողովուրդը նրանց ոգտին ձայն կտա ամենից առաջ իբրև մեր կուսակցության քաղաքականությանը, խորհրդային իշխանության քաղաքականությանը, մեր բազմամիլիոն ժողովրդի քաղաքականությանը հավատարմորեն և հետևողաբար կենսագործողների ոգտին:

Ընկերներ, մեր իրավակարգի առանձնահատկությունը, ինչպես այդ մասին ասում ե մեր կուսակցության կենտրոնական կոմիտեյի Դիմումը, նրանումն ե, վոր նա, խորհրդային իրավակարգը, ապահովում ե մարդկանց, նրանց ընդունակությունների, նրանց տաղանդների արագ աճումը: Դեռ յերեկ քիչ

հայտնի մարդիկ կարճ ժամանակի ընթացքում դառնում են ընդհանուր հարգանքի արժանի հանրածանոթ գործիչներ: Ահա թե ինչու, աստիճաններից դուրս, դուրս յուրեքից դուրս, դրաված պոստից դուրս, Գերագույն խորհրդի պատգամավորության մեր բոլոր թեկնածուները վայելում են կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր պաշտպանությունը և արժանի յեն ժողովրդի վստահությանը:

Խորհրդային իրավակարգը, ընկերներ, նրանով ե նշանավոր, վոր վոր նրանում «ավելորդ մարդիկ» չկան: Յես հիշում եմ Գորկու յերկերը, վորը վարպետորեն նկարագրում եր հին կյանքը: Նրա հայտնի «Հատակում» պիեսում հերոսներից մեկը, կապիտալիստական կարգերի կողմից հունից դուրս չպրտված մեկը, դժբախտության իր ընկերուհուն ասում ե. «Դու ամեն տեղ ավելորդ ես... և հենց աշխարհի բոլոր մարդիկ ավելորդ են...»: Այդ անիծված անցյալը, վորտեղ աշխատավոր մարդկանց վիճակվում եր իրենց ավելորդ համարել, հավիտենականության դիրկն ե ընկել:

Խորհրդային իրավակարգի առանձնահատկությունն այն ե, վոր նրանում ավելորդ մարդիկ չկան: ԽՍՀՄ մեջ յուրաքանչյուր ազնիվ աշխատող խոշորագույն կապիտալ ե, մեր սոցիալիստական հասարակության հիմնական արժեքը: Խորհրդային յերկիրը յուրաքանչյուր մարդու համար ապահովում ե աշխատանքի և յերջանիկ, ուրախ կյանքի իրավունքը:

Խորհրդային յերկիրը շահագրգռված ե, վոր իր մեջ տարեցտարի բազմապատկվի բնակչության քանակը և վոր ԽՍՀՄ մեջ ապրի վոչ թե 170 և վոչ ել 180 միլիոն մարդ, այլ, յենթադեռնք, մի 100 միլիոնով ավելի: (Բուռն ծափահարություններ և ուրախ հավանություններ ամբողջ դահլիճի կողմից): Խորհրդային հողի վրա, խորհրդային արևի տակ տեղ կգտնվի յուրաքանչյուր աշխատավորի համար:

Ընկերներ, դեկտեմբերի 12-ին Խորհրդային Միության աշխատավորները կտան մեր հաղթանակների հանրագումարը, բոլոր չեխիկյան կուսակցության քաղաքականության հանրագումարը:

Դեկտեմբերի 12-ին գործի կզգվի ԽՍՀՄ Սահմանադրության, սոցիալիստական դեմոկրատիզմի Սահմանադրության սահմանած ընտրական սիստեմը:

ԽՍՀՄ Սահմանադրությունը մեր դարաշրջանի յերեկի դուկումենտն ե, վորի մեջ արտացոլված են սոցիալիզմի նվաճում-

ները, գրանցված են ծանր պայքարում աշխատավորների նվաճած իրավունքները:

Ստալինյան Սահմանադրությունը կյանք է առել մեր յերկրում: Հենց այս ժողովը, վորտեղ ներկա յեն թե՛ յերիտասարդ ընտրողներ, թե՛ կանայք, ԽՍՀՄ լիբրավ ու ազատ քաղաքացուհիները, թե զինվորական ընկերներ, ինչպես և զանազան ազգությունների մարդիկ, ցույց է տալիս այդ: Բուրժուազիայի տիրապետության օրով սրանք բոլորը զրկված կլինեյին քաղաքացիական իրավունքներից:

Խորհրդային յերկիրը, հաղթանակած սոցիալիզմի յերկիրը, աշխարհում ամենադեմոկրատական Սահմանադրությունն ունի, վորի մասին Խորհրդային Միության սահմաններից այն կողմն ապրող մարդիկ յերազել միայն կարող են: Կապիտալիստական յերկրներում դեմոկրատիան իրենից ներկայացնում է թղթի մի կտոր—այնտեղ դեմոկրատիան հարուստների համար է, և այնտեղ բանվորների իրավունքը նրանումն է, վոր չորս տարին մեկ անգամ նրանք կարող են ձայն տալ Փարբիկանտների, գործարանատերերի, կալվածատերերի, միլիարդատերերի ոգտին. այնտեղ իշխանությունը կապիտալի ձեռքին է գտնվում, այնտեղ հասարակական ամբողջ կյանքը փողի պարկն է կառավարում,—հետևաբար, այնտեղ չի կարող լինել իսկական ազատություն, հավասարություն և յեղբայրություն:

Միայն ԽՍՀՄ մեջ, սոցիալիզմի հաղթանակների հիման վրա, աշխատավորներն ոգտվում են բոլոր իրավունքներից, նույն թվում ամենադեմոկրատական ընտրական իրավունքից, վորը մենք դեկտեմբերի 12-ին կերթանք իրականացնելու: (Բառքն, յերկար ժամանակ չլռող ծափահարություներ):

Բուրժուական կուսակցությունները, հանդես գալով ընտրություններին, աշխատավորներին կերակրում են դեկլարացիաներով և խոստումներով, գրոշի արժեք ունեցող դատարկ թղթներով, վորովհետև նրանք, այդ դեկլարացիաներն ու խոստումները, հետ են վերցվում հենց նույն օրը, յերբ բուրժուական այս կամ այն կուսակցությունը մեծամասնություն է ստանում ընտրություններին: Այդ է յարեյություն, ստի և կեղծավորություն վրա հիմնված բուրժուական պառլամենտարիզմի եյությունը:

Իսկապես ժողովրդական կուսակցություն հանդիսանում է միայն մեր կուսակցությունը, բուլղեիկյան կուսակցությունը, վոր իր մեջ է ծծել բանվոր դասակարգի լավագույն մարդկանց,

պայքարի ու շինարարության յերկար տարիներով սերտորեն կապված է բանվոր դասակարգի հետ, մի կուսակցություն, վորը մեր յերկրում աշխատավորների համար ապահովել է սոցիալիստական յերջանիկ կյանք, իսկական ժողովրդական կուսակցություն է հանդիսանում:

Նա իր ամբողջ եյությունը կապված է ժողովրդի, նրա կյանքի, նրա աշխատանքի հետ:

Բուլղեիկյան կուսակցությունը զինված է ամենաառաջավոր ուսմունքով՝ Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի ուսմունքով: Այդ ուսմունքը մարմնավորված է մեր յերկրում, հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում:

Բուլղեիկների խոսքը գործից յերբեք չի տարբերվում: Նրանք միշտ էլ իրենց լողունդներն ու ծրագրերը իսկական կյանք են դարձնում: Ահա՛ թե ինչումն է Լենինի—Ստալինի կուսակցություն ուժը: (Ծափահարություներ: Բացականչություներ. «Ուռա՛», «Կեցցե՛ բուլղեիկյան կուսակցությունը», «Կեցցե՛ մեր առաջին թեկնածու Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալինը»):

Լենինի—Ստալինի կուսակցությունը միշտ էլ պայքարել է բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դաշինքն ամրապնդելու համար, կոմունիստների և անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների ու աշխատավոր ինտելիգենցիայի դաշինքն ամրապնդելու համար:

Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին կոմունիստների և անկուսակցականների սերտ բլոկը մեր խորհրդային ժողովրդի միասնության արտահայտությունն է: Բարոյական և քաղաքական միասնության մեջ է խորհրդային ժողովրդի հզորության գաղտնիքը: Իր հզորությունն ու վեհությունը, կուսակցությանը տաճած իր վստահությունը խորհրդային ժողովուրդը մարմնավորել է մի անվան մեջ, վորը մի ջահ է ամբողջ աշխատավոր մարդկության համար, մեր առաջնորդ և ուսուցիչ ընկեր Ստալինի անվան մեջ: (Բուռն ուլացիա: Բացականչություներ. «Ուռա՛», «Կեցցե՛ ընկեր Ստալինը»):

Ընկեր Ստալինը ստախանովականների Համամիությունական խորհրդակցությանն արտասանած ճառում նշեց մեր հեղափոխության տարբերիչ առանձնահատկությունը: Նա ասաց, վոր մեր հեղափոխությունը միակն է, վորը չի միայն փչրել է կապիտալիզմի կապանքները և ժողովրդին ազատություն տվել, այլ դեռ կարողացել է ժողովրդին ունեոր կյանքի նյութական պաշ

մաններ տալ: Սրանումն է մեր հեղափոխության ուժն ու անպարտելիությունը:

Այդ բարիքներն աշխատավորները վայելում են և կվայելեն ավելի ու ավելի մեծ չափով, վորովհետև սոցիալիզմի հաղթանակը խորհրդային ժողովրդի նյութական և կուլտուրական պահանջմունքներն ավելի ու ավելի բավարարելու հնարավորություններ է տալիս:

Այդ ամենը մեզ ձերարար չի տրվել: Դրա համար պահանջվել է պաշտպանել ու ամրապնդել խորհրդային իշխանությունը, ջախջախել ինտերվենտների հրոսակախմբերը, ջարդուխուր անել ժողովրդի բազմաթիվ թշնամիներին, վորոնք փորձել են մեզ հետ տանել դեպի կապիտալիզմ: Պահանջվել է ստալինյան կամքն ու վճռականությունը, վորպեսզի դրոհներ կապիտալիստական տարրերին և վոչնչացնեն շահագործող դասակարգերը ԽՍՀՄ մեջ: Պահանջվել են ստալինյան յերկու հնգամյակ, բանվոր դասակարգի և բոլոր աշխատավորների լարված պայքարի տարիներ, վորպեսզի սոցիալիստական հզոր ինդուստրիա ստեղծենք, վորպեսզի սոցիալիստական ձևով վերաշինենք անհատական գյուղացիական մանր տնտեսությունները, ստեղծենք ու ամրապնդենք կոլտնտեսային կարգերը, վորպեսզի մեր յերկրի բազմամիլիոն ժողովուրդներին համախմբենք Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների միասնական Միություն մեջ, վորպեսզի մեր ազատությունն ու անկախությունը ասպահովենք դրսի վտանգություններին:

Մեծ ջանքեր են պահանջվել սոցիալիստական շինարարություն բոլոր տեղամասերում, վորպեսզի մեր յերկիրը 1937 թ. դեկտեմբերի 12-ին դա ինչպես սոցիալիստական հզոր մի տնություն, ինչպես մի յերկիր, վոր գորություն ունի ինչպիսի մեքենաներ և արտադրության գործիքներ ասես արտադրելու, ինչպես մի յերկիր, վորտեղ կոլտնտեսային կարգերը հաղթանակել են ընդմիշտ և անվերապարձ, ինչպես մի յերկիր, վորն աշխատավորների համար յերջանիկ, ուրախ կյանք է ապահովել:

Մենք ուժեղ ենք: Մենք ունենք քաջարի, փառապանծ Բանվորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակ, աշխարհում լավագույն բանակը, վոր հիանալի հազեցված է ուղղական ամենաժամանակակից տեխնիկայով:

Այս է ստալինյան յերկու հնգամյակների հանրադրումարը,

Հոկտեմբերյան սոցիալիստական Մեծ հեղափոխության 20 տարիներին հանրադրումարը:

Մենք այժմ տմեն ինչ ունենք, վորպեսզի ե'լ ավելի արագ առաջ շարժվենք, ե'լ ավելի վեր բարձրացնենք կուլտուրան, դիտությունը, արվեստը, ե'լ ավելի լրիվ բանանք սոցիալիստական նոր կարգերի հրաշալի հատկությունները:

Այժմ մեր գլխավոր թշնամիներ հանդիսանում են Փաշիստական կապիտալիստական ռեակցիոն պետությունները, վորոնք մեր կան յերկիրն են ուղարկում և իբրև լրտեսներ ոգտադրում դարչյերկիրն են ուղղվել արոցկիստներին, ռիկովականներին, բուխարինականներին: Այդ անարգ ալլասերվածները վաճառվել են կապիտալին և նպատակ են դրել վերականգնել կապիտալիստական ստրկությունը մեր յերկրում:

Մենք պաշտպանել ենք խաղաղությունը և մեր յերկրում ահա արդեն 16 տարվա ընթացքում ապահովել խաղաղ սոցառ աշխատանքը, կիրառելով արտաքին խաղաղասեր քաղաքականություն: Մենք այսուհետև ել կպաշտպանենք խաղաղության գործը:

Ի՞նչ է հարկավոր դրա համար:

Դրա համար հարկավոր է ջարդել թշնամիներին ներսում, վորպեսզի մեր յերկրում չմնա վոչ մի լրտես, դիվերսանտ և տեռորիստ, ճապոն-գերմանական Փաշիզմի լրտես, վորպեսզի նրանք ջնջենք յերկրի յերեսից, վորպեսզի նրանք չապականեն յնջենք յերկրի յերեսից, վորպեսզի ժողովրդի թշնախորհրդային ոգը: Մինչև վերջ վոչնչացնենք ժողովրդի թշնամիներին, վորպեսզի մեր յերկրի աշխատավոր մարդը կարողանա սոցիալիզմ կառուցել առանց հետ նայելու և յերկյուղ կրելու, թե թշնամիները կարող են դանակ խրել նրա թիկունքը: Այս է խորհրդային իշխանության և կոմունիստական կուսակցության խնդիրը: Յեվ այդ խնդիրը խորհրդային իշխանությունը և մեր կուսակցությունը հաջող կերպով լուծում են և կլուծեն:

Յեվ յեթե Խորհրդային Միության սահմաններից դուրս թշնամիների վտանքը այնպես յեռ են գալիս, վոր նրանք չեն համբերում և ուզում են չոչափել Խորհրդային Միության սահմանները, ապա խորհրդային ժողովուրդը ներկայումս բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն ունի Փաշիստական բանդաները լիովին ջախջախելու համար: Յեթե թշնամին փորձի հարձակվել մեր հայրենիքի վրա, ապա շատ շուտով իր կաշու վրա կգդա մեր կարգերի ամբողջ ուժը, կոմունիստների և անկուսակցականների բոլոր ամբողջ ուժը: Թշնամու բանը վա՛տ կլինի: (Բուռն ուլա-

ցիաներ: «Ուռա» բացականչութիւններ: Տեղերից ձայներ. «Մեր դարի հանճարին—ընկեր Ստալինին ուռա՛», «Ընկեր Յեթուկին ուռա՛», «Ընկեր Վորոշիլովին ուռա՛»):

Ընկերներ, չե՞ք վոր պատկերացնել ե հարկավոր, թե ինչ էյին մտադրվում դավաճանները, խորհրդային ժողովրդի թշնամիները: Նրանք մտադրվում էյին մեր յերկրում վերականգնել կապիտալիստների և կալվածատերերի իշխանութիւնը, աշխատավորների վզին նորից դնել շահագործման լուծը, խլել մեր կնոջից իրավունքները, մեր յերիտասարդութիւնից՝ իրավունքները, վերացնել կոլտնտեսութիւնները, և հետ տալ Փարբիկաները կապիտալիստներին, իսկ հողը՝ կալվածատերերին: Այդ յերբե՛ք չի լինի, ընկերներ: (Բուռն ովացիաներ):

Թշնամիները քիչ վատութիւն չեն արել բանվորներին ու գյուղացիներին, վորտեղ վոր կարողացել են: Մենք այս տարիներին Լենինգրադում տեսել և ջարդել ենք ամեն գուշի թշնամիներին:

Նրանք մեր ժողովրդին անփոխարինելի կորուստ պատճառեցին՝ սպանելով Սերգեյ Միրոնովիչ Կիրովին:

Ուստի մեզ, լենինգրադցիներին վրա, վորոնք կանգնած են ԽՍՀՄ առաջավոր Փորպոստում, մեր հայրենիքի հյուսիս-արեւմտյան սահմանների մոտ, հսկայական պատասխանատւութիւն կա: Ծարունակ ղեպի Լենինգրադ են ձգվում թշնամիների, Փաշիտական խոշոր գիշատիչների և նրանց փոքր գործակատարների կեղտոտ թաթերը: Ծարունակ այստեղ, Լենինգրադ են սողում լրտեսներ, գիւլերսանտներ: Մենք, լենինգրադցիներս, վոչ մի վայրկյան չենք կարող մոռանալ այդ մասին և պետք ե միշտ արթուն լինենք:

Վոլոդարցիները, Վոլոդարսկի ընտրական ոկրուգի աշխատավորները, Վոլոդարսկի ռայոնի Փարբիկաների ու գործարանների բանվորները մեծ դեր են խաղում մեր Խորհրդային Միութիւնի պաշտպանութիւնն ամրապնդելու գործում: Յես կարծում եմ, վոր վոլոդարցի ընկերներն իրենց հայրենիքի առջև պարտական չեն մնա և կանեն ամեն ինչ, ինչ իրենցից ե կախված: Խորհրդային Միութիւնի խաղաղ աշխատանքն ու պաշտպանութիւնը ամրապնդելու համար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ընկերներ, ձայն տալով կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուների ոգտին, խորհրդային ժողովուրդը ձայն կտա սոցիալիստական ինդուստրիայի հետագա վերելքի ոգտին, կոլտնտեսութիւնների հետագա ամրապնդման ոգտին,

ունեւոր և կուլտուրական կյանքի հետագա ծաղկման ոգտին, մեր հայրենիքի ազատութիւն և անկախութիւնի ոգտին:

Ընտրութիւնները ուր մոռենում ե: Բոլորս ղեպի ընտրութիւններ, ընկերներ: Թո՛ղ ընտրութիւնները դառնան բոլշևիկյան կուսակցութիւնի շուրջը մեր ժողովրդի միասնութիւնի հզոր ղեմոնստրացիա: Թող ընտրութիւնները դառնան ահեղ նախաձեռնարկ: Թո՛ղ այս ընտրութիւնները զգուշացում թշնամիների համար: Թո՛ղ այս ընտրութիւնները ամբողջ աշխարհի մեր բարեկամներին ցույց տան խորհրդային ժողովրդի ուժն ու համախմբվածութիւնը: Թող այս ընտրութիւնները Խորհրդային Միութիւնի սահմաններից այն կողմը յեղած մեր բարեկամներին վոգեւորեն կապիտալի դեմ ինքնազոհ պայքարը շարունակելու:

Բոլորս ղեպի ընտրութիւնները: Հանուն սոցիալիզմի նոր նվաճումների: Հանուն կուլտուրայի ծաղկման մեր յերկրում: Հանուն այն բանի, վոր խորհրդային մեծ, բաղամիլիոն ժողովուրդը գնա միշտ առա՛ջ ու առա՛ջ, նախապատրաստելով կոմունիզմի հաղթանակը:

Կեցցե՛ք Խորհրդային Միութիւնի մեծ ժողովուրդը:

Կեցցե՛ք մեր խորհրդային հայրենիքը:

Կեցցե՛ք կոմունիստների և անկուսակցականների դաշինքը ԽՍՀ Միութիւնի Գերագույն Խորհրդի ընտրութիւններին:

Կեցցե՛ք մեր կուսակցութիւնը և մեր մեծ, սիրելի Ստալինը: (Բուռն, յերկար ժամանակ շող ովացիա: Բոլորը վոտի յեմ կանգնում և «Ինտերնացիոնալ» յերգում):

Ն. Ի. ԲԵԺՈՎ

ՀԱՌ ԳՈՐԿԻՒ ՔԱՂԱՔԻՒ ԳՈՐԿԻՒ-ԼԵՆԻՆՅԱՆ
ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՈՅՐՈՒԳԻ ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. դեկտեմբերի 9-ին

Ընկերներ՝, հանդես յեկող հոկտոբերներից հետո, վերոնք ձեր առաջ ամեն կերպ դժվարանեցին իմ թեկնածությունը և վերոնք Ներքերծժողովմատի աշխատանքին այնպիսի բարձր գնահատական տվին, ինձ համար հանդես դալը մի փոքր դժվար է։ Ուստի թույլ տվեք ամենից առաջ այդ բարձր գնահատականն ընդունել վո՛չ թե իմ անձնական հատկությունների և անձնապես իմ մատուցած ծառայությունների հաշվին, այլ Լենինի—Ստալինի կուսակցության հաշվին (փոքրիկալի, յերկար ժամանակ

չլռող ծափահարություներ), այն կուսակցության հաշվին, վորը դատարարակել է ինձ, աճեցրել, առաջ քաշել և կանգնեցրել այն տեղամասում, վորտեղ յես այսօր աշխատում եմ։ (Փոքրիկալի ծափահարություներ)։

Ներքերծժողովմատի որդանները աշխատանքի այդպիսի բարձր գնահատականը մենք ամենից առաջ պարտական ենք մեր կուսակցությանը։ Իսկ յես, իմ ուժերի և ընդունակությունների համեմատ, ջանում եմ ազնվաբար և բոլշևիկորեն կատարել այն խնդիրները, վորոնք ինձ վրա դրել է կուսակցությունը և մեր խորհրդային կառավարությունը։ Իսկ մեր կուսակցությունն ամբողջ խորհրդային ժողովրդի շահերն է արտացոլում։ Հետևաբար, այդ խնդիրներն իրագործելը բոլշևիկի համար հեշտ, պատվալոր և հաճելի բան է։ (Փոքրիկալի ծափահարություներ)։

Ընկերներ՝, այստեղ հանդես յեկող հոկտոբերներից մեկն իր ճառում բերեց մի բանաստեղծական համեմատություն. ինձ ևս թույլ տվեք բանաստեղծաբար տրամադրվել ու մի վորոշ բանաստեղծական ներածականից սկսել։

Յերբ մեռավ Վլադիմիր Իլյիչ Լենինը, յերբ մեռավ մեր կուսակցության ստեղծողը, ամբողջ մարդկության աշխատավորների առաջնորդ և ուսուցիչ Վլադիմիր Իլյիչ Լենինը, բանաստեղծներից մեկը հետևյալը գրեց.

«Портретов Ленина не видно:

Похожих не было и нет.

Века уж дорисуют, видно,

Нedorисованный портрет».

(Լենինի պատկերներ չեն յերևում—

Նմանները չեն յեղել և չկան։

Դարերը կավարտեն, յերևի,

Անավարտ մնացած պորտրեն)։

Դուք, իհարկե, հասկանում եք, վոր բանաստեղծը նկատի յե ունեցել Վլադիմիր Իլյիչի վո՛չ թե լուսանկարչական պորտրենները, այլ նրա ամբողջ դեմքը, նրա բոլոր գործերը, և այնպես է համարել, վոր դարաշրջանի այդ մեծագույն մարդու պատկերը միայն դարերը կարող են ավարտել։ Բանաստեղծը սխալվեց ու իր հաշիվների մեջ խիստ սխալված դուրս յեկավ։ Յերևի նա մեր կուսակցությունը բավականաչափ լավ չեր ճանաչում։ Գտնվեց հեղափոխության այնպիսի արվեստագետ, մեր սոցիալ-լիստական չինարարության այնպիսի ճարտարագետ, վորը վո՛չ

Թե դարերի, վո՛չ թե հարյուրավոր և նույնիսկ վո՛չ թե տասնյակ տարիների ընթացքում կարողացավ մեր խորհրդային յերկիրը չտեսնված բարձրության հանել և դրանով իսկ նկարել Վլադիմիր Իլյիչի պատկերը, վորի մասին բանաստեղծը գրել էր իր բանաստեղծության մեջ: Լենինյան դարաշրջանի այդ մեծագույն, հանճարեղ արվեստագետը, սոցիալիստական շինարարության այդ ճարտարագետը, վորն իրականում նկարեց Լենինի պատկերն, ինչպիսին այն պետք է լինի, մեր առաջնորդ և ուսուցիչ ընկեր Ստալինն է: (Փոքորկալի, յերկարատև ծափահարություններ, բացականչություններ՝ «ուու», ամբողջ դաշինքը վոտֆի յե կանգնում):

Ընկերներ՛ր, Վլադիմիր Իլյիչի պատկերը, վոր բանաստեղծը նկատի ուներ,—այդ սոցիալիզմն է, իսկ սոցիալիզմը—այդ արդեն վերացական յերազ չէ, այլ ուսուցիչուն, այդ այն է, ինչ նվաճված և գերանցված է մեր Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: (Փոքորկալի, յերկարատև ծափահարություններ):

Այդ մեծագույն հաղթանակը մենք ամենից առաջ պարտական ենք կուսակցությանը և մեր առաջնորդ ընկեր Ստալինին: Այդ մի մարդ է, վորը կարողացել է իր մեջ ներծծել մեր ժողովրդի ամբողջ իմաստությունը: Այդ մի մարդ է, վորը կարողացել է իր մեջ ներծծել մեր ժողովրդի բոլոր լավագույն ակնկալությունները: Այդ մի մարդ է, վորն ամեն ոք զգում է մեր ժողովրդի կարիքները և, որը-որին ղեկավարելով նրան, հաղթանակից հաղթանակ է առաջնորդում մեզ: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Ընկերներ՛ր, այդ մի մարդ է, վորը, լենինյան ավանդներից վո՛չ մի քայլ չնահանջելով, բոլոր դժվարությունները հաղթահարելով, մեր կուսակցությունը ղեկավարելով, մեր յերկրի ժողովուրդներին ղեկավարելով, կարողացավ լենինյան ժառանգությունը վո՛չ միայն պահպանել, այլև շատ ու շատ անգամ այդ ժառանգությունը բազմապատկել: (Փոքորկալի, յերկարատև ծափահարություններ):

Ընկերներ՛ր, ահա արդեն քսանմեկերորդ տարին է յեկել, ինչ ապրում ու վողջ-առողջ է մեր Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունը, վոր աշխարհում առաջինն է:

Ահա՛ արդեն քսան տարի Խորհրդային Միությունը կանգնած է, ինչպես գրանիտե ժայռ, ինչպես անմատչելի բերդ, և ամեն ոք ամրանում, աճում ու ավելացնում է իր հզորությունը՝ ի սար-

սափ թշնամիների և հուրախություն ամբողջ մարդկության աշխատավորության:

Ա՛յն, ինչի մասին մարդկության լավագույն մտքերը շատ դարեր են յերազել, ա՛յն, ինչի մասին գրվել է հազարավոր գրքերում, —այդ ամենը, ընկերներ՛ր, մի ինչ-վոր՝ ինչպես գիտնականներն են արտահայտվում, աբսուրդալտ, վերացական բանից ուսալ այսօրվա որի յե վերածվել: Սոցիալիզմը—այդ արդեն մարդկության մեջ յեղած լավագույն մարդկանց յերազը չէ: Սոցիալիզմը—այդ ուսուցիչուն է, այդ այն է, ինչ մենք գրանցել ենք մեր Ստալինյան Սահմանադրության մեջ:

Ինչպես հայտնի յե, Ստալինյան Սահմանադրությունը վո՛չ մի բառ չստաց մեր ծրագրային մերձավորագույն խնդիրների մասին: Նա գրանցեց միայն ա՛յն, ինչ կա իրականության մեջ: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Ընկերներ՛ր, յեթե համառոտակի ամփոփենք ա՛յն բանի արդյունքները, ինչ մենք կյանքում այսօր տեսնում և զգում ենք, ապա գրանք կարելի յե նշել շատ սահմանափակ կետերից բաղկացած ցուցակում:

Առաջին. Մեր յերկրում կապիտալիստական հարաբերություններն ընդմիշտ լիկվիդացիայի յեն յենթարկված, լիկվիդացիայի յե յենթարկված արտադրության միջոցների մասնավոր սեփականությունը, այսինքն մարդու կողմից մարդուն չահագործելու հարաբերությունները: Այդ, ընկերներ՛ր, վո՛չ միայն նվաճված է, այլև մեր Ստալինյան Սահմանադրության մեջ գրանցված է վորպես ուսուցիչուն: Վերադարձ դեպի անցյալ կապիտալիստական հարաբերությունները չկա՛ և յերբեք չի՛ լինի: (Ծափահարություններ):

Վորքան էլ կապիտալիստական բանակի պարոնները ջանք թափեն, վորքան էլ նրանց դործակատարները՝ տրոցկիստական-բուխարինական, ուիկոյան և ամեն տեսակ ուրիշ լրտեսները ջանք թափեն մեր յերկիրը, մեր ժողովուրդը դեպի հեռ դարձնելու, այդ նրանց յերբեք չի՛ հաջողվի: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Այդ, ընկերներ՛ր, նվաճված և գրանցված է Ստալինյան Սահմանադրության մեջ, և 170-միլիոնանոց ժողովուրդը մեկ մարդու պես կապալտանի այդ իր սեփական արյունով: (Ծափահարություններ): Իսկ յերբ 170-միլիոնանոց աշխատավոր ժողովուրդը մեկ մարդու պես կապալտանում է իր իրավունքները—այդ շատ բան է, այդ՝ ամեն ինչ է: Զկա՛ այնպիսի ուժ, վորն այդ ժողո-

վրդի կամքը կարողանար կոտրել և նրան նորից քշել-մտցնել կապիտալիստական լծի տակ: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Դա լավագույն յերաշխիքն է հանդիսանում ա՛յն բանի, վոր յերբեք վոչ-վոքի չի՛ հաջողվի մեր յերկիրը դեպի հետ դարձնել: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Այս է, ընկերներ, մեր քսանամյա տիրապետության առաջին արդյունքը: Յես ասում եմ մեր—նշանակում ե՛մ բանվորների և գյուղացիների տիրապետության:

Յերկրորդ. Յերկրորդ արդյունքը, այն ևս նվաճված և զբանջված է մեր Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: Խորհրդային կարգերի նույնիսկ ամենաթուզ թշնամին այժմ այս արդյունքը չի՛ կարող ժխտել:

Այս արդյունքն արտահայտվում է նրանով, վոր մեր յերկիրն աղքատ, հեռամայն, անկուլտուրական, ծեծկված յերկրից, մի յերկրից, վորն, ըստ եյության, կիսագաղութ էր հանդիսանում, մի յերկրից, վորին ոտարեկրյա կապիտալը չահագործում էր և նրա հարստությունների հաշվին իր զբաղանն էր լցնում,—բոլոր տեսակետներից առաջավոր յերկրի վերածվեց: Նա առաջավոր դարձավ ամենից առաջ մեր արդյունաբերության ծաղկման ու զարգացման տեսակետից:

Չտեսնված կարճ ժամկետներում, այնպիսի տեմպերով, վոր-պիսիք աշխարհում վո՛չ մի կապիտալիստական յերկիր չգիտե, մենք կառուցեցինք մեր առաջավոր ծանր ու մեքենաշինական արդյունաբերությունը, վորը հագեցած է ժամանակակից տեխնիկայով: Իրոք վոր, ընկերներ, հանա՞ք բան է, մեր Խորհրդային Միության հետ համեմատենք վորեւ յերկիր, ա՛յ, թեկուզ Լեհաստանը: Միմիայն մեր Մադնիտոգորսկի գործարանը 1936 թվին յերկու և կես անգամ ավելի թուլ է ձուլել, քան Լեհաստանի բոլոր մետաղագործական գործարանները՝ միասին վերցրած: (Ծափահարություններ):

Մեր Մադնիտոգորսկի և Կոլչնեցկի գործարանները 1936 թվին յերեսուն տոկոսով ավելի թուլ են ձուլել, քան Ճապոնիայի բոլոր գործարանները: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Բայց այստեղ ի՛նչ խոսես: Դուք, գորկեցիներդ, այդ ավելի շատ եք տեսնում ձեր սեփական մարզի փորձով, քան վորեւ ուրիշը: Բավական է հայացք գցել Գորկու ավտոգործարանի և Գորկիում նոր կառուցված ևս մի գույք գործարանների վրա, վոր

մեկ անդամից պարզ դառնա մեր սոցիալիստական շինարարության ամբողջ վիթխարի թափը:

Յերրորդ. Մեր ամբողջ յերկրի աճման տեսակետից ե՛լ ավելի լուրջ նվաճում է հանդիսանում գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը: Այս ամենից ավելի դժվարին խնդիրը նույնպես հաջողությամբ լուծվեց հարաբերականորեն կարճ ժամկետում: Մեր գյուղատնտեսությունն ամենահետամնաց, բաժան-բաժան, դաճաճային, անհատական տնտեսությունից վերածվեց աշխարհիս ամենախոշոր կոլեկտիվ տնտեսության, վորը հագեցած է աշխարհումս չտեսնված առաջավոր տեխնիկայով: Հարյուր-հազարավոր տրակտորներ և կոմբայններ հնչոտացրել են գյուղացու տաժանակիր աշխատանքը և նրա աշխատանքի արտադրողականությունը բարձրացրել են չտեսնված չափերով:

Դրանով մենք, մեկ կողմից, վերջնականապես խախտել ենք և լիկվիդացիայի յենթարկել կապիտալիստական հարաբերությունների աճման, այսինքն կապիտալիզմի աճման ամեն մի հնարավորություն, լիկվիդացիայի յենք յենթարկել արտադրության միջոցների ամեն մի մասնավոր սեփականություն և, մյուս կողմից, լուծել ենք աշխատանքի արտադրողականությունը գյուղատնտեսության մեջ բարձրացնելու մեծագույն խնդիրը: Վերցնենք թեկուզ այսպիսի որինակ: Դուք գիտեք, վոր 1936 թվականը յեռաշտային տարի յեր: Իր յերաշտայնությամբ նա, թերևս, հավասար էր 1921 թվին, այսինքն այնպիսի տարու, յերբ ամբողջ Պոլոթյեն և Խորհրդային Միության միջանի ուրիշ մասեր բռնկված էին հսկայական անբերրիությամբ ու վորպես դրա հետևանք՝ սովով: Իսկ ա՛յ, 1936 թվին, չնորհիվ այն բանի, վոր մեզնում գյուղատնտեսությունը կոլեկտիվացված էր, մենք, ընկերներ, վո՛չ միայն սով չկրեցինք, այլև, ընդհակառակը, մեր կոլտնտեսությունները շարունակեցին աճրանալ: Այս հաջողություններն, ընկերներ, նույնպես նվաճված են և զբանջված Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: Յեվ այժմ վորքան ել իրենց միլիթարեն պարոնայք կապիտալիստներն ու նրանց գործակատարները՝ տրոցկիստները և բուխարինյան-ոկիլովյան սրիկաներն, իրենց հույսը կուլակի, անհատական տնտեսության վրա դնելով,—նրանց չի՛ հաջողվի մեզ հետ դարձնել: (Ծափահարություններ):

Մենք վոչ-վոքի թույլ չենք տա մեր կոլտնտեսային տնտեսությունը դարձնել դեպի հետ, դեպի առաջվա, կապիտալիստական

հարաբերութիւնները: Կալվածատիրական և կուլակային լծից ազատվելով, մեր կոլտնտեսային գյուղացիութիւնը կկարողանա պաշտպանել իր կոլտնտեսային աշխատանքի շահերը, վորը նրան տալիս է անչափելիորեն ավելի մեծ ոգոտներ, քան մուրացկանային, կուլակից կախված, յեղանակից, աստծուց, սատանայից, ումից կուգեք՝ կախված, բաժան-բաժան անհատական տնտեսութիւնը:

Մեր գյուղացիութիւնն այդ կախումից ընդմիշտ հեռացել է, և վոչ-վորի չի՝ հաջողվի նրան հետ դարձնել դեպի բաժան-բաժան, մանր տնտեսութիւնը: (Ծափահարութիւններ):

Չորրորդ. Չորրորդ նվաճված ու դրանցված արդիւնքը—դա՛ գործադրկութիւն լիկվիդացիան է:

Ձեր մեջ, ընկերներ՛ր, այստեղ շատ կան հին բանվորներ, վորոնք գիտեն, թե առանց աշխատանքի մնալու ահն ինչ պատուհասեր, ինչ սպառնալիք, ինչ մշտական լարում եր առաջացնում:

Իսկ մենք ձեզ հետ մեկտեղ արդեն յոթ տարի յե, վոր նույնիսկ չգիտենք, թե գործադրկութիւնն ինչ է: Գործադրկութիւնը, առանց աշխատանքի մնալու ահն մեզ համար ավանդութիւն աշխարհն է անցել: Յեւ այդ—սոցիալիստական հեղափոխութիւն գլխավորագույն նվաճումներից մեկն է:

Գործադրկութիւն լիկվիդացիան ինքնին արդեն չտեսնված բարձրութիւն է հասցրել մեր յերկրի բանվոր դասակարգի կենսական մակարդակը: Սակայն դրա հետ մեկտեղ տարեցտարի մեր բանվոր դասակարգի նյութական բարեկեցութիւնը անընդհատ աճում և ավելանում է:

Տարեցտարի աճում է աշխատավարձի ֆոնդը, աճում են կառավարութիւն կողմից ընակարանային շինարարութիւն համար արվող հատկացումները, աճում են ապահովագրական ֆոնդերը, աճում է բուժական և սանատորական ոգնութիւնը և այլն և այլն:

Ճիշտ է, ընկերներ՛ր, տրոցկիստական-բուխարինական բանակին պատկանող վորոշ «խելոքներ» յերբեմն անտրամադիր չեն խոցելու մեզ այն բանով, թե Արեւմտյան Յեւրոպայում առանձին բանվորները մեր առանձին բանվորներից բարձր աշխատավարձ են ստանում:

Առաջին, մեր ստախանովականները ևս պակաս չեն վաստակում, այլ նույնիսկ ավելի, իսկ յերկրորդ՝ գլխավորն այդ չէ: Գլխավորն այն է, վոր ամբողջութեամբ վերցրած ամբողջ բանվոր

դասակարգի կենսական մակարդակը գտնվում է Արեւմտյան Յեւրոպայի և Ամերիկայի համար չտեսնված բարձրութիւն վրա:

Մեր արտասահմանյան ընկեր-բանվորներն առայժմ կարող են միայն յերազել բանվոր դասակարգի այն կենսական մակարդակի մասին, վոր մենք ունենք իՍՏՄ մեջ:

Այդ, ընկերներ՛ր, նվաճված և դրանցված է մեր Ստալինյան Սահմանադրութիւն մեջ վորպես ռեալութիւն, և այդ նվաճումը վոչ-վոր չի կարող խլել մեզանից: (Փոք-որկալի ծափահարութիւններ):

Հինգերորդ. Հինգերորդ նվաճված ու դրանցված արդիւնքը—այդ ընդհանուր պարտադիր ուսումն է, այդ անվճար կրթութիւն իրավունքն է: Մեր յերիտասարդութիւնը դրան այնքան է սովորել, վոր հակառակի մասին վո՛չ մի պատկերացում չունի: Հաճախ մեր յերիտասարդութիւնն այսպես է դատում՝ յեթե յես ցանկանում եմ սովորել և կրթութիւն ունենալ, ապա պետութիւնը պարտավոր է ինձ անվճար սովորեցնել և պա պետութիւնը պարտավոր է ինձ անվճար սովորեցնել և նույնիսկ ապրուստ տալ: Մեզանում դրան վարժվել են: Իսկ առաջեք, մի՞թե առաջ այդպես եր: Ուսման իրավունքի համար, մանավանդ միջնակարգ և բարձրագույն ուսումնական հիմնարկներում, սահմանված բարձր վճարի հետեանքով, ել չենք խոսում գոյութիւն ունեցող սոցիալական սահմանափակումների մասին, բանվորներն ու գյուղացիները, հազվագյուտ առանձին դեպքերի բացառութեամբ, համարյա չեյին կարող հարկավոր դեպքերի բացառութեամբ, վորքան ել նրանք տաղանդավոր լինելով լիթութիւնն ստանալ, վորքան ել նրանք տաղանդավոր լինելով լիթութիւնն անվճար են, մեզանում ամեն մի յին: Իսկ մեզանում ուսումն անվճար է, մեզանում ամեն մի կոլտնտեսական անվճար կրթութիւն է ստանում, սկսած տարրականից և վերջացրած բարձրագույնով: Այդ դեռ քիչ է. միջնակարգ կամ բարձրագույն ուսումնական հիմնարկ գալով, նա պետութիւնից դեռ թոշակ ել է ստանում: Այժմ մեր յերիտասարդութիւն համար վայրենի բան կթվար, յեթե մի գեղեցիկ ժամանակ նրանց ասեյին, թե նրանց արդելովում է սովորել և յեթե նրանք ցանկանում են սովորել, ապա ուսման իրավունքի համար բարձր դրույք պետք է վճարեն: Յեթե դա ծառանար մեր յերիտասարդութիւն առաջ վորպես ռեալ բան, նրանք դրողի ծոցը կքշեյին այդպիսի իշխանութիւնը և ճիշտ վարված կլինեյին, վորովհետեւ այդ կարող է անել միայն կապիտալիստների իշխանութիւնը:

Մեր աշխատավոր ժողովուրդը, մեր յերկտասարդությունն այդ մեծագույն նվաճումը յերբեք և վոչ-վոքի չե՛ն տա: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Վեցերորդ. Ընկերներ՛ր, ցարիզմի և առհասարակ կապիտալիստական յերկրների ամենամուսալ եջերից մեկն է հանդիսանում ազգային հարցի լուծված չլինելը—ազգերի անհավասարության հարցը: Մեզ մոտ այժմ ազգերի անհավասարության իմաստով ազգային հարց առանձին ժողովուրդների միջև գոյութուն չունի: Խորհրդային յերկիրը՝ Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միությունը—իրենից ներկայացնում է շատ ազգերի միություն, ազգերի բարեկամակցություն, վորոնք միասնաբար են կառուցում մեծ խորհրդային սոցիալիստական պետությունը: Այդ, ընկերներ՛ր, նվաճված և գրանցված է Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: Այդ, ընկերներ՛ր, վոչ-վոք չի՛ կարող խլել մեզանից: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

Այն հույսը, վոր կապիտալիստները դրել էյին ազգային յերկպառակության վրա, իդերև է հանված: Մեր խորհրդային ժողովուրդները մեկ մարդու պես կալաչտպանեն իրենց սոցիալիստական հայրենիքը: (Ծափահարություններ):

Յոթերորդ. Յեվ, վերջապես, վերջին արդյունքը — այդ՝ կանանց հավասարության հարցն է:

Յարիզմի որով կանանց ունեցած մուսլ, ստրկական անցյալն ընդմիշտ անցել է ավանդության աշխարհը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթանակի հետևանքով, մեր հաղթական սոցիալիստական շինարարության հետևանքով մեր կանայք նվաճել և ոգտվում են նույն իրավունքներով, ինչ և տղամարդիկ:

ԽՍՀՄ մեջ կնոջը տրվում է տղամարդկանց հետ հավասար իրավունքներ տնտեսական, պետական, կուլտուրական և հասարակական—քաղաքական կյանքի բոլոր բնագավառներում:

Այդ նվաճված ու գրանցված է մեր Ստալինյան Սահմանադրության մեջ, և այդ նվաճումը վոչ-վոք չի՛ կարող խլել մեզանից: (Ծափահարություններ):

Մեր կանայք իրենց այդ իրավունքները կալաչտպանեն բոլոր ուժերով: (Ծափահարություններ):

Ահա՛, ընկերներ՛ր, համառոտակի տասած, այն հիմնական արդյունքները, վորոնք մեզանում նվաճված և գրանցված են

Ստալինյան Սահմանադրության մեջ: Այդ ուսուցիչություն է, այդ այն է, ինչ վոր այժմ կա:

Սակայն, ընկերներ՛ր, այդ վիթխարի նվաճումները մենք հեշտությամբ ձեռք չենք բերել: Նրանք նվաճված են բանվոր դասակարգի և աշխատավոր դյուղացիության քրտինքով և արյունով: Նախքան այդ հաջողությունները ձեռք բերելը, հարկ յենով: Վոր մենք վիթխարի դժվարություններ հաղթահարենք: Այդ դժվարությունների հաղթահարման համար մենք քիչ գոհեր չափլինք: Բանվոր դասակարգի գործի համար, սոցիալիզմի գործի համար մեր հայրենիքի քիչ լավագույն վորդիներ չգոհեցին իրենց կյանքը:

Ձեզանից շատերն են հիշում քաղաքացիական պատերազմի տարիները, յերբ աղքատ Ռուսաստանը, վորին, բացի դրանից, իմպերիալիստական պատերազմն ուժասպառ եր աղել, բոլորովին ավերված, առանց հացի, առանց տրանսպորտի, առանց մեկնանների, մերկ, բոքիկ, տառացիորեն ատամներով կռվում եր ամենաառաջավոր տեխնիկայով զինված ինտերվենաների և սպիտակ-գվարդիական վոհմակի դեմ:

Քաղաքացիական պատերազմից հետո ել մենք քիչ գոհեր ու զրկանքներ չկրեցինք՝ ձեռք բերելու համար այն հաջողությունները, վորոնց արդյունքներն այժմ, Խորհրդային պետության գոյության քսան տարուց հետո, հանրագումարի յենք բերում:

Այժմ դուք տեսնում եք, ընկերներ՛ր, վոր այդ գոհերը հարյուրապատիկ արդյունքով հատուցվեցին: Բայց մենք այդ գոհերի մասին յերբեք չենք մոռանա, մենք նրանց միշտ կհիշենք: (Ծափահարություններ):

Արդյոք մենք կարո՞ղ էյինք առանց գոհերի յոլա գնալ: Իհարկե, վո՛չ, ընկերներ՛ր: Սոցիալիզմը յերկիքից չի ընկնում, հարկե, վո՛չ, ընկերներ՛ր: Սոցիալիզմը պայքարում: Առանց կապիտալիստների այն հարկավոր է նվաճել պայքարում: Առանց կապիտալիստների և կալվածատերերի, կուլակների և առևտրականների կատաղի դիմադրության հաղթահարման՝ բանվորների և դյուղացիների պետությունն ամրացնել չի՛ կարելի և սոցիալիզմ չե՛ն նվաճի:

Հենց այժմ ել, ընկերներ՛ր, պայքարը դեռ վերջացած չէ: Մեր ճանապարհին դեռ քիչ դժվարություններ չեն՝ պատահի: Չպետք է մոռանալ, վոր մեր յերկիրը թշնամական կապիտալիստական շրջապատման մեջ է գտնվում, իսկ կապիտալիստներն, ընկերներ՛ր, մեզ յերբեք չեն՝ ների մեր հաղթանակները: Դեռ

ավելին. վորքան մենք ավելի ուժեղ ենք դառնում, վորքան մենք ավելի հարուստ ենք դառնում, այնքան ավելի շատ դայ-րույթ ենք առաջ բերում Փաշխատացող բուրժուազիայի լավիը վոհմակի մեջ, վորը պատրաստվում է պատերազմելու մեր դեմ և վորն առայժմ խմբերով լրտեսներ, դիվերսանտներ ու վնասա-րարներ է ուղարկում մեզ մոտ: Նա կապիտալիստական դասա-կարգերի դեռ վերջնականապես չվճռված մնացորդներին վոգելնչում է պայքարելու խորհրդային յերկրի աշխատավոր ժողովրդի դեմ, իր Փաշխատական դրոշների տակ գորահավա-քելով կուլակների, քրեական հանցավորների և տրոցկիստական-բուխարինական վիժվածքները: Տրոցկիստական-բուխարինական վիժվածքների այդ ամբողջ նողկալի վոհմակը մեր դեմ մղած պայքարում կիրառում է ամենակեղտոտ, ամենամուլ, ամենա-հրեշավոր ստորուլթյուններ, վորպեսզի վորեւ կերպ դադարեցնի մեր ժողովրդի հաղթական առաջընթացը դեպի կոմունիզմ:

Դասակարգային թշնամու կողմից մեր դեմ մղած պայքարի այդ նուրբ մեթոդները ճանաչելու մեր հմտությունից, խորհրդ-դային հոգն այդ բոլոր զարշեղիներից վերջնականապես մաքրե-լու մեր կամքից վորք չափով կախված չեն լինի մեր հետագա հաջողությունները: Յեւ այդ դեռ քիչ է, ընկերներ, զոհերն ել ավելի քիչ կլինեն: Քիչ հաջողություններ կախված չեն լինի մեր հեղափոխական բուլշևիկյան գեղնության բարձրացումից: Դրա համար մենք ունենք ավելի քան բավականաչափ դասեր: Ընկերներ, մենք, իհարկե, զբաղված եյինք մեր խաղաղ աշխա-տանքով, մենք զբաղված եյինք մեր մեծ շինարարությամբ: Մենք յերբեմն չափազանց շատ եյինք հափշտակվում մեր հա-ջողություններով, մեր շինարարության սովերոտ կողմը չտես-նելով, և, վոր ամենից կարեւորն է, չտեսնելով դասակարգային թշնամուն, վորն ոգտագործեց մեր հափշտակվելը հաջողու-թյուններով և գաղտնարար վնասեց մեզ վորտեղ վոր կարող եր ու ինչով վոր կարող եր:

Ընկերներ, յես ցանկանում եմ հիշեցնել ձեզ մի դաժան դաս: Յերեք տարի սրանից առաջ մենք զոհ տվինք մեր կու-սակցության լավագույն զավակին, լավագույն ստալինականին, բյուրեղի մաքրություն ունեցող մարդուն, բուլշևիկ-հեղափոխա-կանին, մեր կուսակցության ղեկավարներից մեկին՝ Սերգեյ Միրոնովիչ Կիրովին:

Այդ դասը մենք յերբեք չենք մոռանա:

Այդ զոհը մենք յերբեք չենք ների: Կիրովի գլխի համար

տրոցկիստական-բուխարինական լրտեսական վոհմակը մեզ թանգ կվճարի: (Փոքորկալի ծափահարություններ):

(Այնուհետև ընկ. Յեժովը, քննության առնելով տրոցկիս-տական-գիմովյեվական-բուխարինական բանդայի դեմ կուսակ-ցության մղած պայքարի պատմությունը, տալիս է բուրժուա-զիայի ծառայության մեջ գտնվող տրոցկիստական-բուխարինա-կան վոհմակի խոր բնութագիրը: Նա խոսում է այն ատելու-թյան մասին, վոր խորհրդային ժողովուրդները տածում են դե-պի ոտարերկրյա հետախուզությունների ստոր Փաշխատական-բուխարինական գործակալները: Տրոցկիստական-գիմովյեվական և բուխարինական-Փաշխատական բանդայի դեմ մղած պայքարի վերլուծության վերջում ընկ. Յեժովը բացականչում է.—«Մեր խորհրդային ժողովուրդը կվճռված չափով պարոնայք կապիտալիստ-ների այդ բոլոր արգահատելի գործակատարներին, բանվոր դասակարգի և բոլոր աշխատավորների այդ ստոր թշնամիներին, առաջ մնացորդի»):

Ընկերներ, յես հարտանում եմ, վոր իմ թեկնածությու-նը Գերագույն Խորհրդի համար առաջադրված է Գորկու մարզի խոշորագույն դործաբանների բանվորների կողմից: Յես հասկա-նում եմ, վոր իմ թեկնածությունը դուք միայն իմ անձնական հատկությունների համար չե, վոր դրել եք: Ինչպես յերևում է, յես, վորպես մեր կուսակցության զավակ, վորին դաստիա-րակել է Լենինի—Ստալինի կուսակցությունը, արժանացել եմ ձեր վստահությանը, արժանացել եմ ժողովրդի վստահությա-նը: Դե՛, իսկ աշխատավոր ժողովրդի վստահությունը—բուլշե-վիկի համար այդ ամեն ինչ է: Առանց ժողովրդի վստահության մեզ համար կյանք ել չկա: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, յես կաշխատեմ ձեր այդ վստահությունն ար-դարացնել: (Ծափահարություններ): Քանի իմ ուժերը կրավա-կանացնեն, քանի իմ առողջությունը կրավականացնի, ձեզ հետ միասին յես վայր չեմ դցի Լենինի—Ստալինի մեր կոմունիստա-կան կուսակցության մեծ դրոշը: (Փոքորկալի, յերկար ժամա-նակ չլող ծափահարություններ):

Խորհրդային ժողովրդի շահերը իմ կենսական շահերն են: Այդ ժողովրդի շահերը յես պատրաստ եմ իմ արյունով պաշտ-պանել: (Ծափահարություններ): Կուսակցությունն ինձ այդպես է դաստիարակել, ընկերներ, յես այդպես եմ մտածում, որը ու-րին մեզ այդպես է սովորեցնում ընկեր Ստալինը: (Փոքորկալի, յերկարատև ծափահարություններ):

Կեցցե՛ք մեր հզոր խորհրդային հայրենիքը: Թո՛ղ նա ծաղկի ու աճի ունա ի սարսափ թշնամիների և ի փառս աշխատավորների: (Փոքորկալի, յերկարատև ծափահարություններ):

Կեցցե՛ք Լենինի—Ստալինի մեր մեծ և անհաղթելի կուսակցությունը: (Ծափահարություններ):

Կեցցե՛ք այն մարդը, վորի անունը մեզ բոլորիս համար առանձնապես թանգ է, կեցցե՛ք մեր կուսակցության ղեկավար, մեր ժողովրդի ղեկավար ընկեր Ստալինը: (Վարդապետաբան ծափահարություններ, ամբողջ դահլիճը վառփի յէ կանգնում, բացականչություններ՝ «Ուռա՛ ընկեր Ստալինին»: Նվագախումբն «Ինտերնացիոնալ» է նվագում):

Ն. Ս. ԽՐՈՒՇՉԵՎ

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԾ ՄՈՍԿՎԱՅԻ
ԿԱՐՄԻՐ ՊՐԵՍՆՅԱ ՌԱՅՈՆԻ
ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԳԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ
1937 թ. նոյեմբերի 15-ին

Ընկերներ՛ր, Գերագույն խորհրդի պատգամավորներից վոմանք, վորոնք ինձնից առաջ են յեղել ռալոնական նախընտրական խորհրդակցություններում՝ ինձ ասում էլին. «Յերբ դալիս ես ալո ռալոնական խորհրդակցությունը՝ քեզ ալոպես են դոմում, վոր մարդ իրեն զգում է, ինչպես շիկացած կրակի վրա նստած»: (Ծափահարություններ): Այժմ յես ինքս ալո բանն զգացի: Յեւ, իսկապես վոր, մարդ իրեն մի տեսակ անհարմար է զգում, յերբ

վորված դադան: Ուստի և մենք պետք է պատրաստ լինենք հա-
կաճարված տալու, յեթե մեր վրա հարձակվեն: Մենք պետք է
սիրենք և պաշտպանենք մեր Կարմիր Բանակը: Լավագույն սեր,
լավագույն հոգատարութիւն մեր Կարմիր Բանակի մասին, իսկ,
հետեւաբար, և հոգատարութիւն մեր հայրենիքի մասին,—դա
նշանակում է տալ Կարմիր Բանակին լավագույն թնդանոթներ,
լավագույն ինքնաթիւններ, լավագույն տանկեր, վորպեսզի մեր
մարտիկները, յեթե դա ժամանակը, կարողանան վռնչացնել
թշնամուն նրա տերիտորիայի վրա:

Ընկերներ, ահա այն ամենի համար, ինչ ստեղծել է մեր
կուսակցութիւնը, ժողովուրդը սիրում է մեր կուսակցութիւնը,
սիրում է մեր ընկեր Ստալինին: Ուստի և մեր յերկրի յուրա-
քանչյուր աշխատավոր հպարտությամբ է քվեարկելու ընկեր
Ստալինի ոգտին: (Ծափահարութիւններ):

Ըստ մեր ընտրական որենքի՝ յուրաքանչյուր թեկնածու կա-
րող է քվեարկել միայն մի ընտրական ոկրուգում: Ուստի և
վոչ բոլոր աշխատավորներն են, վոր բախտ են ունենալու ուղ-
ղակի բոլւետեն տալու ընկեր Ստալինի ոգտին: Բայց, քվեար-
կելով ամեն մի թեկնածուի ոգտին, վորտեղ էլ վոր նա լինի
տրված, յուրաքանչյուրը, գցելով իր բոլւետենը քվեատուփ,
մտածելու յե մի բանի մասին, իր յերկրի մասին, մեր կուսակ-
ցութան մասին, մեր մեծ Ստալինի մասին: (Բուռն ծափահարու-
թիւններ):

Ընկերներ, յես անսահման հպարտանում եմ նրանով, վոր
մեր բոլւետիկյան կուսակցութեան զավակն եմ հանդիսանում:
(Ծափահարութիւններ): Յես հպարտանում եմ և ինձ համար
մեծ յերջանկութիւն եմ համարում, վոր ինձ հարկ է լինում աշ-
խատանք վարել Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցութեան ղեկա-
վարութեամբ, մեր մեծ առաջնորդ—ընկեր Ստալինի ղեկավարու-
թեամբ: (Ծափահարութիւններ): Ընկերներ, յես իմ ուժերը չեմ
խնայել, չեմ խնայում և չեմ խնայելու, ամեն ինչ մինչև վերջը
կտամ նրա համար, վորպեսզի ե՛լ ամէլի ամբացնենք մեր բոլւե-
վիկյան լենինյան—ստալինյան կուսակցութիւնը, վորպեսզի ե՛լ
ամէլի ամբացնենք նրա հեղինակութիւնը մասսաներում, ամէլի
ամուր չաղկապենք նրան մասսաների հետ: Ընկեր Ստալինի ղե-
կավարութեամբ մենք ջարդուփշուր արինք թշնամիներին և կա-
ռուցեցինք սոցիալիզմ: Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցութեան
ղեկավարութեամբ, մեր մեծ Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք

կկառուցենք կոմունիստական հասարակութիւն: (Ծափահարու-
թիւններ):

Կեցցե՛ք մեր Խորհրդային յերկրի մեծ ժողովուրդը, վորը
ցուցաբերեց արիութիւն, իմաստութիւն, վորը ցույց տվեց
համայն աշխարհին, թե ինչի՛ յե ընդունակ ազատազրկած ժողո-
վուրդը, յեթե նա իրեն ղեկավար ունի Լենինի—Ստալինի կու-
սակցութիւնը: (Ծափահարութիւններ):

Կեցցե՛ք նա, ով համարձակ ու վստահ կերպով տանում է բան-
վոր դասակարգը, աշխատավոր դյուղացիութիւնը, ամբողջ
յերկրի աշխատավոր ժողովուրդը ղեպի յերջանիկ կյանք,—կեց-
ցե՛ք մեր մեծ Ստալինը: (Բուռն ծափահարութիւններ, բացական-
չութիւններ՝ «ուռ») :

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԿԻՎՅԱՆ ՌԱՅՈՆԻ
ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱՎԱՆ ՄԻՏԻՆԳՈՒՄ
1937 թ. հոյեմբերի 30-ին

Ընկերներ, ինձ թույլ տվեք շնորհակալութիւն հայտնել
Կարմիր Պրեսայի ընտրական ոկրուգի բանվորներին, բանվո-
րուհիներին, ինժեներներին, տեխնիկներին, ծառայողներին,
տանտիրուհիներին և բոլոր աշխատավորներին, վորոնք իմ թեկ-
նածութիւնն են դրել Միութեան Խորհրդի պատգամավորի հա-
մար: (Բուռն ծափահարութիւններ):

Ընկերներ, յես բանվոր դասակարգի զավակ եմ, աշխատա-
վոր ժողովրդի զավակ, վորին դաստիարակել է մեր լենինյան—
ստալինյան կուսակցութիւնը, վորին, ինչպես և ամբողջ կու-
սակցութիւնը, դաստիարակել է մեր մեծ առաջնորդ ընկեր
Ստալինը: (Բուռն ծափահարութիւններ): Կուսակցութեան չար-
ճերում յես միշտ պայքարել եմ, պայքարում եմ և պայքարելու
յեմ բանվոր դասակարգի բոլոր թշնամիների դեմ, դյուղացիու-
թեան բոլոր թշնամիների դեմ, մեր աշխատավոր ժողովրդի,
Խորհրդաների մեր մեծ, չքնաղ յերկրի, սոցիալիզմի յերկրի բո-
լոր թշնամիներին դեմ: (Ծափահարութիւններ): Յես յերգվում
եմ, վոր վոչ մի քայլ չեմ նահանջի այն գծից, վորն անց է կաց-
նում մեր լենինյան—ստալինյան կուսակցութիւնը, մեր մեծ Ստա-
լինը: (Բուռն ծափահարութիւններ):

ծանոթ են դյուղացու վիճակին: Ի՞նչպես է յեղել առաջ: Բերքա-
հավաքը վերջանալուց հետո չքավորը արագ կերպով ուտում եր
այն ամենը, ինչ հավաքել եր, և դուրս եր գալիս տան մոտա-
կայքից՝ դնալով դեպի յերկրի չորս կողմերը, չգիտեր, թե վոր-
տեղ աշխատեը, թախառում եր յերկրով մեկ, նախկին ցարական
կայսրության մեջ: Իսկ այժմ, ընկերներ, մեր աշխատավոր
դյուղացիության, կոլտնտեսային դյուղացիության դաշտերում
բանում են կոմբայները, տրակտորները, շարքային ցանիչները,
և կոլտնտեսականները ստանում են բարձր բերք, ձեռք են բերել
ունեոր կյանք:

Ընկերներ, այս մենք նվաճել ենք դաժան պայքար մղելով
թշնամիների դեմ—կուլակության, կալվածատերերի, կապիտա-
լիստների դեմ: Մենք սրան հասանք՝ դաժան պայքար մղելով
բանվոր դասակարգի թշնամիների դեմ, աշխատավոր դյուղա-
ցիության թշնամիների դեմ՝ մենչեիկներ, եսերներ, տրոյ-
կիստական—բուխարինական վնասարարներ—ֆաշիստական պե-
տությունների այս վարձկանների դեմ:

Ջարդուխուր անելով նրանց՝ մենք ամբապնդեցինք Խոր-
հուրդների իշխանությունը և կտանենք յերկիրը դեպի նոր հաղ-
թություններ: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, մենք այժմ ունենք ամեն ինչ, վորպեսզի ել ավե-
լի մեծ քայլերով առաջ ընթանանք դեպի լավագույն, ունեոր
կյանք: Խորհրդային իշխանությունը որեցոր բաց է թողնում ա-
վելի ու ավելի դրամական ու նյութական միջոցներ աշխատավոր
ժողովրդի սպասարկման համար:

Մի ժամանակ, վոչ շատ առաջ, մենք ամբողջ Մոսկվայի
համար կառուցում եյինք տարեկան յերկու—յերեք դպրոց: Մենք
այժմ արդեն այդպես չենք կառուցում—յերեք տարում կարողա-
ցանք կառուցել—վերջացնել 295 դպրոց. անցյալ տարի կառու-
ցեցինք 152 դպրոց, այս տարի—71 դպրոց, իսկ յերկու տարի
առաջ բաց արինք նույնպես 72 դպրոց: Ընկերներ, մեղանում
դիտության ախորժակը աճել է: Թեև և մենք արագ ենք դպրոց-
ներ կառուցում, բայց մեր յերեխաները դեռևս սովորում են
յերկու հերթի: Ընկեր բանվորներ, բանվորուհիներ ու ծառա-
յողներ—կարմիր Պրենյայի ընտրական ոկրուդի ընտրողներ:
Սա խոսում է այն մասին, վոր մեր բոլշևիկյան կուսակցությունը
բարձրացրել է ժողովրդին, վառել է դիտության նրա ախորժա-
կը: Ուստի և ամեն մի բանվոր, բանվորուհի, հայր ու մայր չեն

բավականանում նրանով, վոր նրանց յերեխան յերեք դասարան
ե ավարտել: Վո՛չ, նրանք ձգտում են, վոր իրենց յերեխաները
ավարտեն տասնամյակը, և մեծ մասով մտածում են այն մասին,
վորպեսզի իրենց յերեխաները գնան նաև բարձրագույն ուսում-
նական հաստատություն: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, սա փաստ է: Ուստի և, յերեք առաջներում բան-
վորների յերեխաները, դյուղացիներ, չքավորների ու միջակ-
ների յերեխաները իրենց «համալսարանը» վերջացնում եյին մի
յերկու տարում, ապա այժմ, մեր հաղթությունների հետևան-
քով, յուրաքանչյուր յերեխա դպրոցում սովորում է վոչ պա-
կաս, քան յոթ տարի: Սա պահանջում է ունենալ հսկայական
քանակությամբ դպրոցներ, սա պահանջում է ունենալ ուսուցիչ-
ների հսկայական բանակ, վոր կոչված են դիտելիքներ տալու
մեր աճող սերնդին, վորն ընդմիջտ ազատագրված է կապիտա-
լիզմի լծից՝ հայրերի, յեղբայրների, մայրերի ու քույրերի
մղած պայքարով բանվոր դասակարգի թշնամիների դեմ՝ մեր
լենինյան—ստալինյան մեծ կուսակցության ղեկավարությամբ, մեծ
Ստալինի ղեկավարությամբ: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, վերցրեք բժշկական սպասարկումը: Առաջներում
դյուղացիությունը բնավ չգիտեր բժիշկներ—ծնվում, մեռնում
եյին, վոչ վոք նրանց վրա ուշադրություն չեր դարձնում: Այժմ
մենք հազարավոր բժիշկներ ունենք, վորոնք ավարտել են մեր
խորհրդային բուհերը, խորհրդային ինստիտուտները և աշխա-
տում են բանվորների, բանվորուհիների և աշխատավոր դյուղա-
ցիության մեջ: Մեր կուսակցության ամենորյա խնամքը, ընկեր
Ստալինի խնամքը աշխատավորների մասին արտահայտվում է
ամեն մի բնագավառում:

Յես կարող եմ ձեզ հաղորդել հարյուրավոր, հազարավոր
այդպիսի փաստեր. ահավասիկ յերեկ կուսակցության Կենտրո-
նական Կոմիտեյում այլ հարցերի շարքում բարձրացավ Մոսկ-
վայի բանվորների, բանվորուհիների ու ծառայողների բժշկա-
կան սպասարկման հարցը: Խոսում եյին այն մասին, վոր մեր
բժիշկները շատ ժամանակ են վատնում՝ մինչև վոր հիվանդին
հասնեն տրամվայով, այլևս պատահում է՝ իրենց սեփական
«տանձնակերորդ համարով», առում եյին, վոր սա իսկի բանի
պեսը չէ: Յեվ ահա ընկերներ Ստալինն ու Մոլոտովը և կու-
սակցության ու կառավարության մյուս ղեկավարները առաջար-
կեցին վոչ ուշ, քան հնդկոյա ժամկետում բաց թողնել 200 մե-

քենա այն բժիշկներին համար, վորոնք սպասարկում են հիվանդներին՝ տանը: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, վո՞րտեղ, վո՞ր յերկրում ե այսպես կազմակերպված աշխատավոր ժողովրդի սպասարկումը, այն ել ձրի սպասարկումը: Վո՞ր յերկրում բժիշկներին աշխատավոր ժողովրդի սպասարկման համար անվարձ կառավարիվելին փոխադրական միջոցներ: Ձկա մի այգուկսի յերկիր և չի ել կարող դրական միջոցներ: Զկա մի այգուկսի յերկիր և չի ել կարող լինել, բացի մեր յերկրից և այն յերկրներից, վորտեղ աշխատավորները կհետեան մեր որինակին, կջախջախեն իրենց թշնամիներին և իշխանությունը կվերցնեն իրենց ձեռքը:

Ընկերներ, կարելի չե բերել հաղարավոր փաստեր, վորոնք խոսում են մեր կուսակցութեան հաջողութունների մասին, աշխատավոր ժողովրդի կարիքները վերաբերմամբ կուսակցութեան ու կառավարութեան հողատարութեան մասին: Յես կոչ եմ անում ձեզ բոլորիդ ավելի սերտորեն համախմբել ձեր շարքերը, ավելի ամուր և անողոքաբար դատաստան տեսնել բանվոր դասակարգի թշնամիները, ժողովրդի թշնամիները, այս աղտեղութեան (нечисть), մեր խորհրդային դաշտերի այս աղբանոցի, դավաճանների, տրոցիկիստական-բուխարինական և այլ ամեն տեսակի սրիկաների վերաբերմամբ: Ընկերներ, այդ նրանք, այն սրիկաներն են, վոր փորձել են վաճառել մեր յերկիրը, այդ նրանք են, վոր համաձայնութեան ելին դալիս Փաշիստների, ճապոնական, գերմանո-լեհական ու այլ հետախուզութունների հետ խորհրդային յերկրի դեմ:

Ընկերներ, յես հարցնում եմ, թե վո՞ր բանվորը, վո՞ր ծառայողը կուզի, վոր այժմ վերադառնա կապիտալիզմը, վորը նրան փոխչացնում եր: Վո՞ր դյուղացին—միջակ թե չքավոր,—ո՞վ կուզի, վոր իրեն վերադարձնեն իր անիծված կյանքը, յերբ նա իր դաշտերում աշխատում եր արորով, նույնիսկ բահով ու փոցխով: Ո՞վ կուզի փոխել մեր կոմբայները, տրակտորները, խորհրդային ազատ կյանքը, վոր տրված ե աշխատավոր ժողովրդին,—կապիտալիստական կեղեքման հետ: Այդպիսին չկա: Մեր յերկրում մի հատիկ մարդ չկա, վոր կամենար անցյալը վերադարձնել՝ բացառութեամբ սրիկաների, վոր ծախված են մեր յերկրի վոխերիմ թշնամիներին: Բայց նրանք, ովքե՞ր առևտուր ելին անում բանվոր դասակարգի արյունով և մերկացված են մեր մարտական չեկիստների կողմից, ներքործածող կամ մատի որդանների կողմից, վորոնց գլխավորում ե ընկեր Ն. Ի.

Յետովը,—չեն դառնում մեր հրապարակներում: Մենք այդ սրիկաներին ջնջեցինք և փոչի դարձրինք: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, մենք հայտարարել ենք և հայտարարելու յենք, վոր վոչ մի թշնամու թույլ չենք տա ազատորեն ջնջել խորհրդային հողի վրա, վոր մենք անողոքաբար արմատահան ենք անելու նրանց և վոչնչացնելու յենք ժողովրդի բարիքի և մեր մեծ յերկրի, սոցիալիզմի յերկրի բարգավաճման համար: (Ծափահարություններ):

Ընկերներ, յես ձեզ կոչ եմ անում ավելի ևս մեծ առեւտր-թխան դեպի մեր թշնամիները: Ե՛լ ավելի յենք սիրելու մեր բոլոր չեկիկյան կուսակցությունը, մեր առաջնորդին, մեծ Ստալինին: (Բառն ծափահարություններ: Բացակայություններ՝ «ուռա»):

Լենինի—Ստալինի կուսակցութեան ղեկավարութեամբ բանվոր դասակարգը հաղթեց և ջախջախեց կապիտալիստներին, կալվածատերերին, կուլակութեանը, ջախջախեց ինտելիկետներին: Մեր մեծ Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք իրադրոճեցինք սոսա-լինյան փառապանծ հնդամյակները, առաջինը և յերկրորդը: Մեծ Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք վերակառուցեցինք դյուղատնտեսությունը, խալարից ու տղիտությունից քաղցինք—հանեցինք դյուղացիութեանը, վերակառուցեցինք դյուղատնտեսական խոշոր դյուղատնտեսություն, ղինեցինք նրան արտադրական խոշոր դյուղատնտեսություն, ղինեցինք նրան արտադրական ամենակատարելագործված գործիքներով: Մեր մեծ Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք մեր յերկրում կառուցեցինք սոցիալիստական հասարակություն: Ընկեր Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք ստեղծեցինք ամենաուժեղ, ամենահաստատուն, հզոր Կարմիր Բանակ, վորը մեր սոցիալիստական հայրենիքի սահմաններին պաշտպան ե կանգնած: (Ծափահարություններ):

Մեր մեծ Ստալինի ղեկավարութեամբ մենք վստահաբար ընթանում ենք դեպի կոմունիստական հասարակարգ: Մենք հաթողված ենք այն բանին, վոր ընկեր Ստալինի ղեկավարութեամբ կկառուցենք կոմունիստական հասարակություն:

Կեցցե՛ն խորհրդային Միութեան ժողովուրդները, վորոնք ընկեր Ստալինի ղեկավարութեամբ ամրապնդեցին Հոկտեմբերյան Մեծ հեղափոխութեան նվաճումները և կառուցեցին սոցիալիստական հասարակություն:

Կեցցե՛ր Լենինի—Ստալինի մեր կուսակցությունը, վորը մինչև վերջը նվիրված ե ժողովրդի գործին, վորը չի վախենում

դժվարութիւններէց և առաջնորդում ե յերկիրը մեկ հաղթութիւննից մեկ ուրիշը:

Կեցցե՛ նա, ով մեր պայքարի սիմբոլ ե հանդիսանում, ով հանդիսանում ե ղեկավարը մեր բոլոր դործերի՝ սկսած փոքրերից մինչև մեծերը, ով տեսնում ե թշնամուն, կարողանում ե նրան յերևան բերել, վորտեղ ել վոր նա թաղնված լինի, և թշնամուն ցույց տալ ամբողջ ժողովրդին, կարողանում ե կազմակերպել աշխատավորներին և նրանց առաջնորդել դեպի հաղթութիւն: Կեցցե՛ մեր մեծ, հանճարեղ առաջնորդը և ուսուցիչը, մեր մեծ Ստալինը: (Բացականշուքյուններ՝ «ուռա», հզար ովացիա, որկեստըրը նվագում ե «Ինտերնացիոնալ»):

Գ. Մ. ԴԻՄԻՏՐՈՎ

ՀԱՌ՝ ԱՐՏԱՍԱՆԱԾ ԿՈՍՏՐՈՄԱՅԻ
ԸՆՏՐՈՂՆԵՐԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ
1937 թ. դեկտեմբերի 8-ին

Շնկերնե՛ր, թույլ տվե՛ք հանձինս ձեր ամենից առաջ շնորհակալութիւն հայտնել Կոստրոմայի ընտրական ուղրուպի աշխատավորներին այն վստահության համար, վոր նրանք ինձ ցույց տվին՝ առաջադրելով իմ թեկնածութիւնը ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի պատգամավորի համար: (Բուռն ծափահարություններ):

Յես Բուլղարիայում յեղել եմ պառլամենտում բանլոր դասակարգի պատգամավորը տասը տարի շարունակ մինչև 1923 թվի Փաշխտական հեղաշրջումը, մինչև իմ հարկադրական վտարանդումը Բուլղարիայից։ Յես այն ժամանակ ինձ համար բարձր պատիվ էյի համարում լինել բուլղարական բանլոր դասակարգի ներկայացուցիչը, այն յերկրի բանլոր դասակարգի, վորտեղ յես ծնվել ու մեծացել եմ,—մի յերկրի, վորի բանլոր դասակարգը մղել է և մղում է անողոք, անհողող պայքար Փաշիվմի դեմ։ (Ծափահարություններ)։ Բայց, ընկերներ, յես պետք է ասեմ, վոր այն վստահությունը, վոր դուք ինձ ցույց տվիք՝ նշելով իբրև ձեր թեկնածու մեր սոցիալիստական մեծ հայրենիքի—ամբողջ միջադեպին պրոլետարիատի, ամբողջ առաջավոր մարդկության հայրենիքի—Գերագույն Խորհրդի պատգամավորի համար՝ այս վստահությունը շատ ավելի յե պարտավորեցնում, քան այն վստահությունը, վոր արտահայտված է յեղել ինձ՝ իբրև Բուլղարիայի բանլոր դասակարգի ներկայացուցիչ։ Յեմ ինքնըստինքյան հասկանալի յե, վոր ինձ համար պատվի խնդիր է միանդամայն արդարացնել ձեր վստահությունը, Խորհրդային յերկրի վստահությունը։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Ընկերներ, մեր ամբողջ անծայրածիր յերկրը՝ Լենինդրագից մինչև Կամչատկա, Ուեստայից մինչև Արկտիկա՝ անսովոր վողեորությամբ ու խանդավառությամբ պատրաստվում է ԽՍՀ Միության Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին—դեկտեմբերի 12-ին։

Դա սովորական ընտրություններ չեն։ Մեծ Ստալինյան Սահմանադրության հիմունքով կատարվող Խորհրդային ընտրությունները նման չեն կապիտալիստական յերկրների պառլամենտական ընտրություններին։ Ստալինյան Սահմանադրությունը մարմնավորում է ամբապնդում է սոցիալիստական դեմոկրատիզմը։ Սոցիալիստական այս դեմոկրատիզմը հնարավոր է և իրագործվում է միայն աշխարհի միակ մեկ յերկրում—Խորհրդային Միության մեջ, վորտեղ վոչնչացված են շահագործող դասակարգերը, վորտեղ չկա մարդու կողմից մարդուն շահագործելը։ Խորհրդային յերկրում կա ամբողջ ժողովրդի շահերի ընդհանրություն, կա ընդհանուր նպատակ—սոցիալիզմի կառուցումը, մեծագույն նպատակ—կոմունիզմի իրագործումը։ Այստեղ ընտրություններին հանդես չեն դալիս թշնամի դասակարգեր, այստեղ ընտրություններին չկան թշնամի կուսակցություններ։

Խորհրդային Միության աշխատավորները հանդես են դալիս միասնական համաժողովրդական բլոկով, բոլշևիկների կուսակցությունը հանդես է դալիս, ինչպես իր Դիմումի մեջ ասում է Կենտրոնական Կոմիտեն, բլոկ, դաշինք կազմած անկուսակցական բանվորների, գյուղացիների, ծառայողների ու ինտելիգենցիայի հետ։

Հաղթած սոցիալիզմի յերկրը գնում է ընտրությունների և ընտրում է իր վորդիններից ու աղջիկներից լավագույն ներկայացուցիչներ յերկրի գերագույն որդանների համար, վորպեսզի շարունակի աճել Խորհրդային ժողովրդի բարեկեցությունը, վորպեսզի այդ ժողովուրդը համախմբված ուժերով շարունակի ընթանալ կոմունիզմի իրագործելու ճանապարհով։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Նայեցե՛ք, ընկերներ, այն բանին, թե ինչպես են տեղի ունենում ընտրությունները կապիտալիստական յերկրներում։ Կապիտալի նույնիսկ ամենադեմոկրատական յերկրներում ընտրական ցենդն ահադին քանակությամբ ընտրողներ զրկում է ձայնի իրավունքից։ Մի շարք այդ յերկրներում կինը մինչև այժմ ձայնի իրավունք չունի։ Պետական ամբողջ ապարատն ընտրությունների անցկացման ժամանակ ի սպաս է դրվում տիրապետող ներքին անցկացման ժամանակ ի սպաս է դրվում տիրապետող բուրժուական կուսակցություններին։ Վիթխարի քանակությամբ թերթերը, լայն մամուլը մոլորության մեջ են դրում ընտրողներին, վորպեսզի քաղաքականապես թույլ դարձացած, տնտեսաբան, վորպեսզի քաղաքականապես թույլ դարձացած, տնտեսաբան չահագործողներից կախումն ունեցող ընտրողը ձայն տա վոչպես շահագործողներից կախումն ունեցող ընտրողը ձայն տա վոչպես իր սեփական, հարադատ ներկայացուցիչներին, այլ իր թշնամիներին։ Միլիոններ են ծախսվում թերթերին, կուսակցական միներին։ Միլիոններ են ծախսվում թերթերին, կուսակցական առաջնորդներին, աղիտատորներին ու ընտրողներին կաշառելու վրա, անց է կացվում ամենաանսանձ դեմադրոգիա։

Ընկերներ, դժվար է ձեզ, ով չի յեղել արտասահմանում և չի տեսել ընտրական կամպանիան, պատկերացնել, թե այդ ընտրական դեմադրոգիան ինչ չափերի յե հասնում և ինչ ձևերով է արտահայտվում։ Յես, որինակ, մտաբերում եմ հետևյալ բնորոշ և միևնույն ժամանակ կոմիկական միջադեպը Բուլղարիայի ընտրական կամպանիայից։

Դեմոկրատական կուսակցության պարագլուխը չըջագայում էր գյուղից դուրս և դեմադրոգիկ ճառեր էր արտասանում։ Մի գյուղում նա ասում է գյուղացիներին. «Յեթե դուք քվեարկեք մեր ոգտին, մեր կուսակցության ոգտին, իմ թեկնածույան

ողտին՝ մենք ձեզ համար կամուրջ կկառուցենք»։ Դյուրացինե-
րը տարակուսանքի մեջ են. «Բայց մեզանում դեռ տակ չկա. մեր
ինչին է պետք կամուրջը, յերբ դյուրում դեռ չկա»։ (Ծիծաղ)։

Դեմոկրատական պարագլուխը, չչփոթվելով՝ պատասխանում
է. «Դեհ, ինչ կա վոր, մենք ձեզ համար դեռ ել կանցկացնենք»։
(Ծիծաղ)։

Խորհրդային յերկրում դեմագոգիայի կարիք չկա։ Մեր
յերկրում տեղ չկա կաշառքի համար, կեղծարարության համար
ընտրությունների ժամանակ։ Պետական ամբողջ ապարատը, ամ-
բողջ մամուլը դրված են ի սպաս խորհրդային ժողովրդի։ Ամեն
ինչ ուղղված է դեպի այն, վորպեսզի ընտրողները կարողանան
ողտագործել ձայնի իրենց սրբազան իրավունքը։ Ընտրական
իրավունքն ողտագործելու համար վոչ միայն վոչ մի արգելք,
վոչ մի դժվարություն չի դրվում, այլ, ընդհակառակը, հաղա-
թավոր ազիտատորներ, հազարավոր բոլշևիկներ ու անկուսակ-
ցականներ ընտրողների մեջ բացատրական կամպանիա յեն մղում։
Յեվ մեզանում այստեղ, Կոստրոմայումն ել, ինչպես տեսնում
եմ յես, չկա մի տուն, վորտեղ չբացատրեյին, թե ինչ կերպ է
կատարվելու ընտրությունը, վորտեղ է լինելու այդ ընտրու-
թյունը, այդ ընտրության իմաստն ու նշանակությունը։ Խոր-
հրդային Միության մեջ շահագրգռված են, վորպեսզի դեկտեմ-
բերի 12-ին դան ընտրություններին և քվեարկեն խորհրդային
բոլոր ընտրողները։ Բոլշևիկների կուսակցությունը վոչ մի դե-
մագոգիայի կարիք չունի։ Բոլշևիկների կուսակցությունը հան-
դես է դալիս ընտրողների առջև մի հզորագույն գեներով—նշմար-
տությամբ։ Նա ընտրողների առջև հանդես է դալիս խորհրդային
իշխանության քսանամյակի փայլուն հանրագումարներով։ Դա
ամենաուժեղ արդումենտն է հոգուտ կուսակցության ընտրական
ծրագրի, հոգուտ խորհրդային ժողովրդի թեկնածուների։

Վորո՞նք են այդ հանրագումարներից կարևորագույնները։

Դա, առաջինը, այն է, վոր հետամնաց, միջնադարյան,
կուլտուրագուրկ, աղքատ յերկրից, աշխատավորների իրավադը-
կության և ճնշման յերկրից, վորպիսին հանդիսանում եր ցարա-
կան Ռուսաստանը, Խորհրդային յերկրը դարձավ առաջավոր,
կուլտուրական, կարող սոցիալիստական մի տերություն։ Վա-
ղուց ի վեր անցել են այն ժամանակները, յերբ թշնամիներն ու
թերահավատները հավատացնում եյին, թե խորհրդային իշխա-
նությունը կգլխանա յերեք ամիս, հետո ասում եյին՝ վեց ամիս,

հետո—մի տարի, և ամենաշատը—յերկու տարի։ Յեվ ահա այժմ
անցել է 20 տարի, և առաջին հանրագումարն այն է, վոր
խորհրդային իշխանությունը վոչ միայն դիմացավ բոլոր փոր-
ձություններին, վոչ միայն հետ մղեց թշնամու բազմաթիվ դրոհ-
ները, այլև վերածեց հետամնաց, միջնադարյան յերկրը սոցիա-
լիստական մեծ պետության։ (Բուռն ծափահարություններ)։

Յերկրորդ, ընդմիշտ վերացված են տնտեսության կապի-
տալիստական սխտեմը և շահագործող դասակարգերը, վերաց-
ված է արտադրության գործիքների և միջոցների մասնավոր սե-
փականությունը, վոչնչացված է շահագործումը։ Սա աշխար-
հում միակ յերկիրն է, վորտեղ չկա մարդու շահագործում
մարդու կողմից։ (Ծափահարություններ)։ Վորպես խորհրդային
հասարակության անասան հիմունք՝ հաստատված է արտադրու-
թյան գործիքների և միջոցների սոցիալիստական սեփականու-
թյունը։ Այս հիմունքով ապահովված է մեր ամբողջ սոցիալիս-
տական արդյունաբերության բուռն բարգավաճումը։ Մեր խոր-
հրդային սոցիալիստական Փաբրիկաների ու գործարանների
արտադրության ծավալը գերազանցում է մինչպատերազմյան
արտադրության ծավալից և արտադրության ծավալից ավե-
րաքան ութ անգամով։ Արդյունաբերության զարգացման տեմ-
պը ստալինյան յերկու հնգամյակների ժամանակաշրջանում չու-
նի իրեն հավասարը պատմության մեջ՝ կապիտալիստական հա-
սարակության դոյության ամբողջ ժամանակում։

Յերրորդ, քսան միլիոնից ավելի մասնատված անհատական
դյուրացիական տնտեսությունների տեղ նրանց թույլ տեսնիկա-
յով և կախվածությամբ կալվածատերերից ու կուլակներից՝ ա-
ճեցին ու ամբացան կալվածատերերից ու կուլակներից ազատ սո-
ցիալիստական խոշոր տնտեսություններ։ 243 հազարից անց կոլ-
տնտեսություններ առատորեն մատակարարված են տրակտորնե-
րով, կոմբայներով և դյուրատնտեսական այլ մեքենաներով։
Մեր կուլտնտեսային դյուրատնտեսությունը խորհանտեսություն-
ների հետ միասին այժմ տալիս են յերկու անգամ ավելի արտա-
դրանք, քան մինչպատերազմյան ժամանակի դյուրատնտեսու-
թյունը։

Չորրորդ, ապահովված է բոլոր աշխատավորների դրության
արմատական բարելավումը։ Վերջնականապես և ընդմիշտ վոչըն-
չացված է գործազրկությունը։ (Ծափահարություններ)։ Այդ
գործազրկությունը, վորը ցարական Ռուսաստանում յեղել է

խորոնիկական յերևույթ և մի պատուհաս, վորից ներկայումս տառապում են կապիտալիստական յերկրներում տասնյակ-միլիոնավոր աշխատավորներ—Խորհրդային Միության մեջ արմատախիլ և արված: Մեղանում բանվորական ուժի վոչ թե ավելցուկ կա, այլ պակասութիւն: Չկա այլևս անխտասութիւն վաղվա որվա վերաբերմամբ: (Ծափահարութիւններ): Բոլորը, ուրքեր ուզում են աշխատել, բոլորը, ուրքեր ուզում են աղնվորեն աշխատել մեր Խորհրդային յերկրում, միշտ ել լայն ասպարեղ կդնեն իրենց ուժերի և ընդունակութիւնների կիրառման համար: Ստալինյան Սահմանադրութիւնը Խորհրդային Միության բոլոր աշխատավորների վերաբերմամբ ապահովում է աշխատանքի իրավունք, հանգստի իրավունք, կրթութեան իրավունք, նյութական ապահովութեան իրավունք ծերութեան ժամանակ:

Հիշեցե՛ք, թե ինչ եր յեղել մինչհեղափոխական դրուդում: 40-միլիոնանոց չփախը բնակչութիւնը դատապարտված եր սովի ու աղքատութեան: Խորհրդային կարգը վերացրեց կալվածատերերին, վոչնչացրեց կուլակային ստրկացումը և դրուդացիներին հանձնեց 150 միլիոն հեկտարից ավելի կալվածատիրական ու կուլակային հողեր, ապահովեց կոլտնտեսային կարգերի հաղթութիւնը, ապահովեց դրուդացիութեան ունևոր և կուլտուրական կյանքի հնարավորութիւնը: (Բռն ծափահարութիւններ):

Այնուհետև, ցարական Ռուսաստանը խալար ու տղետ է յեղել, բնակչութեան ճնշող մեծամասնութիւնը անդրադետ եր: Այժմ Խորհրդային դրուդներում սովորում են 30 միլիոն յերեսաններ, այժմ յերկրի բնակչութեան դրուդութիւնը անց է 90 տոկոսից և մոտակա ժամանակում Խորհրդային Միութեան մեջ վոչ մի անդրադետ չի մնա: Իսկ դիտութեան ու արվեստի նվաճումները հանդիսանում են Խորհրդային Միութեան բոլոր քաղաքացիների սեփականութիւնը:

Առանձնապես կարևոր հաղթութիւն է հանդիսանում այն, ինչ Խորհրդային իշխանութիւնն արել է կնոջ վերաբերմամբ: Կինը ստրկուհի յե յեղել ցարական Ռուսաստանում: Նա յեղել է և ե ստրկուհի կապիտալիստական յերկրներում: Կարելի յե համարձակորեն ասել, վոր միայն Խորհրդային Միութեան մեջ է կինը հանդիսանում յերկրի ազատ և իրավահավասար քաղաքացուհի: Նա տղամարդու հետ ձեռք ձեռքի տված է դնում սոցիալիզմի կառուցման գործում և պետութեան կառավարման մեջ: Իսկ ձեր Կոստրոմայի ոկրուդում, առանձնապես Կոստրոմա քա-

ղաքում՝ կարելի յե նույնիսկ ասել, վոր տղամարդն է ձեռք ձեռքի տված գնում կնոջ հետ (ծափահարութիւններ), վորովհետև այստեղ ղեկավարների մեծ մասը կանայք են: Ընկերներ՝, աշխարհում միայն մի հատիկ յերկիր կա, և այդ յերկիրը Խորհրդային Միութիւնն է, վորտեղ—սկսած դրուդիսորդից մինչև մեր յերկրի գերագույն որդանը—յերկրի կառավարման մեջ մասնակցում են նույնպես և կանայք—խելացի, ժողովրդին նվիրված կանայք, վորոնք գործը կատարում են վոչ վատ, այլ վորոշ գեպքերում նույնիսկ շատ տղամարդկանցից ել լավ: (Բռն ծափահարութիւններ):

Ընկերներ՝, ցարական Ռուսաստանը ժողովուրդներին բանտ է յեղել, աղղային կեղեքման յերկիր է յեղել, վորտեղ մինչև Ծագրահեղ աստիճանի դարգացած է յեղել աղղային թշնամանքը: Հա՛յերը վրացիների դեմ ելին դնում, վրացիները՝ հայերի դեմ, ռուսները՝ ուկրաինացիների դեմ, ուկրաինացիները՝ ռուսների դեմ և այլն: Յարական կառավարութիւնը, կապիտալիստներն ու կալվածատերերը շահադրուդած ելին այս փոխադարձ անվրաստահութիւնը, այս աղղային յերկառակութիւնը խորացնելու մեջ,—պառակտութիւն, վորը ներկայումս ել դրուդութիւն ունի կապիտալիստական բոլոր յերկրներում: Խորհրդային իշխանութիւնը վոչնչացրեց փոխադարձ անվաստահութիւնը, վոչնչացրեց աղղային պառակտութիւնը Խորհրդային Միութեան ժողովուրդներին միջև, և այժմ Խորհրդային Միութիւնը իրենից ներկայացնելի միջև, և այժմ Խորհրդային Միութեան մի պետութիւն, վորը կանոնադրում է միասնական սոցիալիստական մի պետութիւն, վորը կանոնադրում է փոխադարձ վաստահութեան վրա, Խորհրդային Միութեան ժողովուրդների հավասարութեան ու կամավորութեան վրա, հանդիսանում է աշխարհում միակ յերկիրը, վորտեղ հարաբերութիւնները ժողովուրդների միջև հիմնված են յեղարայրական միութեան և բարեկամական գործակցութեան վրա: Խորհրդային Միութեան ամեն մի մարդը, ամեն մի ժողովուրդը, վորը կանչառվեր ընդհանուր միասնական պետութիւնից, դրանով վոչ միայն վնաս հասցրած կլիներ ամբողջ Խորհրդային պետութեանը, այլև ինքն անխուսափելիորեն դատապարտված կլիներ ոտարերկրյա իմպերիալիզմի ստրկացմանը: ԽՍՀՄ բոլոր ժողովուրդների ազատ դրուդութիւնը, դարգացումը, բարգավաճումը հնարավոր է միայն նրանց միատեղ համակեցութեան և համախմբվածութեան պարադայում հաղթած սոցիալիզմի մեծ պետութեան շարքերում: Յնվ սրանից ել հասկանալի յե դառնում,

վոր Ֆաշիզմի բոլոր դործակալները, ովքեր փորձում էյին պո-
կել Սորհրդային պետութունից առանձին մասերը,—առանձին
տերիտորիաները, արժանանում են ընդհանուր ատելության ու
արհամարհանքի և յենթակա յեն անողոք վոչնչացման: (Բուռն
ծափահարություններ):

Վերջապես, ցարակոն Ռուսաստանը յեղել և աշխարհում ա-
մենասեռեակցիայի պատվարը: Յարական Ռուսաստանը դարե-
րով ժանդարմի դեր և կատարել Յեմլոսպայում յեղած բոլոր հե-
շափոխական, դեմոկրատական, ժողովրդական շարժումների վե-
րաբերմամբ: Իսկ Սորհրդային Միությունը հանդիսանում և մի-
ջազգային պրոլետարիատի և բոլոր ճնշված ժողովուրդների ա-
զատագրական շարժման մեծադույն պատվարը, ազատության,
առաջադիմության ու կուլտուրայի խոշորագույն դործոնը:
(Ծափահարություններ): Յեթե, որինակ, առաջադիմական բո-
լոր տարրերը սահմանից այն կողմում ցարական ինքնակալու-
թյան վրա ատելությամբ էյին նայում և միայն կալվածատերերն
ու ռեակցիոներներն էյին, վոր հենվում էյին նրա վրա, ապա
ներկայումս Սորհրդային Միությունը հանդիսանում և մի ուժ,
մի դործոն, վորն իր շուրջն և միավորում այն ամենը, ինչ դե-
մոկրատական, պրոգրեսիվ, առաջավոր և աշխարհի բոլոր
յերկրներում: Այժմ Սորհրդային Միության բարեկամ լինելը,
Սորհրդային Միության մոտ լինելը հանդիսանում և մարդկու-
թյան բոլոր առաջավոր ներկայացուցիչների մեծադույն պար-
ծանքը:

Սահմանից այն կողմում խորհրդային իշխանության քա-
նամյակի հանրագումարները առաջացնում են բոլոր աշխատա-
վորների ընդհանուր հիացումը: Մեզ մոտ՝ Սորհրդային Միու-
թյուն են դալիս մի շարք յերկրների պատվիրակությունները,
ըստվորում այդ պատվիրակությունները բաղկացած են վոչ մի-
այն կոմունիստներից, այլև սոցիալիստներից ու անկուսակցա-
կաններից: Այդ մարդկանցից քչերը չեն, վոր դալիս են նախա-
պաշարմունքով՝ դանվելով Ֆաշիստական, ռեակցիոն ու հակա-
խորհրդային մամուլի ազդեցության տակ, իսկ այդ մամուլը,
ինչպես հայտնի յե, ստում և առանց սահմանների, առանց չա-
փերի: Իսկ այդ պատվիրակությունները վերադառնում են ամե-
նադրական ու հիացած տպավորություններով: Վերջին պատվի-
րակություններից, վորոնք յեղել են մեզանում Մեծ Հոկտեմ-
բերյան սոցիալիստական հեղափոխության քսանամյակին, հենց

նոր դեկլարացիաներ են ստացված: Յեթե թույլ կտաք, յես
կկարդամ միջանի մեջբերումներ Փրանսական ու բելգիական
պատվիրակությունների դեկլարացիաներից: (Ծափահարություն-
ներ):

Որինակ, ահա թե ինչ և դրում Փրանսական պատվիրակու-
թյունը.

«Մենք կարծում ենք, վոր ամեն մի բարեխիղճ մարդ կարող
և և պետք և ընդունի, թե ՍՍՀՄ մեջ՝

1. Միանգամայն վերացված և մարդու կողմից մարդուն չա-
հադործելը:

2. Ստեղծված և ծանր ինդուստրիա, մի բան, վորը Սոր-
հրդային յերկրին անհրաժեշտ բաղա յե տվել սոցիալիստական
շինարարության համար:

3. Սոցիալիզմը հաստատվել և նույնպես դյուղում՝ ամե-
նաարդիական սարքավորման ոգտագործման հիման վրա լայն
կոլեկտիվ տնտեսություններ կադմակերպելու հետևանքով, ըստ-
վորում՝ դյուղի աշխատավորները վայելում են այն նույն իրա-
վունքները և ունեն նույն պարտականությունները, ինչ և նրանց
քաղաքային ընկերները:

4. Հոկտեմբերյան հեղափոխության նվաճումները թույլ
տվին ՍՍՀՄ աշխատավորներին ոգտվել Ստալինյան Սահմանա-
դրության բարեքներից, վորը իսկական դեմոկրատիա յե սահ-
մանում խորհրդային բոլոր ժողովուրդների համար:

5. Կինը ակտիվորեն և տղամարդու հետ լիակատար հավա-
սարություն ունենալու հիմունքով մասնակցում և ինչպես տնտե-
սական շինարարության մեջ, այնպես և յերկրի սոցիալ-քաղա-
քական կյանքում:

Յեվ ապա. «Մենք ամենուրեք կարողացանք դնահատել
խորհրդային քաղաքացիների բոցավառ կամքը դեպի խաղաղու-
թյունը,—մի կամք, վորը հենված և Կարմիր Բանակի—ժողո-
վուրդների իսկական բանակի և խաղաղության պատվարի վրա—
մի կամք, վորի հավասարապես արտահայտությունն և հանդի-
սանում փոխդեմության Փրանս-խորհրդային պակտի դոյու-
թյունը, վորպիսի պակտի սրահպանման ու ընդլայնման համար
մենք պետք և անենք ամեն հնարավորը»: (Ծափահարություն-
ներ):

Բելգիական պատվիրակությունը իր դեկլարացիայի մեջ
հայտարարում և՛

Բեռլինի, Տրիերյի ու Հռոմի Փաշտոնների համար: (Ծիծաղ):

Այն ժամանակ հարց ե ծագում, թե պատերազմի Փաշխատա-
կան հրճիպները ինչի՞ վրա յեն հույս դնում իրենց պլանները
սոցիալիստական մեծ յերկրի դեմ իրագործելու մեջ: Տեղին կլի-
ներ հիշել, թե ինչպես անցյալ տարի նոյեմբերին, գերմանական
Փաշխատները՝ Նյուրենբերգում ունեցած կոնգրեսի ժամանակ,
ամեն կերպ պրովոկացիա եյին անում Խորհրդային Միությանը
պատերազմի կանչելու: Այժմ պարզ ե, վոր գերմանական Փա-
շխատները հույսը դրել եյին պատերազմի դեպքում Փաշիզմի կա-
շառված գործակալների վրա, խորհրդային ժողովրդի վոխերիմ
թշնամիները—սոցիալիստական հայրենիքի տրոցկիստական—բու-
խարինական դավաճանների վրա: Փաշխատական պետություն-
ների բլոկը հույսը դրել եր Խորհրդային Միության մեջ իր ու-
նեցած գործակալները վրա: Բայց Փաշխատները իրենց հաշիվնե-
րի մեջ սխալվեցին: Այս բանը Հիմալայեց՝ շնորհիվ մեր կու-
սակցության, կուսակցության Կենտրոնական Կոմիտեյի և ըն-
կեր Ստալինի՝ յերկաթյա մարդկանց յերկաթյա կամքի: (Բուռն
ծափահարություններ): Փաշիզմի վարձկան գործակալները, վոր
վնասում եյին մեր յերկրին, ջախջախվեցին: Պետք ե ուղղակի
ասել, վոր Փաշիզմի տրոցկիստական—բուխարինական գործա-
կալները, լրտեսները, դիվերսանտները, վնասարարների ջախջա-
խումը Խորհրդային յերկրում հանդիսանում ե պատերազմի
հրճիպների խոշորագույն պարտությունը: Կարտերը խառնվե-
ցին, թեկերը կտրվեցին, գործակալները կործանվեցին: Ընկեր
Յեթովի յեթովյան ձեռնոցները (բուռն ծափահարություններ)
ժամանակին սեղմվեցին և նպատակին դիպան: Այդ յեթովյան
ձեռնոցները, ընկերներ՝, պինդ են, վորովհետեւ նրանք հենվում
են կուսակցության վրա, խորհրդային ժողովրդի վրա, նրանց
վրա, ովքեր յերկիրն առաջ են տանում, վորովհետեւ նրանք
կատարում են խորհրդային ժողովրդի առողջ, ամրակուռ, խոր-
հրդային յերիտասարդ ժողովրդի անհողդողդ կամքը (ծափահա-
րություններ) ընդդեմ Փաշիզմի, թշնամուն ծախված գործա-
կալների փառած, նեխված, դարչահոտ դիակների:

Ընկերների, չկա և չի կարող լինել խնայում ժողովրդի թըշնամիներին համար: Ով վոր, Հուդայի նման, 30 արծաթով վաճառել է սոցիալիստական հայրենիքը, նա յենթակա յենտոդոք վրնչացման: Ով վոր համաձայնության և յեկել Փաշիստների հետ՝ պոկեյու միասնական սոցիալիստական պետու-

թյունից Ուկրաինան, Բելոռուսիան, Պրլմորյեն ու այլ մար-
զերը, նա արժանի յե անողոք վոչնչացման։ (Ծափահարություն-
ներ)։ Ով չէր ձգտում ե վերադարձնելու կապիտալիստների ու
կալվածատերերի իշխանությունը, նրան հարկավոր ե առանց
տատանման ջնջել յերկրի յերեսից սոցիալիզմի մեծ յերկրի շա-
հերի, միջազգային պրոլետարիատի շահերի, միջազգային պրո-
լետարական հեղափոխության շահերի համար։ (Բռն ծափահա-
րություններ)։

Խորհրդային հասարակությունը, ընկերները, — դա սոցիալա-
լիզմ կառուցողները մի հասարակություն է, վրը դառնում է
կապիտալիստական թշնամական շրջապատման մեջ, մի հաս-
րակություն է մարտիկների, վրոնց պատմական միասխան է
լինել առաջավորները ամբողջ առաջադեմ մարդկության: Ամ-
բողջ աշխարհը նայում է Խորհրդային Միությանը: Միլիոնավոր
մշակածներ իրենց հայացքներն ու հույսերը ուղղում են մեր
Խորհրդային յերկրի կողմը: Ամբողջ մարդկության ապագան
նշանակելի չափով կախված է մեր Խորհրդային Միությունից:
Պատմական աշխարհի դերը, պատմական աշխարհի պատաս-
խանատվությունը Խորհրդային Ժողովրդին պարտավորեցնում
են թույլ չտալ իրեն փառած մարդասիրություն և թուլամորթու-
թյուն Ժողովրդի թշնամիների, լրտեսների ու դիվերսանտների
նկատմամբ, վրոնք ձգտում են վիժեցնել սոցիալիզմի կառու-
ցումը: Նրանց խնայելը խայտառակություն կլինի սոցիալիս-
տական մարտիկի համար, Խորհրդային հայրենասերներին համար:
Խորհրդային հայրենասերներն ամեն մի անհատի, մարդիկ

Դրուք ի՞նչ կասեցիք այն կողոնտեսականների մասին, վորոնք սկսեցին մարդասիրություն ցուցաբերել նրանց կողոնտեսային հոտը սողոսկած դայլի վերաբերմամբ: Դուք ի՞նչ խորհուրդ կտայիք կողոնտեսականներին: Վողջունե՞ր դայլին իբրև հյուսիս (Ծիծաղ): Կամ թե չե՝ խորհուրդ կտայիք առնել յեղանները կամ ինչ բան վոր ձեռքներն ընկնի, վորպեսզի վոնչացնեն դայլին: (Ծափահարություններ): Դուք ի՞նչ կասեցիք այն մոր մասին, վորը մարդասիրություն ցուցաբերեր մի թունավոր ոճի նկատմամբ, վորը սողում ե դեպի նրա յերեխան: Մի՞թե դուք նրան խորհուրդ կտայիք չդիպչել ոճին ու թույլ տալ նրա յերեխայի մարմինը մահացու թույն լցնելու՝ փոխանակ այն բանի, իսկի սպանի ոճին: Վո՛չ, ընկերներ, այդ դայլերն ու ոճերը, վոր սպանի ոճին: Վո՛չ, ընկերներ, այդ դայլերն ու ոճերը, վոր խայտառակում են մարդկային պատկերը, ինչ կերպ ել նրանք դիմակավորվեն, վոր մի բանի արժանի չեն, բացի վոնչացնե-

լուց: Թող լաց լինեն Փաշխարները Բեռլինում, Հոմոմ ու Տո-
կիոյում իրենց դործակալների համար, իսկ խորհրդային ժողո-
վուրդը, միջազգային պրոլետարիատը և ամբողջ առաջադեմ
մարդկութունը շնորհակալ են լինելու, վոր ժողովրդի թշնա-
միներն ընկան յեժովյան ձեռնոցները և անվնաս դարձան:
Պատմությունը շնորհակալությամբ կնշի այն, վոր սոցիալիզմի
յերկիրը անողորմաբար կտրեց Փաշխարի տրոցկիստական-բուխարի-
նական դործակալների և ամեն տեսակ լրտեսների դատաստանը:
(Բուռն ծափահարություններ):

Ընկերներ, դեկտեմբերի 12-ին մենք ձայն ենք տալու վոչ
միայն բոլշևիկների ու անկուսակցականների բոլի առաջադրած
թեկնածուները ոգտին. մենք ձայն ենք տալու ազատ ու յերջա-
նիկ կյանքի ոգտին,—մի կյանք, վոր ապահոված է ԽՍՀՄ սո-
ցիալիզմի ունեցած հաղթություններով: (Բուռն ծափահարու-
թյուններ):

Մենք քվեարկելու յենք ընդդեմ Փաշխարի և պատերազմի
Փաշխատական հրձիգների բարբարոսությունների: Մենք քվե-
արկելու յենք ընդդեմ ժողովրդի թշնամիների, Փաշխարի բոլոր
դործակալներին և աջակիցներին անխնայորեն վոչնչացնելու ոգ-
տին: (Ծափահարություններ):

Քվեարկելով կոմունիստների ու անկուսակցականների բոլի
առաջադրած թեկնածուները ոգտին՝ մենք միաժամանակ քվեար-
կելու յենք բոլշևիկների պանծալի կուսակցության ոգտին, մեր
առաջնորդ և ուսուցիչ՝ մեծ Ստալինի, խորհրդային ժողովրդի
բարոյական-քաղաքական միասնության մարմնավորիչի, սոցիա-
լիստական հաղթությունների վոգևորիչի ու կազմակերպչի
ոգտին: (Բուռն ծափահարություններ, վոր վերածվում են ովա-
ցիայի: Ամբողջ դահլիճը վոտֆի յե կանգնում: Բացականչու-
թյուններ՝ «ուռ» ի պատիվ մեծ Ստալինի: Դահլիճից լսվում
են բացականչություններ՝ «կեցցե՛ ընկեր Ստալինը». «կեցցե՛
կոմիտեների ղեկավար ընկեր Դիմիտրովը»):

Գիտակցաբար քվեարկել Լենինի—Ստալինի կուսակցության
թեկնածուի ոգտին՝ դա նշանակում է հանդիսավոր յերդում տալ
խորհրդային յերկրին ու կուսակցությանը՝

մինչև վերջը հավատարիմ մնալ սոցիալիստական հայ-
րենիքին. բոլոր ուժերով մասնակցել սոցիալիստական հասա-
րակություն կառուցելու գործին և աչքի լույսի պես պահ-
պանել ԽՍՀՄ ժողովուրդների միասնությունն ու յերպայրու-
թյունը:

պայքարել փաշիզմի տրոցկիստական-բուխարիական
գործակալների և կապիտալի աջակիցների դեմ: (Բուռն ծա-
փահարություններ):

Ինչ վերաբերում է անձնապես ինձ, իբրև խորհրդային ընտ-
րողի և ինչպես ձեռ թեկնածուի, կարող եք չկասկածել, ընկերներ,
այն մասին, վոր յես առաջիկայումս ել լինելու յեմ պրոլետա-
րական հեղափոխության աղնիվ ղինվոր և մինչև իմ կյանքի
վերջը կմնամ հավատարիմ Լենինի—Ստալինի մեծ կուսակցու-
թյանը: (Բուռն ծափահարություններ: Դահլիճից լսվում են
բացականչություններ՝ «կեցցե՛ ընկեր Ստալինը». «կեցցե՛ Լենի-
նի—Ստալինի կուսակցության հավատարիմ զավակ՝ ընկեր Դի-
միտրովը»):

Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի դրոշի տակ սոցիալիզմը
հաղթել է վերջնականապես և անվերադարձ յերկրագնդի մի
վեցերորդ մասում:

Այս մեծ, անպարտելի դրոշի տակ, ժողովուրդների առաջ-
նորդի, իմաստուն պոպայատե Ստալինի ղեկավարությամբ սոցիա-
լիզմը կհաղթի համայն աշխարհում: (Բուռն ծափահարու-
թյուններ: Բացականչություններ՝ «ուռ»: Ամբողջ դահլիճը
վոգջումում է ընկեր Ստալինին: 20 բալետ շարունակ ծայրից
ծայր քոչում են բացականչություններ, «կեցցե՛ մեր իմաստուն
առաջնորդ և հայր ընկեր Ստալինը», «կեցցե՛ աշխատավոր ժո-
ղովրդի հավատարիմ զավակ, մեր թեկնածու Գեորգի Միխայ-
լովիչ Դիմիտրովը»: (Որկեսորը նվագում է «Ինտերնացիոնալ»):

Յերեան, Ալավերդյան № 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0198834

